

ትምህርት ስምንት

ኢሳይያስ 12-18

የመጀመሪያ ቀን

ኢሳይያስ 12

የውዳሴ መዝሙር

ኢሳይያስ 12

መዝሙር ምናልባትም ከየትኛውም ነገር በላይ የልባችንን ስሜት የመግለጽ ኃይል አለው። ለዚህም ነው የዳዊት መዝሙሮች በዓለም ሁሉ ተወዳጅ ሊሆኑ የበቁት። ከየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በላይ ስለ ጉዳታችን፣ ኃዘናችን፣ ደስታችንና ከእግዚአብሔር ጋር ስላለን ግንኙነት ለመግለጽ መዝሙር አመቺ መሣሪያ ነው። ክርስቲያኖች በሚሰባሉበት ጊዜ በአንድነት የውዳሴ መዝሙሮችን ሊዘምሩ ይገባል፤ ምክንያቱም ይህ በአንድነት ለእግዚአብሔር ያለንን ፍቅርና ውዳሴ በጋራ የምንገልጽበት ከሁሉም የላቀ መንገድ ነው።

በቀይ ባሕር እግዚአብሔር አይሁዶችን ከግብፆች እጅ ባዳናቸው ጊዜ የመጀመሪያው ምላሻቸው የውዳሴ መዝሙር መዘመር ነበር (ዘጸ. 15)። በኋላም እግዚአብሔር መሢሔ በሚመጣበት ጊዜ ለሕዝቡ ምን እንደሚያደርግ ለኢሳይያስ በነገረው ጊዜ (ኢሳ. 11)፣ የኢሳይያስ ልብ በጠለቀ ደስታ ዘለለ። ምንም እንኳ ትንቢቱ ገና ከብዙ መቶ ዓመታት በኋላ የሚፈጸሙትን ክስተቶች ያካተተ ቢሆንም፣ ኢሳይያስ የእግዚአብሔር የተስፋ ቃሎች የተረጋገጡ እንደ መሆናቸው የሚፈጸሙ መሆናቸውን ተረድቶ ነበር። ስለሆነም ኢሳይያስ የዚያ የከበረ የመጨረሻው ዘመን ተካፋይ እንደሆነ በእምነት ተመለከተ። ስለ መሢሔ መምጣትና ተስፋ ስለተገቡት የተስፋ ቃሎች በሚናፍቅ ልብ ኢሳይያስ ሁለት አጫጭር የውዳሴ መዝሙሮችን ጻፈ፤ እነዚህም መዝሙሮች እግዚአብሔር አስቀድሞ የተስፋ ቃሉን እንደ ፈጸመ ተደርገው የተጻፉ ናቸው። ምናልባት ኢሳይያስ አይሁዶች አሁንም ገና ለምእተ ዓመታት የስደት ሕይወት እንደሚገፉ አልተረዳም ይሆናል። እነዚህም መዝሙሮች እግዚአብሔርን ወደፊት ለሕዝቡ ስለሚያደርጋቸው ነገሮች በማመስገን የትንቢተ ኢሳይያስን የመጀመሪያ ክፍል (ከምዕራፍ 1-12) ከፍጻሜ ያደርሱታል።

1ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ ምዕራፍ 12ን አንብብ። ሀ) ከቁጥር 1-3 ሰዎች ለእግዚአብሔር ምስጋናና ውዳሴ ሊሰጡ የሚገባቸው ለምንድን ነው? ለ) በእነዚህ ቁጥሮች ሦስት ጊዜ የተጠቀሰው ቃል የትኛው ነው? ኢሳይያስ ይህንን የእግዚአብሔርን ባሕርይ የደጋገመው ለምን ይመስልሃል? ሐ) ስለ ደኅንነት አጭር ፍች ጻፍ። አሳብህን ገልጸህ ካበቃህ በኋላ ይህንኑ ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከትና ጽሑፍህን አጠናክር። መ) በኢሳይያስ ምዕራፍ 12 እግዚአብሔር ሕዝቡን ለማዳን ቃል የገባቸውን ልዩ ልዩ መንገዶች ዘርዝር። ሠ) ከቁጥር 4-6 ለሕዝቡ የተሰጡት ትእዛዛት

ምንድን ናቸው? 2) ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ፤ 2) ለአንተ ስለሚያከናውናቸውና እርሱን ልታመሰግንባቸው ስለሚገቡህ የእግዚአብሔር ሥራዎች ዝርዝር አዘጋጅ። እግዚአብሔርን ስለ ማንነቱና ስለሚያከናውናቸው ተግባራት ለማመስገን አሥር ደቂቃዎችን ውሰድ።

1. የመጀመሪያው የምስጋና መዝሙር (ኢሳ. 12:1-3)

አይሁዶች በከባድ ኃዘንና መከራ ውስጥ ነበሩ። መጀመሪያ ሰርያውንና እስራኤላውያን፤ ከዚያም አሦራውያን ከኢየሩሳሌም ደጅ ላይ ቆመው ሊያጠፉዋቸው ይቋምጡ ነበር። በርካታ አይሁዶች አንድም ተገድለዋል አልያም በምርኮኛነት ተወስደዋል። በዚህ የከባድ መከራ ወቅት እግዚአብሔር ለአይሁዶች በኢሳይያስ በኩል ሁለት የማጽናኛ ቃላት ሰጥቷቸዋል። መጀመሪያ፤ የተባበሩት የሰርያና የእስራኤል ኃይላትም ሆኑ አሦራውያን አይሁዶችን ሊያጠፉዋቸው አይችሉም። ግን እነርሱ ራሳቸው ይጠፋሉ። ሁለተኛ፤ አንድ ቀን አንድ ልዩ መሪ ከዳዊት ቤት እንደሚነሣና ከዚህ በፊት ዓለም አይታ የማታውቀውን ሰላም እንደሚያመጣ ነበር።

በመጨረሻው ዘመን የሚመጣውን ደስታ በማወቁ ኢሳይያስ ሕዝብ «በዚያ ቀን» ይዘምራቸው ዘንድ ሁለት መዝሙሮችን ጽፎአል። ምንም እንኳ ኢሳይያስ መዝሙሩን የጻፈው በመጨረሻው ዘመን ለሚኖሩት ሰዎች ቢሆንም፤ መዝሙሩን ከጀመረ በኋላ ከእነዚያ የመጨረሻው ዘመን ሰዎች ጋር አብሮ ይዘምር ጀመር። አይሁዶች እግዚአብሔርን የሚያመሰግኑባቸውን ነገሮች እንደሚከተለው ልብ ብለህ አስተውል።

ሀ. የእግዚአብሔር የቁጣ ቀን ያበቃል። (እግዚአብሔር ፍርዱ በቶሎ እንደሚያበቃ የሚናገርበትን ክፍል ከኢሳይያስ 10:25 ጨምረህ ተመልከት።) የእግዚአብሔር የቁጣው ጊዜ እግዚአብሔር በአይሁዶች ላይ የሚያመጣውን ቁጣ የሚያመለክት ነበር። በመጀመሪያ ይህ ጊዜ የሚያመለክተው በአሦር የተቀሰቀሱትን ችግሮች ነው። በተጨማሪም ይህ ጊዜ የባቢሎንን ምርኮና «የአሕዛብን ዘመን» ያመለክታል (ሉቃ. 21:24)። «የአሕዛብ ዘመን» የሚለው ሐረግ አሕዛብ አይሁዶችን የሚገዙበትንና የሚያሳድዱበትን የታሪክ ክፍል ያመለክታል። በብዙ መንገዶች አይሁዶች አሁንም በዚሁ የፍርድ ጊዜ ውስጥ ናቸው። በመጨረሻው ዘመን ግን እግዚአብሔር ሞገሱን ለአይሁዶች በማሳየት ያጽናናቸዋል።

ለ. እግዚአብሔር አዳኛቸው ነው። ኢሳይያስ መዝሙሩን «አቤቱ» በሚል ቃል ይጀምራል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይህ ቃል የሚያገለግለው አንድን ትልቅ እውነት ለማወጅ ነው። («አቤቱ» የሚለው ቃል የደስታን ገጠመኞች ለማጉላት የተጠቀሰባቸውን

ሁኔታዎች ከሚከተሉት ጥቅሶች ተመልከት፤ ኢሳ. 40:9፤ ማቴ. 1:23፤ ሉቃ. 1:31)። ነቢዩን ያስደሰተው ነገር ቢኖር እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ባርነት እንዳዳናቸው ሁሉ አሁንም አይሁዶችን በማዳኑ የሚጎበኝ የመሆኑ እውነታ ነው። ኢሳይያስ የራሱን መዝሙር ሲጀምር (ኢሳ. 12:2) ከሙሴም መዝሙር በከፊል ጠቅሶአል (ዘጸ. 15:2)።

«ደኅንነት» የዚህ መዝሙር እምብርት በመሆኑ ሦስት ጊዜያት ተጠቅሶ ይገኛል። «ደኅንነት» ከመጽሐፍ ቅዱስ ልዩ ቃላት አንዱ ነው። ሰፊ ጠቀሜታም አለው። በአማርኛ ቋንቋ «መድኃኒት» የሚለው ቃል ከዚሁ የተወሰደ ነው። ደኅንነት እግዚአብሔር ከአንድ ሊጎዳን ከሚችል ነገር እንደሚታደገን ያሳያል። እግዚአብሔር እጅግ ለከፋው ችግራችን ማለትም ለኃጢአት መድኃኒታችን ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በእኛ ፈንታ የኃጢአት ቅጣት የሆነውን ሞት እንዲሞትልን በማድረግ መሥዋዕትን አዘጋጅቶልናል።

እርሱ ከበሽታችንም የሚያድነን መድኃኒታችን ነው። ብዙ ጊዜ ይፈውሰናል። ነገር ግን በዘላለሙ መንግሥት ከእርሱ ጋር በምንሆንበት ጊዜ ሙሉ ደኅንነት እንደምናገኝ የተስፋ ቃል በመስጠት አንዳንድ ጊዜ በበሽታው እየተፈተንን እንድንኖርም ሊያደርግ ይችላል። ከሰይጣንና ከማናውቃቸው ሌሎች በርካታ የከፋት ሥራዎችም ያድነናል። በየዕለቱ ሕይወታችን እግዚአብሔር እንደ አዳኝ አምላክ መሥራቱን ይቀጥላል። በተጨማሪም አንድ ቀን ከፋት በሌለበት ዘላለማዊ መንግሥቱ ውስጥ ስለሚያኖረን የመጨረሻው ደኅንነታችንም አምላክ ነው።

ኢሳይያስ እግዚአብሔር አዳኙ እንደሆነ ሲናገር ብዙ ነገሮች በአእምሮው ውስጥ ነበሩ። በቀዳሚነት፣ እግዚአብሔር አይሁዶችን ከፖለቲካዊ እስራት የሚያወጣ አዳኝ እንደሆነ እያሰበ ነበር። ኢሳይያስ እግዚአብሔር እንደሚያድናቸው ሲናገር የሚከተሉትን ነገሮች እያመለከተ ነበር።

1) እግዚአብሔር የደኅንነት ደራሲ ነው። ደኅንነትን የጠነሰሰው ሰው ሳይሆን እግዚአብሔር ነው።

2) እግዚአብሔር የደኅንነት ወኪል ነው። ደኅንነት ወደ ሰው የሚመጣው በእርሱ ሥራ (ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በፈጸመው ሥራ) አማካኝነት ነው።

3) ደኅንነትን ከፍጻሜ የሚያደርሰው እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ደኅንነትን መጀመርና የደኅንነት መስመር ሆኖ ማገልገል ብቻ ሳይሆን፣ ሙሉ ደኅንነት ይገኝ ዘንድ የፈጸሚነቱንም ሚና የሚጫወተው እርሱ ነው።

የኢሳይያስ ስም ትርጉም «እግዚአብሔር አዳኝ ነው» የሚል መሆኑን ታስታውሳለህ። በታሪክ ሁሉ፤ እግዚአብሔር ጣልቃ እየገባ ለሕዝቡ ደኅንነት ሲሰጥ ኖሯል። ከአሦ ራውያን ያዳናቸው ሲሆን፤ ከባቢሎናውያን ምርኮም መልሷቸዋል፤ ወዘተ. . .። ነገር ግን በመጨረሻው ዘመን መሢሔ ሲመጣና የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶች ሁሉ ሲጠፉ፤ እውነተኛና የመጨረሻው ደኅንነት ከእግዚአብሔር ዘንድ ይመጣል። ኢየሱስ ከጠላቶቻቸው ማዳኑን ብቻ ሳይሆን ከኃጢአታቸውም ይቅር ይላቸዋል፤ የኃጢአት ልባቸውን ለውጦ የታዛዥነትን ልብ ይሰጣቸዋል።

ኢሳይያስ ስለ እግዚአብሔር ማዳን ሲያስብ፤ የእግዚአብሔር ማዳን ቀጣይነት ያለው ሂደት እንደሆነ አስተዋለ። እግዚአብሔር ቀደም ሲል የደኅንነት አምላክ ነበር። እስራኤላውያንና ኢሳይያስ እግዚአብሔር በታሪክ ሁሉ እነርሱን ለማዳን ሲሠራ አይተዋል። አሁንም ደግሞ እግዚአብሔር የደኅንነት አምላክ ነው። በታሪክ ሁሉ ሕዝቡን በሰላም የሚጠብቀው እግዚአብሔር ነው። ምንም እንኳን ኢሳይያስ የእግዚአብሔር ሰው ቢሆንም፤ የእግዚአብሔር ማዳን ግላዊም («መድኃኒቴም ሆነልኝ») የአሁንም ነበር። ብዙውን ጊዜ ያለፈውን የደኅንነት ሥራ ብቻ እናስባለን፤ ኢሳይያስ ግን በአሁኑ ጊዜ የሚፈጸምልንን የደኅንነት ሥራ እንድናስብ ያበረታታናል። ወደፊት አሻግሮ በመመልከት፤ አንድ ሰው ውኃን ከምንጭ እንደሚቀዳ ሁሉ እስራኤላውያን በደስታ የእግዚአብሔርን ደስታ ስለሚቋደሱበት ዘመን አሰበ። ወደ ጉድጓዱ በሚሄዱበት ጊዜ ሁሉ ነፍሳቸው በማዳኑ ወንዝ ሐሄት ታደርጋለች። (ምናልባትም ኢሳይያስ እስራኤላውያን በምድረ በዳ በሚመላለሱበት ወቅት ከዓለቱ ስለፈለቀላቸውና የእግዚአብሔር ዘላቂ ጥበቃና ቸርነት ምልክት ስለሆነው ውኃ እያሰበ ይሆናል። ዘጸ. 17፤ ዮሐ. 4፡14፤ 1ኛ ቆሮ. 10፡4፤ ራእይ 7፡17።)

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር በአንተ ቀደምት፤ የአሁንና የወደፊት ሕይወት የደኅንነት አምላክ እንደሆነ የሚያሳዩትን ግልጽ ምሳሌዎች ዘርዝር። ለ) እግዚአብሔር ሁልጊዜም ለአንተ የደኅንነት አምላክ በመሆኑ አመለግነው።

እግዚአብሔር ለሕዝቡ ከዚህ ቀደም፤ አሁንም ሆነ ወደፊት ደኅንነትን የሚያጎናጽፍ አምላክ መሆኑን መረዳቱ ለኢሳይያስ ልብ-መሉነትን ሰጠው። ምንም እንኳን በኢሳይያስና በእስራኤላውያን ፊት የተጋፈጡት ክስተቶች ውድመትን እንጂ ነፃ መውጣትን የማያስከትሉ ቢመስሉም፤ እግዚአብሔር ሊታመን እንደሚችል ያውቅ ነበር። አሦ ራውያንን፤ ባቢሎናውያንን፤ ወይም ራሱን ሞትን መፍራት እንደሌለበት ያውቅ ነበር። የኋላ ኋላ የሚያድነው እግዚአብሔር እንደሆነ ያውቃል። ኢሳይያስ እግዚአብሔር ሊያድነው እንደሚችል

ከልቡ ስለተማመነበት፥ ቃል ኪዳን አድራጊና ግላዊ የሆነውን አምላክ ልዩ ስም «ጌታ፥ ጌታ» ሲል ደጋግሞ ጠቅሷል። በጠላቶቻቸው እስከ መሸነፍ በደረሱበት የሕይወት ውጥረት ውስጥ ሆነው በትዕግሥት ወደፊት የሚመጣውን በረከት እየተጠባበቁ የሚኖሩበትን ብርታት የሚሰጠው እግዚአብሔር እንደሆነ ለኢሳይያስ ግልጽ ነበር። እንዲሁም ደግሞ እግዚአብሔር ለእርሱ የውዳሴ መዝሙር እንዲዘምሩ ብርታትን ይሰጣቸዋል። ኢሳይያስ የእግዚአብሔር ሕዝብ ከጠላቶቻቸው ሁሉ የሚድኑበት ዘመን እንደሚመጣ ያውቅ ነበር። በሰዎች ልብ ውስጥ የነገሠው ኃጢአት፥ በአገሮች መካከል የሚካሄደው ጦርነትና በሰዎች ሕይወት ውስጥ የሚሠራው በሽታ ሁሉ የሚወገድበት ጊዜ ይመጣል። የእግዚአብሔር መንግሥት በሚመጣበት ጊዜ የእግዚአብሔር መድኃኒት ለሰዎች ሁሉ እንደሚታደልና የሚጎዳቸው ሁሉ እንደሚወገድ ያህል ይሆናል።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ራእይ 21-22 አንብብ። በነቢያት የተገለጸው ይህ የደኅንነት ወንዝ ለእግዚአብሔር ሰዎች ሁሉ የሚዳረሰው እንዴት ነው? ለ) በምድር ላይ ሆነህ በምትጠባበቅበት በአሁኑ ጊዜ በመጨረሻው ዘመን የሚከሰተው የደኅንነት ስጦታ የሚያበረታታህ እንዴት ነው?

2. ሁለተኛው የምስጋና መዝሙር (ኢሳ. 12:4-6)

እግዚአብሔር በሕይወታችን ስላደረገው ነገር በግል ለማመስገን መፈለጉ ብቻ በቂ አይደለም። እግዚአብሔር ሌሎችም አብረውን እንዲያመልኩት ይፈልጋል። በዚህ በሁለተኛው የምስጋና መዝሙር፥ ኢሳይያስ ሰዎች እግዚአብሔር ያደረገውን አስደናቂ ነገር ከዓለም ሕዝቦች ጋር እንዲጋሩ ያበረታታል።

በኢሳይያስ ዘመን የነበሩት አይሁዶች ዛሬ እንዳለነው እንደ ብዙዎቻችን ነበሩ። የእግዚአብሔር በረከት ለእነርሱ ብቻ እንደ ተዘጋጀ አድርገው ያስቡ ነበር። እግዚአብሔር እንደሚወዳቸው ያውቁ ነበር። እግዚአብሔር አዳኛቸው በመሆኑ ደስ ይሰኙ ነበር፤ እርሱም ጉድለታቸውን የሚሞላና ከጠላቶቻቸው የሚታደጋቸው አምላክ እንደሆነ ያውቃሉ። ነገር ግን እግዚአብሔር የኦብርሃምን የሥጋ ልጆች ብቻ ሳይሆን ዓለሙን ሁሉ ለማዳን እንደፈለገ ዘንግተው ነበር (ዘፍ. 12:1-3)። በኋላም አይሁዶች (የኦብርሃም ዘሮች ያልሆኑትን) አሕዛብ ይበልጥ እየጠሉ መጡ። አሕዛብ ከእግዚአብሔር ዕቅድ ውጭ እንደሆኑ አሰቡ። እግዚአብሔር ግን አሕዛብም የዕቅዱ አካል መሆናቸውን ለኢሳይያስ በተደጋጋሚ ገልጾለታል (ኢሳ. 2:2-4፤ 11:10-12)። እነርሱም የበረከቱ ተካዮች እንዲሆኑ ይፈልግ ነበር። ይኸው እውነት በዚሁ ለእግዚአብሔር በቀረበው ሁለተኛ የምስጋና መዝሙር ውስጥ ተንጸባርቋል።

መዝሙሩ የተዋቀረው ለእግዚአብሔር በሚቀርብ አምልኮ ውስጥ የተካተቱትን ትእዛዛት በሚገልጹ ተከታታይ ነገሮች ነው።

ሀ. ለእግዚአብሔር ምስጋና አቅርቡ፤ ብዙዎቻችን ከእግዚአብሔር ነገሮችን ለመጠየቅ እንሻለን፤ ላደረገልን ውስን ነገር እግዚአብሔርን ለማመስገን ግን የምንፈልግ አንመስልም። እግዚአብሔር የሰጠንን በረከት እንዳንዘነጋ ታዝዘናል [መዝ. (103)፡2]። ነገር ግን ጸሎታችንን መለስ ብለን ብናስብ፤ ምን ያህል ብዙ ጊዜ ከእግዚአብሔር ዘንድ ነገሮችን ለመቀበል እንደምንጸልይና ምስጋና እንደማናቀርብ ልንረዳ እንችላለን። እግዚአብሔር ይረዳን ዘንድ የምናቀርባቸው ጸሎቶቻችን ውስን ናቸው። እግዚአብሔርን ለማመስገን ያደረገልንን ሁሉ ስናስታውስ፤ የምንሰጠው አጠቃላይ እንጂ ዝርዝር ምስጋናዎችን አይደለም።

4ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔርን የምታመስግንባቸውን ነገሮች ዘርዝር። አሁን ስለ እነዚህ ነገሮች እግዚአብሔርን ለማመስገን ጊዜ ውሰድ።

ለ. ስሙን ጥሩ፤ ኢሳይያስ ሕዝቡ የማይሰሙትን የአሕዛብ ጣዖታት ሳይሆን የእግዚአብሔርን ስም ጠርተው ለእርሱ እንዲጸልዩ ነግሯቸዋል። እግዚአብሔር ሕያው፤ ፈጣሪ፤ ቅዱስና የአይሁዶች የቃል ኪዳን አምላክ ነው።

አይሁዶች የእግዚአብሔር «ስም» ሲሉ ምን ማለታቸው እንደሆነ በትክክል አለመረዳቱ ቀላል ነው። ለእኛ የኢየሱስ ስም ከሞላ ጎደል ምትሐታዊ ነገር ሆኗል። አጋንንትን ለማስወጣት በሚጸልዩበት ጊዜ ብዙ ሰዎች የበለጠ ኃይል እንደሚያስገኝላቸው በማሰብ የኢየሱስን ስም ድምፃቸውን ከፍ አድርገው ይጠራሉ።

ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔርን ወይም የኢየሱስን ስም በግድየለሽነት እንጠራለን። አንዳንድ ክርስቲያኖች በደነገጡ ጊዜ ሁሉ «በኢየሱስ!» ሲሉ ይጮኻሉ። ለአይሁዶች የእግዚአብሔር ስም በጣም የተለየና የተቀደሰ ነበር። በዘጸአት 20፡7 አይሁዶች የእግዚአብሔርን ስም በከንቱ እንዳይጠሩ ከፍተኛ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል። ይልቁንም የእግዚአብሔር ስም የእግዚአብሔር ባሕርይ ማጣቀሻ ነው። የእግዚአብሔር ስም የማይደረስበት፤ ዘላለማዊ፤ የማይለወጥ፤ ጠቢብ፤ ኃያል፤ ቅዱስ፤ ፍትሐዊ፤ መልካም፤ አፍቃሪ፤ እውነተኛ ባሕርዩን ሁሉ በአጠቃላይ የሚያመለክት ነው። የእግዚአብሔርን ስም መጥራት ማለት እግዚአብሔርን መጥራት ማለት ነው። እግዚአብሔርን የምንጠራበት ስም አላባችንን ከእግዚአብሔር ጋር ያገናኛል። እግዚአብሔር ኃያል፤ ቅዱስና አክብሮት በጎደለው መንገድ ሊታይ የማይገባው አምላክ ነው። የእግዚአብሔርን ስም በቀላሉ፤ በግድየለሽነት፤ ወይም ሳያስቡ መጥራት ለእግዚአብሔር አክብሮትን

የመንሣት ምልክት ነው። ሰይጣን የኢየሱስን ስም አይፈራውም። በዓለም ዙሪያ ይህንኑ ስም የሚጠቀሙ በርካታ ሰዎች አሉ። ሰይጣን የሚፈራው በመስቀሉ ላይ ድል ያደረገውን የኢየሱስን ማንነት ማለትም የእግዚአብሔር ልጅነቱን ነው። ስለሆነም በኢየሱስ ስም በምንጸልይበት ጊዜ፤ ለጸሎታችን ኃይል የሚሰጠው ስሙ አይደለም። በኢየሱስ ስም የምንጸልየው ወደ ቅዱሱ አምላክ ዙፋን ፊት የምንቀርበው አዳኞችን ከሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ተግባር ምክንያት ካገኘነው ሥልጣን የተነሣ መሆኑን ለማመልከት ነው። ይህም በጸሎታችን ልበ-ሙሉነትንና እርግጠኝነትን እንድናገኝ የተሰጠን ሥልጣን ነው።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖች ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔርን ወይም የኢየሱስን ስም አላግባብ የሚጠቀሙባቸውን መንገዶች ዘርዝር። ይህንን የሚያደርጉት ለምንድን ነው? ለ) በኢየሱስ ስም ስንጸልይ ለማለት የምንፈልገው ምንድን ነው? ሐ) ይህ በትክክል ምን ማለት እንደሆነ የሚረዱት ምን ያህል ክርስቲያኖች ናቸው?

ሐ. ሥራውን በአሕዛብ መካከል አውሩ። በዚህ የኢሳይያስ ዘመን አሕዛብ ጣቦታትን ያመልኩ ነበር። ስለ እስራኤል አምላክ የሚያውቁት ነገር ቢኖር የአይሁዶች ብቻ አምላክ እንደሆነ ነበር። እግዚአብሔር ግን የዓለም ሕዝቦች ሁሉ አምላክ ነው። አሕዛብም የእግዚአብሔርን ማንነትና ያደረጋቸውን ነገሮች ሊረዱ ይገባል። ይህንን ከዓለም ጋር መካፈሉ አሁንም (የክርስቲያኖች) ሆነ ቀደም ሲል (የአይሁዶች) የእግዚአብሔር ሕዝቦች ኃላፊነት ነው። በዚህ ዓይነት አሕዛብም ከእግዚአብሔር ጋር ልዩ የቃል ኪዳን ግንኙነት ሊመሠርቱና ስሙን ሊጠሩ ይችላሉ። እውነተኛውን አምላክ ማወቃችን ሁላችንም ብዙ ሰዎች ያንኑ አምላክ ያውቁና ያመልኩ ዘንድ ሊመራን ይገባል። ይህም እንዲድኑ ብቻ አይደለም። ይልቁንም ብዙዎች ሰዎች እግዚአብሔርን በመንፈስና በእውነት ባመለኩ ቁጥር ክብሩ ስለሚጨምር ነው። የልባችንም ዋነኛው መሻት እግዚአብሔር ክብርን እንዲያገኝ ማድረግ ሊሆን ይገባል (ኤፌ. 1:3-14)።

መ. ከፍተኛ ስሙን አውጁ። አይሁዶች ስለ እግዚአብሔር አስደናቂ ተአምራት ብቻ ሳይሆን፤ ስለ ባሕርዩም እንዲያውቁ ይፈልግ ነበር። (ማስታወሻ፤ የእግዚአብሔር ስም ባሕርዩንና ማንነቱን ያመለክታል።) ለሌላ አገር ሕዝቦች ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ ገለጻ በሚያደርጉበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ቅዱስነት፤ ልዩ መሆንና ከሌሎች አማልክት ሁሉ መላቅ ይናገሩ ነበር። እርሱ በምናባቸው ሊገምቱ ከሚችሉት ነገር ሁሉ ጋር ሊነጻጸር የማይችል የተለየ አምላክ ነበር። ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ በሚያብራሩበት ጊዜ ኢሳይያስ በራእይ እንደተመለከተው ሰዎች ከፍ ብሎና ክብሮ ያዩታል (ኢሳ. 6)።

6ኛ ጥያቄ፡- ጥቂት ክርስቲያኖች ብቻ በመኖራቸው ምክንያት የእግዚአብሔር ሥራ ያልታወቀባቸውንና ስሙ ከፍ ከፍ ያለባቸውን አገሮች ስም ዘርዘር። ሰዎች ወደ እነዚህ አገሮች እንዲሄዱና የክርስቶስን ክብር እንዲያውጁ የእያንዳንዱን አገር ስም እየጠራህ ጸልይ። እግዚአብሔር የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ለእነዚህ ሰዎች መልካሙን የምሥራች እንድታካፍል ይጠቀምባት ዘንድ ጸልይ።

ሠ. እግዚአብሔር ድንቅን ስለደረገ ዘምሩለት፤ ብዙውን ጊዜ በዝማሬ የሚገለጸው አምልኮ የውዳሴ አምልኮ ዋነኛ አካል ሊሆን ይችላል። በዚህም ውስጥ ሁለት ነገሮች ሊካተቱ ይገባል። በመጀመሪያ፤ የኅብረት አምልኮ ጊዜያችን ለእግዚአብሔር የሚቀርብ ዋነኛ የዝማሬ ክፍል ሊያካትት ይገባል። የዝማሬና የአምልኮ መሪዎች ሰዎች በመዝሙር አማካኝነት እግዚአብሔር ያደረገላቸውን ድንቅ ነገር የመግለጽ ዕድል ማግኘታቸውን ለማረጋገጥ ሊጠነቀቁ ይገባል። ይህም ማለት በአንድነት የምንዘምራቸው አብዛኞቹ መዝሙሮች ስለ ባሕርዩና በልጆቹ ፈንታ ስለሚያከናውናቸው ተግባራት እግዚአብሔርን የሚያመሰግኑ ሊሆኑ ይገባል።

ሁለተኛ፤ ይህ ትእዛዝ የተሰጠው የኅብረት መዘምራንን ለመሳሰሉ ልዩ ቡድኖች ሳይሆን ለሰዎች ሁሉ ስለሆነ፤ ዝማሬና አምልኮት እግዚአብሔር በቀዳሚነት ለመዘምራን እንደተሰጠና ሌሎች ግን ቁጭ ብለው እንደሚሰሙ አድርገን ልናስብ አይገባም። ዝማሬ ወይም አምልኮ የምንመለከተው ትርኢት ሳይሆን ሁላችንም ለእግዚአብሔር የልባችንን ምስጋና ለማቅረብ ልናደርገው የሚገባን ነው።

ረ. ይህም ለዓለም ሁሉ ይታወቅ፤ ኢሳይያስ እግዚአብሔር ያደረገልን ማንኛውም ነገር ለዓለም ሁሉ መታወጅ እንዳለበት ለሁለተኛ ጊዜ ያስታውሰናል። ይህም የሚሆነው ከዓለም እንዴት እንደምንሻል በጉራ በመናገር ሳይሆን እኛ ያወቅነውን አምላክ ሰዎች ሁሉ እንዲያውቁ ስለምንፈልግ ነው።

ሰ. የጽዮን ሰዎች ሆይ፤ በጩኸት የደስታን መዝሙር ዘምሩ፤ የዚህ ዓረፍተ ነገር ዋና አሳብ ሁለንተናችንን ለአምልኮት እግዚአብሔር እናቀርብ ዘንድ ነው። ሰዎች የእግር ኳስ ጨዋታ ተመልክተው ከሚደሰቱት በላይ እግዚአብሔርን በማምለካቸው ደስ ሊሰኙ ይገባል። እግዚአብሔርን ከፍ ባለ ድምፅ፤ በኅላ ዝምሬና በዕልልታ ማምለኩ ተገቢ ነው። ነገር ግን ይህ ክፍል እግዚአብሔርን በልማድ እንዳናመልከውም ያስጠነቅቀናል። የጩኸት ጥማታችንን ለመወጣት ብቻ ልንጮኽ፤ ሌሎች ዕልል ሲሉ ስለሰማን ዕልልታን ልናሰማ አይገባም። መጮኽ ያለብን እግዚአብሔር ያደረገልን ነገር ደስ ያሰኘን እንደሆነ ነው። ልባችን በደስታ ሲሞላም ዕልል ልንል ይገባል። በዕልልታና በጩኸት ያመለከን ልናስመስል አይገባም። ይልቁንም

አምልኮአችን ከልባችንና ከሕይወታችን ሊመነጭ ይገባል። እንዲሁም ደግሞ የተሟሟቀውን አምልኮአችንን እግዚአብሔር በዝምታ ከሚመለከበት መንገድ ጋር ልናጣጥም ያሻል [መዝ. (22):23፤ (46):10]።

ኢሳይያስ ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ በሚናገር አሳብ ክፍሉን ይደመድመዋል። በቤተ መቅደሱ ውስጥ የነበረውና በመጨረሻው ዘመን በመሢሔ አማካኝነት በእኛ መካከል በበለጠ ክብር የሚኖረው ቅዱሱ የእስራኤል አምላክ ታላቅ ነው። የእውነተኛ አምልኮ መሠረቱ ሁለት ነገሮችን መገንዘቡ ነው። በመጀመሪያ፤ እግዚአብሔር በመካከላችን እንዳለ መገንዘብ። የምናመልከው አምላክ የቅርባችን እንጂ ከእኛ የራቀ አይደለም። ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት ወይም ሦስት ሰዎች ለጸሎት ቢሰባሰቡ እርሱ በመካከላቸው እንደሚገኝ ተናግሯል (ማቴ. 18:19-20)። ሁለተኛ፤ እግዚአብሔር ታላቅ እንደሆነ ማወቅ። እርሱ በኃይሉ ታላቅና የተለየ ሲሆን ከኃጢአትም የተለየ አምላክ ነው። በግድየለሽነት ወይም እርሱን እንደ ደካማ የሰው ልጅ አድርጎ በመመልከት የሚቀርብ አምልኮ በእርሱ ዘንድ ተቀባይነት የለውም።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእነዚህ ሁለት መዝሙሮች፤ አምልኮተ እግዚአብሔር ምን እንማራለን? ለ) ባለፈው እሑድ ዕለት ያካሄዳችሁትን የአምልኮ ፕሮግራም አስታውስ። እነዚህ ስለ የአምልኮ መሠረታዊ ነገሮች የተካተቱበት እንዴት ነበር? ሐ) የእግዚአብሔር መገኘትና ታላቅነት ለምእመናኑ ይሰማቸው ዘንድ የቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ፕሮግራም ሊያሟላቸው የሚገባቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?

ሁለተኛ ቀን

ኢሳይያስ 13-14

ማስታወሻ፤ ይህ ረዥም ምዕራፍ ስለሆነ በሁለት ቀናት ልታጠናውትችላለህ።

ተስፋጽዮን በደቡብ ምዕራብ ኢትዮጵያ የሚኖር አማኝ ነው። ካመነ ብዙም ሳይቆይ የአካባቢው የመንግሥት ባለሥልጣናት የአዲሱ ሃይማኖት ተከታዮች እንዲለዩ የሚያስገድድ ውሳኔ አስተላለፉ። አብያተ ክርስቲያናት እንዲዘጉ፤ ንብረታቸው እንዲወረስና አማኞቹ ወጎኒ ቤት እንዲገቡ ተወሰነ። ብዙም ሳይቆይ የመንግሥት ባለሥልጣናት ተስፋጽዮን የሚያመልክበትን ቤተ ክርስቲያን መጥተው ዘጉ። ተስፋጽዮን የአዲሱ ሃይማኖት ተከታይ በመሆኑ የፖስታ ቤት ሥራውን ተነጠቀ። እርሱና ባለቤቱ ከትንሽ ልጃቸው ጋር ከተከራዩት ቤት ተባረሩ። ከዚያ በኋላ ዘመድ ዘንድ ቢጠለሉም አንድ ቀን ፖሊስ መጥቶ ተስፋጽዮንን አሰረውና ያለ ምንም ምርመራ ከወጎኒ ቤት ወረወረው።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እንዲህ ዓይነቱ ሁኔታ በሚከሰትበት ጊዜ ክርስቲያን ለመንግሥት የሚኖረው አመለካከት ምን ዓይነት ሊሆን ይገባል? ለ) የዓለም መንግሥታት ቢቃወሟቸው እንኳ ክርስቲያኖች ብርቱዎችና ታማኞች ሆነው እንዲኖሩ የሚያደርጋቸው ምንድን ነው?

የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ጸሐፍት እንደሚሉት፤ ለክርስቶስ ሲሉ ሕይወታቸውን ያጡትና የታሰሩት ክርስቲያኖች ቁጥር ከክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ወዲህ በዚህ ክፍለ ዘመን ልቆ ታይቷል። ይህ ዓለም ለክርስቲያኖች ተስማሚ ስፍራ አይደለም። መሢሔ በዓለም ላይ ሊፈርድ እስከሚመጣበት የመጨረሻው ዘመን ድረስ ክርስቲያኖች በሰይጣን ቁጥጥር በሚሠሩ መንግሥታት ሲሰደዱ ይኖራሉ። እንዲያውም መጽሐፍ ቅዱስ ክርስቶስ የሚመጣበት ጊዜ ሲቃረብ መከራው እየከፋ እንደሚሄድ ይናገራል። ኢየሱስ ስለ መጨረሻው ዘመን፤ «የሰው ልጅ በመጣ ጊዜ በምድር እምነት ያገኝ ይሆንን?» ሲል ጠይቋል (ሉቃ. 18:8)። በእነዚህ የጨለማ ዘመናት ውስጥ ክርስቲያኖች ተጽናንተው በታማኝነት እንዲኖሩ የሚያደርጋቸው ምን ይሆን?

በኢሳይያስ ዘመንና ከዚያ በኋላ በሚመጡት ጥቂት ዓመታት ውስጥ የሚኖሩ አይሁዶች አንድ ቀን የባቢሎናውያን ምርኮኞች ሆነው እስኪገኙ ድረስ እያየለ በሚሄድ ስደት ይሠቃዩ ነበር። የአምልኮ ስፍራቸው የሆነው ቤተ መቅደስ ይፈራርሳል። መዲናቸው ስለምትፈራርስ አንድም ድንጋይ ከሌላው ላይ አይቀርም ነበር። ኢሳይያስ ሕዝቡ ካለማመናቸውና ካለመታዘዛቸው የተነሣ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሚመጡባቸውን እነዚህን ቅጣቶች እንዲጠባበቁ ነግሮአቸዋል። ነገር ግን በእነዚያ ጭጋጋማ የምርኮኛነት ዘመናት የተመረጡ የእግዚአብሔር ሰዎች እምነታቸውን እንዳይጥሉ የሚከለክላቸው ምን ይሆን? በእምነታቸው ለመጽናት ሊያስታወሱዋቸው ከሚገቧቸው እውነቶች አንዱ እግዚአብሔር የዓለምንም መንግሥታት የሚፈርድበት ቀን እንዳለው ማስታወስ ነበር።

ኢሳይያስ 13:1-23:18 የትንቢተ ኢስይያስ ሦስተኛው ዋና ክፍል ነው። ይህ ክፍል እግዚአብሔር ለዓለም አገሮች ስለሚያደርጋቸው ነገሮች ይናገራል። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ልዩ ግንኙነት ቢኖረውም፤ ለዓለምም ዕቅዶች ነበሩት። እግዚአብሔር ሕዝቡን በጥንቱ መንገዶች ዋና መገናኛ ላይ ነበር ያስቀመጣቸው። በግብፅ፤ በዓረቢያ፤ በሜሶፖታሚያና በአውሮፓ በኩል የሚያልፉ ሰዎች ሁሉ የንግድ ተግባራቸውን በሚያካሂዱበት ጊዜ በእስራኤል በኩል ያልፉ ነበር። ለአይሁዶች ይህ የንግድና በተለይም ስለ ታላቁ ፈጣሪ አምላክ ለመናገር መልካም ዕድል ፈጥሮላቸዋል። ነገር ግን ይህ ሁኔታ

ችግሮችንም አስከትሏል። ለዚህም ምክንያቱ የሌሎች ሃይማኖቶች ተጽዕኖና አገሮች እርስ በርሳቸው በሚዋጉበት ጊዜ እስራኤል የጦር ሜዳ ለመሆን መገደዱ ነው።

በመጀመሪያው የኢሳይያስ 1-12 ክፍል፣ አሦር የይሁዳን ሰላም ለማውደም በዛተች ጊዜ እግዚአብሔር አይሁዶች ሌሎችን አገሮች ለአጋርነት እንዳይጠቀሙ አስጠንቅቆአቸዋል። ለጥቃት መጋለጥ ወይም ሌሎችን አገሮች መጠጊያ ማድረግ ሳይሆን በእግዚአብሔር መታመን ይኖርባቸው ነበር። እየከበቡዋቸው የሚገኙት የውጭ አገሮች ላለመታዘዛቸው የተላኩ የእግዚአብሔር የቅጣት መሣሪያዎች መሆናቸውን መረዳት ይኖርባቸው ነበር። ምንም እንኳ ወደ እነዚህ አገሮች መጠጋቱ ጊዜያዊ የፖለቲካ መፍትሔ ሊሰጥ ቢችልም፣ እነዚህ አገሮች የኋላ ኋላ የእግዚአብሔርን ፍርድ እንደሚቀበሉ እንዲገነዘቡ ፈለገ። እግዚአብሔር በአሦርና በባቢሎን ላይ በሚፈርድበት ጊዜ፣ በአሦርና በባቢሎን የተማመኑትም ሁሉ ፍርዱን ይቀበላሉ።

ከዮናስ በተቃራኒ፣ የኢሳይያስ ትንቢቶች የተሰጡት ሕዝቡ ንስሐ ይገባ ዘንድ አልነበረም። ይልቁንም ትንቢቶቹ የተሰጡት የይሁዳ ሕዝብ እግዚአብሔር የሚካሄዱትን ክስተቶች ሁሉ የሚቆጣጠር የታሪክ አምላክ እንደሆነ እንዲያውቁ ነው። እግዚአብሔር በይሁዳ ምድር ብቻ የተወሰነ አምላክ አልነበረም። እርሱ የምድር ሁሉ አምላክ ሆኖ ይሠራል። እያንዳንዱ የዓለም አገር ከቁጥጥሩ ሥር ነው። እነዚህ አገሮች በይሁዳ ላይ የሚፈጽሙትም ነገር ከእግዚአብሔር ቁጥጥር ውጭ አልነበረም። የእስራኤል አምላክ የፍትሕ አምላክ ስለሆነ፣ አሕዛብን በመዳኘት ለኃጢአታቸው ይቀጣቸዋል።

ኢሳይያስ ለሁለት በተከፈለው በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ እጅግ የላቀ ጥፋት ባደረሱት ሁለት አገሮች ማለትም በባቢሎንና በአሦር ላይ የፍርድ ቃል በመናገር ትንቢቱን ይጀምራል። እነዚህ ሁለት የአሕዛብ አገሮች ከእግዚአብሔር ፍርድ አያመልጡም ነበር። ከዚያ በኋላ ኢሳይያስ በይሁዳ አካባቢ በሚገኙ ትናንሽ አገሮች ላይ ስለሚደርሰውም የእግዚአብሔር ፍርድ ተንብዮአል። እነርሱም የእግዚአብሔርን ፍርድ ይቀበላሉ። ከፍርዱ የሚያመልጥ አገር አይኖርም።

እነዚህ በታሪክ ገጾች ውስጥ ተጽፈው ያለፉት ጥንታውያን አገሮች የዛሬዎቹን የዓለም አገሮች ይወክላሉ። በዚህ ውስጥ የአፍሪካ፣ የእስያ፣ የአውሮፓና የአሜሪካ አገሮች ይካተታሉ። ምንም እንኳ ለጊዜው ኃይለኛ የሰይጣን ወኪሎች ቢመስሉም፣ እነርሱም የእግዚአብሔርን ፍርድ የሚጋፈጡበት ቀን ይመጣል። ክርስቲያኖች በስደት ውስጥ

በሚሆኑበት ጊዜ ይህንን ማስታወስ ይኖርባቸዋል። እምነታችንን ትቶ የዓለም መንግሥታትን ከሚደግፉት ሰዎች ጎን መሰለፉ ቀላል ነው። ያ ጊዜያዊ እፎይታ ሊያስከትል ይችላል። ነገር ግን የኋላ ኋላ ፍጻሜው ምንድን ነው? እግዚአብሔር የከፋ ዘላለማዊ ቅጣት በሚያመጣባቸው ሰዓት ከእነዚያ ዓለማዊ መንግሥታት ጋር ለመሆን ትፈልጋለህ? ለጊዜው ከስደት ለማምለጥ ሲባል መንግሥታቱ የሚቀበሉትን ፍርድ መቀበሉ ተገቢ ነው? የነገሥታቱን ንጉሥ ዘላለማዊ ቁጣ ከመቀበል ይልቅ ዛሬ የመንግሥታትን ቁጣ መቀበሉ ምንኛ ይመረጣል።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በስደት ጊዜ እምነታችንን ለመካድ የምንፈተነው ለምንድን ነው? ለ) ይህንን በምናደርግበት ጊዜ ስለ ዘላለማዊ ክስተቶች መጨረሻ የምንዘነጋው ምንድን ነው? ሐ) ከስደት ለማምለጥ ሲባል ወደ ዓለም የመመለሱን ውጤቶች ምእመናን ይገነዘቡ ዘንድ ቤተ ክርስቲያንህና አንተ ምን ልታደርጉ ይገባል?

10ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ 13-14 አንብብ። (ሀ) ኢሳይያስ ይህንን ምዕራፍ ምን ብሎ ይጠራዋል? (ቁ.1)። ይህ ማለት ምን ማለት ነው? (ለ) የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ገልጸህ «ባቢሎን» የሚለውን ቃል አንብብ። ባቢሎን የት እንደምትገኝ፣ እንዴት እንደ ተጀመረች፣ በአይሁዶች ላይ ምን እንዳደረገች፣ እግዚአብሔር በመጨረሻው እንዴት እንደፈረደባት፣ ወዘተ. . . በአጭሩ ጻፍ። (ሐ) እግዚአብሔር በባቢሎን ላይ እንደሚያመጣ የተናገራቸውን ዐበይት ፍርዶች ዘርዝር። መ) ከባቢሎን በተቃራኒ፣ ለይሁዳ የተሰጡት የተስፋ ቃላት ምን ምንድን ናቸው? (ኢሳ. 14:1-2)። (ሠ) የባቢሎን ውድመት አንድ ሰው ሞቶ ወደ ሲኦል ለሚሄድበት ሁኔታ ምሳሌ የሆነበትን ሁኔታ አብራራ። (ረ) የባቢሎን ትምክሕት ምን ነበር? (ኢሳ. 14:12-14)። «የንጋት ኮከብ» የሚለው ሐረግ ማንን የሚያመለክት ይመስልሃል? (ሰ) ከአሦር ላይ የሚደርሰውን ፍርድ አጠቃልለህ ጻፍ። (ሸ) ከፍልስጥኤም ላይ የሚደርሰውን ፍርድ አጠቃልለህ ጻፍ። (ቀ) የዚሁ የትንቢተ ኢሳይያስ ክፍል ዐቢይ ትምህርት ምንድን ነው?

1. በባቢሎን ላይ የሚመጣ ጦርነት (ኢሳ. 13)

ሀ. በባቢሎን ላይ የእግዚአብሔር ሠራዊት ተሰብስቧል

(ኢሳ. 13:1-5)

ኢሳይያስ ስለ ባቢሎን የተመለከተውን ራእይ (ትንቢት) «ሸክም» ሲል ጠርቶታል። ይህ አሳብ የተተረጎመበት የዕብራይስጡ ቃል «ብድግ ማድረግ፣ መሸክም» የሚል ፍች አለው። በብሉይ ኪዳን ይኸው ቃል ነቢዩ በአንድ ሰው ወይም አገር ላይ ፍርድን ሲናገር የሚያመለክት ነው። ይህ የጥፋትና የጽልመት መልእክት ነበር። የመጀመሪያው የጥፋት መልእክት በባቢሎን ላይ ታውጀል።

ኢሳይያስ ባቢሎንን ማስቀደሙ አስገራሚ ነገር ነው። በዚህ ጊዜ በይሁዳ ላይ አብዛኛውን ችግር የሚፈጥረው አሦር ነበረ።

የእግዚአብሔር ፍርድ መጀመሪያ በአሦር ላይ እንደሚደርስ ማወጁ ተገቢ ይሆን ነበር። ነገር ግን ኢሳይያስ በ14:24-27 ውስጥ ብቻ አሦርን እግረ መንገዱን ይጠቅሰዋል። እግዚአብሔር ቀደም ብሎ እንደሚጠፋ ተናግሯል (ኢሳ. 10:5-19)። ይሁንና በትንቢት መንፈስ ኢሳይያስ ባቢሎን በኢየሩሳሌምና በይሁዳ ላይ እጅግ የከፉትን ችግሮች እንደምታስከትል ተገነዘበ። የይሁዳን ሕዝብ ወደ ምርኮኛነት የምትነዳቸው ባቢሎን ነበረች። ስለሆነም ፍርዱን በአይሁዶች ላይ እጅግ ከፍተኛ ችግሮችን በምታመጣው አገር ጀመረ።

የሚገርመው ኢሳይያስ ይህንን ትንቢት በሚጽፍበት ጊዜ ባቢሎን የአሦር መንግሥት አካል ስለነበረች፣ ቀጣይዋ የዓለም ኃያል አገር እንደምትሆን የሚያመለክት ምንም ነገር አልነበረም። ኢሳይያስ ራሱ ስለ ባቢሎን አገር ብዙ መረጃ ማግኘቱ ራሱ የማይመስል ነገር ነው። ንጉሥ ሕዝቅያስን ለመጎብኘት አንድ የልዑካን ቡድን ከባቢሎን እስከመጣበት ጊዜ ድረስ (ኢሳ. 39)፣ ኢሳይያስ የትኛው አገር ይሁዳን ወደ ምርኮኛነት እንደሚወስድ የተረዳ አይመስልም። የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን እነዚህ ትንቢቶች የመጡት ከጉብኝቱ በኋላ እንደሆነ ያምናሉ። ከዘመነ ኢሳይያስ አንድ መቶ ዓመት ያህል ቆይታ ባቢሎን አሦርን አሸቀንጥራ በመጣል የኃያልነቱን መድረክ ተረክበች። ነገር ግን ለአንድ መቶ ዓመት ያህል በኃያልነቷ ከቆየች በኋላ፣ ባቢሎን በ539 ዓ.ዓ. ቀጣይ ኃያል በሆነው በሜዶንና ፋርስ ተሸነፈች። ትንቢተ ኢሳይያስ ባቢሎን በሜዶንና ፋርስ እንደምትሸነፍ ከሁለት መቶ ዓመታት አስቀድሞ ተንብዮአል።

እግዚአብሔር የዓለም ጦር ሠራዊቶች ከባቢሎን ጋር ውጊያ በሚገጥሙበት ስፍራ በተራራው ላይ ሰንደቅ ዓላማ እንዲሰቀል አዝዟል። በባቢሎን ከተማ መግቢያ በር ላይ የሚገኘው የመስብሰቢያ ስፍራም የዓለም ኃይላት ከበሩ በስተጀርባ ከተከማቸው የባቢሎን ሠራዊት ጋር የሚዋጉበት ነበር። ይህ የባቢሎን መንግሥት ማክተሚያ ጊዜ ነበር። ምንም እንኳን የሜዶንና የፋርስ መንግሥት ወታደሮችና ከእነርሱ ጋር ባቢሎንን ለመውጋት የተባበሩት ጭምር ባይገነዘቡትም እነርሱ የእግዚአብሔር «ቅዱሳን» ነበሩ፣ ማለትም ባቢሎንን ለመውጋት እና እግዚአብሔር ያዘዘውን ቅጣት ለመፈጸም የተመረጡ ተዋጊዎች ነበሩ። በዚህ መሠረት፣ ቅዱስ ማለት <የተለየ፣ የተመረጠ፣ ለአንድ ልዩ ዓላማ የተለየ> ማለት ነው። ይህ ሠራዊት ባቢሎንን ለመቅጣት በእግዚአብሔር የተመረጠ መሆኑን ልብ ማለቱ ተገቢ ነው። የዚህም ውጤት የባቢሎን መንግሥት ውድመት ነበር።

ኢሳይያስ በባቢሎን ላይ የሚደረገውን ጦርነት በመጨረሻው ዘመን በእግዚአብሔር ላይ የሚደረግ ዓለም አቀፍ ጦርነት ተምሳሌት አድርጎ የተመለከተው ይመስላል። ጠቅላላው ዓለም እርስ በርሱ ይዋጋ ዘንድ

በእግዚአብሔር ይቀሰቀሳል። እርስ በርሳቸው በመጠፋፋታቸው እግዚአብሔር ያቀደባቸውን ፍርድ ይቀበላሉ። ይህም በእርሱና በሕዝቡ ላይ ስለነበራቸው ኩራትና ጠላትነት እግዚአብሔር የሚሰነዝርባቸው ቅጣት ነው። ምንም እንኳን ቀጣዮቹ ገለጻዎች በባቢሎን ላይ የተፈጸመውን ነገር ቢያስረዱም፤ በመጨረሻው ዘመን ዓለምን ስለሚመታውም ፍርሃት የሚሉን አላቸው።

ለ. በባቢሎን የነበሩት ሰዎች ምላሽ (ኢሳ. 13:6-8)

የጌታ ቀን ደርሶአል። ይህም እግዚአብሔር በዓለም ታሪክ ውስጥ ጣልቃ ለመግባትና ቀደም ሲል ለአይሁዶች የመቅጫ በትሩ በነበረችው ባቢሎን ላይ ፍርድ ለመስጠት የወሰነበት ጊዜ ነበር። ጊዜው እግዚአብሔር ባቢሎንን የሚያጠፋበት የፍርድ ቀን ይሆናል። በአገሪቱ ውስጥ ሆነው ፍርዱን ለሚቀበሉት ጊዜው እጅግ አሳዛኝ ነበር። ምንም እንኳን ጥፋቱ የሚፈጸመው ከአንድ መቶ ዓመታት በኋላ ቢሆንም፤ ኢሳይያስ ጊዜው እንደቀረበ ገልጾአል። ይህም የትንቢት ጊዜ በእግዚአብሔር እንጂ በሰው እንደማይለካ የሚያመለክት ነው። እንደ 2ኛ ጴጥሮስ 3:8 አገላለጽ፤ ለእግዚአብሔር አንድ ቀን ለሰዎች አንድ ሺህ ቀን ይሆናል። ለእግዚአብሔር ቅጽበታዊው ነገር ለእኛ በጣም ረዥም ጊዜ ይወስዳል። (በአዲስ ኪዳን ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስ በቶሎ እንደሚመለስ ቢነገረንም፤ እነሆ ሁለት ሺህ ዓመታት አልፈዋል። ለእግዚአብሔር ግን ሁለት ቀናት ብቻ!)

መምጣቱ ከማይቀረው ጥፋት የተነሣ የባቢሎን ነዋሪዎች ዋይ እንዲሉ ተነግሯቸዋል። የሚሰባሰብባቸውን ሠራዊት ሲመለከቱና ጥፋታቸው የተረጋገጠ እንደሆነ ሲረዱ፤ ልባቸው በፍርሃት ይናጣል። ኢሳይያስ የዚያን ጊዜ ሥቃይ እንደ ምጥ ጣር አድርጎ ገልጾአል። (በመጨረሻው ዘመን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለመንገሥ ሲመጣ የሰዎችን ልብ የሚያናውጠው ፍርሃት እንዲህ ያለ ይሆናል ራእ. 16:15-16፤ 21)።

ሐ. እግዚአብሔር በባቢሎን ላይ የሚሰነዝረው ፍርድ ውጤቶች (ኢሳ. 13:9-16)

በባቢሎን ላይ የሚዘምቱት አጥፊ ሠራዊት ከፍተኛ ጭካኔና ጥላቻ ያሳዩ ነበር። ብዙዎች ስለሚሞቱ፤ በባቢሎን የሚቀሩት ሰዎች ጥቂቶች ብቻ ናቸው። ኢሳይያስ በባቢሎን ግዛት ውስጥ ሰዎች እንደ ወርቅ እንደሚወደዱ ይናገራል። እንደ ሚዳቋ ታድነው የሚገደሉ ሲሆኑ፤ እረኛ እንደሌላቸው በጎች ይቅበዘበዛሉ። ሠራዊቱ ባቢሎናውያንን ማንንም ከማንም ሳይለይ የሚጨፈጭ ሲሆን፤ ሕጻናትን ከድንጋይ ላይ ፈጥፍጦ እስከሚገድል ድረስ የጭካኔ ተግባር ያሳያል። ቤቶቻቸው ይበዘበዛሉ፤ ሚስቶቻቸውም ይደፈራሉ። ባቢሎን በሌሎች አገሮች ላይ

የጭካኔ ተግባር (ሕጻናትን መፈጥፈጥ) እንደፈጸመች ሁሉ፤ አሁን የእጇን ታገኛለች። በዚያን ጊዜ ባቢሎናውያን የወሰዱት የተለያዩ ምርኮኞች ይለቀቃሉ።

ከዚህ ክፍል እንደምንረዳው፤ እግዚአብሔር በአገሮች ሁሉ ላይ የሚመጣውን የላቀ ጥፋት ለመተንበይ የባቢሎንን ውድመት የሚጠቀምበት ይመስላል። በዚህ ክፍል ውስጥ የሚገኙ ትንበያዎች ከጥንታዊቷ የባቢሎን መፈራረስ አልፈው የሚሄዱ ይመስላል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ባቢሎን የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላት የሆነ የማንኛውም አገር ተምሳሌት ሆኖ ተገልጿለች። (በ1ኛ ጴጥሮስ 5:13 በርካታ ክርስቲያኖችን የሚያሳድደው የሮም መንግሥት ተምሳሌት ሆኖ ተገልጿለች።) በራእይ መጽሐፍ ምዕራፍ 17፤ ባቢሎን በመጨረሻው ዘመን በእግዚአብሔር ላይ ተነሥቶ የእግዚአብሔርን ምርጥ ሕዝብ ለማጥፋት የሚጥረው የመጨረሻው የዓለም ክፉ መንግሥት ምሳሌ ሆኖ ቀርባለች። የኢሳይያስም ትንቢቶች የመጨረሻውን የዓለም መንግሥት መደምሰስ አሻግረው የሚመለከቱ ናቸው። በዚያን ጊዜ ፀሐይ፣ ከዋክብትና ጨረቃ ሁሉ የጥቃቱ እንፋሎት ያርፍባቸዋል። (ኢሳ. 13:10ን ከራእ. 6:12-13 ጋር አነጻጽር።) ምድርና ሰማይ የሚናወጡ ሲሆኑ፤ በኢሳይያስ 65:17 እግዚአብሔር አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር እንደሚፈጥር ተነግሮናል።

ኢሳይያስ ስለ የእግዚአብሔር ቀን የመጨረሻ ፍጻሜ ይነግረናል። እግዚአብሔር በዓለም ሁሉ ክፉዎች የሆኑትን ይቀጣል። ይቅርታ ለማግኘት ወደ እግዚአብሔር ከመመለስ ይልቅ በኃጢአታቸው የሚቀጥሉ ሁሉ ለፍርድ ይዳረጋሉ። ዝቅ የሚደረገው የባቢሎን ኩራትና ትዕቢት ብቻ አይሆንም። ይልቁንም ኩራት ሁሉ የሚዋረድ ሲሆን፤ በኃጢአታቸው የተመኩት ሁሉ የእግዚአብሔርን ኃይለኛ ፍርድ ይቀበላሉ።

11ኛ ጥያቄ፡- የእግዚአብሔር ፍርድ በኃጢአተኞች ላይ የሚደርስ የመሆኑ እውነታ ክርስቲያኖች ከዓለም ጎን ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጎን መራመዳቸውን ያረጋግጡ ዘንድ ጠንካራ ማስጠንቀቂያ ሊሆን የሚገባው እንዴት ነው?

መ. የባቢሎን የመጨረሻ ውጤት (ኢሳ. 13:17-22)

እግዚአብሔር በሚያስደንቅ ትንበያ ሁኔታው ከመከሰቱ ከሁለት መቶ ዓመታት አካባቢ በፊት ለታሪካዊቷ ባቢሎን መጥፊያ ዐቢይ መሣሪያ የሚሆነው ማን እንደሆነ ይናገራል። ባቢሎንን የሚያጠፋዋት በሰሜን ምሥራቅ የሚኖሩ ሜዶናውያን ነበሩ። (ካርታውን ከመጽሐፉ በስተጀርባ ተመልከት።) የይሁዳ ሰዎች በባቢሎን ተማርከው ከመወሰዳቸው ከአንድ መቶ ዓመታት በፊት፤ ኢሳይያስ ሜዶናውያንና ፋርሳውያን መጥተው ባቢሎንን እንደሚያወድሟት ተንብዮአል።

የሜዶናውያንና የፋርሳውያን ዓላማ የባቢሎናውያንን ወርቅና ብርማግኘት አልነበረም። የፈለጉት ለመበቀልና ለማሸነፍ ነበር። ይኸው ተግባር ስኬታማ ሆኖላቸው የባቢሎንን ወጣቶችና ልጆች ለመፍጀት ችለው ነበር።

በኢሳይያስ ዘመን፥ ሜዶናውያን ጠንካሮች በመሆናቸው ለአሦ ራውያን ራስ-ምታት እየሆኑባቸው ነበር። እንዲያውም ሜዶናውያን በ612 ዓ.ዓ. ነነዌን ለማሸነፍ ችለው ነበር። ነገር ግን በባቢሎን መንግሥት ወቅት፥ ሜዶናውያን እስከዚህም ኃይል አልነበራቸውም። ይሁንና፥ ወዲያው ሜዶናውያንና ፋርሳውያን እርስ በርሳቸው መዋጋታቸውን አቁመው በኅበረት ባቢሎንን በሚወጉበት ወቅት ኃይላቸው ከከፍተኛ ደረጃ ላይ ደርሶ ነበር። የኢሳይያስ ዘመን ካለፈ ከብዙ ጊዜ በኋላ በባቢሎን በምርኮኛነት የሚኖሩ አይሁዳውያን እነዚህን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ለማንበብና አንድ ቀን እነርሱን በምርኮኛነት የወሰደች አገር እንደምትወድም ለማወቅ ይችሉ ነበር።

የዓለም መንግሥታት ጌጥ፥ የባቢሎናውያን ክብርና ኩራት የነበረችው የባቢሎን የመጨረሻ ውጤት ውድመት ይሆናል። በዳንኤል ራእይ ምዕራፍ 4፥ ከጥንቱ እጅግ አስደናቂ መንግሥታት አንዱ እንደሆነች ለማሳየት የባቢሎን መንግሥት ከወርቅ ጋር ተነጻጽራለች። የባቢሎን ከተማ ታላቅና የማይፈርስ ይመስል ከነበረው ቅጥሯና በውስጧ ከነበረው ውብ የአትክልት ስፍራ የተነሣ ዝነኛ ነበረች። ነገር ግን እግዚአብሔር በባቢሎን ላይ የቁጣና የፍርድ በትር ሲያስነሣ፥ እግዚአብሔር በእሳት እንዳጠፋቸው እንደ ሰዶምና ገሞራ ትሆናለች። ምንም እንኳን ሜዶናውያንና የሌሎች አገሮች ወታደሮች ባቢሎንን ያሸነፉዋት እነርሱ ራሳቸው እንደሆኑ ቢያስቡም፥ ኢሳይያስ በእነዚህ ሠራዊት አማካኝነት ይህችን ከተማ የሚያጠፋው እግዚአብሔር እንደሆነ በግልጽ ተናግሯል።

ኢሳይያስ በአንድ ወቅት የዓለም ክብር የነበረችውን የባቢሎንን የመጨረሻ ጥፋት የተለያዩ እንስሳት መኖሪያ እንደምትሆን በተምሳሌት አሳይቶ ገልጾአል። ከባቢሎን ምርኮ በኋላ ዳግም እንደተገነባችው ኢየሩሳሌም የባቢሎን ከተማ ዳግም አልታነጸችም። ሰዎች ዳግም በዚያ ስፍራ አልኖሩም። እንዲያውም ጥንታዊ ሕንጻዎቿ የእንስሳት መኖሪያ ሆኑ። (ማስታወሻ፤ በኢሳይያስ 13፡21 «አጋንንት ይዘፍናሉ» የሚለው በዕብራይስጡ መጽሐፍ ቅዱስ አጋንንትን ይሆን ፍየሎችን እንደሚያመለክት ግልጽ አይደለም።) እግዚአብሔር በአንድ አገር ላይ ፍርዱን ሲያስተላልፍ፥ ፍርዱ ሳይታጠፍ በቀጥታ ይፈጸማል።

ዛሬ የባቢሎን ከተማ የለችም። ይህች ከተማ በኢራቅ አገር ፈራርሳ ትገኛለች። ኢሳይያስ እነዚህን ትንቢቶች ከጻፈ ብዙም ሳይቆይ፥

የባቢሎን ከተማ የአሦር ንጉሥ በሆነው ሰናክሬም ተደመሰሰች። ይሁንና፥ በፍጥነት ዳግም ተገነባች። በኋላ በ539 ዓ.ዓ. የባቢሎን ከተማ በሜዶናውያንና በፋርሳውያን ስትያዝ፥ መጀመሪያ አልተደመሰሰችም ነበር። በኋላ ግን ሁለት የፋርስ ነገሥታት ታላቁ ዳርዮስ (522-486 ዓ.ዓ.) እና አርጤክስስ (486-465 ዓ.ዓ.) ሁልጊዜም ከዓመፅዋ የማትመለስ አገር በመሆኗ ሊያጠፋዋት ወሰኑ። ከዓመታት በኋላ ታላቁ እስክንድር ይህች ታላቅ ከተማ ዳግም ለመገንባት ዐቀደ። ነገር ግን ሥራው ከመጀመሩ በፊት ሞት ቀደመው። በመጀመሪያው ዓመተ ዓለም መጨረሻ ላይ ባቢሎን የፍርስራሽ ክምር ሆና ተገኘች። አንዳንድ ጊዜ የእግዚአብሔር ፍርድ ፈጥኖ ላይፈጸም ቢችልም፥ መፈጸሙ እንደማይቀር ከዚህ ልንማር እንችላለን። ከአምላካችን ጋር ማን ይወዳደራል? የትኛውስ አገር ድል ይነሳዋል?

2. እግዚአብሔር ለይሁዳ የሰጠው የርኅራኄ ተስፋ

(ኢሳ. 14:1-3)

ባቢሎን ለዘለቂታዊ ውድመት ተዳርጋለች። ነገር ግን እግዚአብሔር የቀጣትና ወደ ባቢሎን ያስማረካት ይሁዳስ? የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑት አይሁዶች ምን ይገጥማቸዋል? ለባቢሎን ቃል ከተገባው የፍጻሜ ውድመት በተቃራኒ፥ እግዚአብሔር አይሁዶችን በርኅራኄ ለማስተናገድና ለመባረክ ቃል ይገባል።

ሀ. ከዚህ ቀደም ደስ ይሰኙበት ወደነበረው የሞገስ ደረጃ በመመለስ ዳግም ይመርጣቸዋል። እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ወደ ምርኮ በላከበት ወቅት ቀደም ሲል የሰጣቸውን የተስፋ ቃል ያጠፈው ይመስል ነበር። ነገር ግን የእግዚአብሔር ፍቅር ከሰዎች የጠለቀ በመሆኑ፥ አንድ ቀን እግዚአብሔር ዳግም ሕዝቡ ከሆኑት አይሁዶች ጋር መሥራቱን ይቀጥል ነበር። ከሕዝቡ ጋር አዲስ ቃል ኪዳን ይገባ ነበር።

ለ. ከምርኮ ተመልሰው እግዚአብሔር ለአባቶቻቸው ተስፋ በገባላቸው የከነዓን ምድር ውስጥ ይቀመጡ ነበር።

ሐ. በጥንት ዘመን ይሁዳ መጻተኞችን (አይሁዳውያን ያልሆኑትን) ታገልላቸው ነበር። አንድ ቀን ግን አይሁዳውያን ያልሆኑ ሰዎች ከዓለም ሁሉ ተሰብስበው ከአይሁዶች ጋር እግዚአብሔርን ያመልካሉ። እነርሱም የተመረጠው የእግዚአብሔር ሕዝብ አካል ሆነው የሞገሱ ተካፋዮች ይሆናሉ። የእግዚአብሔር ዕቅድ አይሁዶች ብቻ ሳይሆኑ ሰዎች ሁሉ በረከቱን ይቀበሉ ዘንድ ነው። (ማስታወሻ፤ ይህ ሰዎች ከተለያዩ የሕዝብ ክፍሎች መጥተው በአንድነት እግዚአብሔርን በሚያመልኩበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ

በክፊል ተፈጽሟል። ነገር ግን በመጨረሻው ዘመን በመሢሔ መንግሥት ውስጥ ሙሉ ለሙሉ ከፍጻሜ ይደርሳል።)

መ. የዓለም ሕዝቦች በእስራኤል ቁጥጥር ሥር ይሆናሉ። ይሁዳም የአምልኮተ እግዚአብሔር ማዕከል ትሆናለች።

ሠ. መጻተኞች በእስራኤል እግዚአብሔርን ያመልኩታል። (ማስታወሻ፡ ምድሪቱ የእግዚአብሔር እንጂ የአይሁዶች አይደለችም። ሰዎቹ የእግዚአብሔርን ምድር ከመንከባከብ የላቀ ሚና የላቸውም። ዘሌዋ. 25:23።) በዚህ ጊዜ መጻተኞች ካህናትና ሌዋውያን በመቅደስ ውስጥ እግዚአብሔርን በሚያገለግሉበት መንገድ ምድሪቱን በመንከባከቡ ረገድ አገልግሎታቸውን ያበረክታሉ።

ረ. አይሁዶች እንደ ባቢሎን፣ አሦርና፣ ጢሮስ ወደ መሳሰሉት አገሮች በምርኮኝነት የተጋዙ ሲሆኑ፣ አሁን ነገሮች ይለወጣሉ። እስራኤል በአገሮች ላይ ኃያል መንግሥት ትሆናለች። ከእንግዲህ ወዲያ በዓለም መንግሥታት ቁጥጥር ሥር አይሆኑም። የጦርና የሽንፈት ኃዘን ይወገዳል።

ሰ. እነዚህ የተስፋ ቃሎች ከተፈጸሙ ወዲያ የእግዚአብሔር ሕዝብ የጥንት ጠላቱ የሆነችውን የባቢሎን ከተማ በማቃለል የእግዚአብሔርን ኃይል ተረድተው በግልጽ ይናገራሉ።

እነዚህ የተስፋ ቃሎች መች ተፈጸሙ? እግዚአብሔር የሜዶንና ፋርስን መንግሥት በማንቀሳቀስ አይሁዶችን ወደ አገራቸው እንዲሰዱቸው ባደረገበት ወቅት የተስፋ ቃሎቹ በክፊል ተፈጽመዋል (ዕዝ. 2፥ 7)። ነገር ግን እነዚህ የተስፋ ቃሎች ከቶውንም ሙሉ ለሙሉ አልተፈጸሙም። ከባቢሎናውያን ምርኮ ጀምሮ፣ የይሁዳ አገር የዓለም ኃያል አገር ሆና አታውቅም።

የዚህ ትንቢት ሙሉ ፍጻሜ የሚከወነው በመጨረሻው ዘመን ይመስላል። በራእይ 18 የዓለምን ከፋ መንግሥታት ሁሉ የምትወክለው ባቢሎን እንደምትወድቅ ተገልጿአል። ይኸው ከስተት ለእግዚአብሔር ሕዝብ ታላቅ ደስታን ያመጣላቸዋል። ስደታቸው ያበቃና የመሢሔ መንግሥት በረከት ተቋዳሾች ይሆናሉ። የቅድመ-ሺህ-ዓመት አመለካከት ያላቸው ሰዎች የዚህ ክፍል ሙሉ ፍጻሜ ገቢራዊ የሚሆነው በዘመን መጨረሻ መሢሔ ከኢየሩሳሌም ሆኖ መግዛት ሲጀምር እንደሆነ ያምናሉ። በዚያን ጊዜ መሢሔ እነዚህን የተስፋ ቃሎች ሙሉ ለሙሉ በመፈጸም በዓለም ሁሉ ላይ ይነግሣል። ሌሎች ግን እነዚህ የተስፋ ቃሎች በተምሳሌት በቤተ ክርስቲያንና በመጨረሻው ደግሞ በዘላለሙ መንግሥት መንፈሳዊ በረከቶች እንደሚፈጸሙ ያምናሉ።

12ኛ ጥያቄ፦ ለክርስቲያኖች አንድ ቀን የእግዚአብሔር በረከቶች ለሕዝቡ ሳይከለክሉ እንደሚደርሱ መረዳቱ የሚያጽናናን እንዴት ነው?

3. የባቢሎን ውድመት መቃብር ቤት ከመሄድ ጋር ሲነጻጸር (ኢሳ. 14:4-23)

ሀ. በባቢሎን ውድመት መደሰት (ኢሳይያስ 14:4-8 አንብብ)

ባቢሎን ሕዝቡን ለመቅጣት እግዚአብሔር እንደ በትር የተጠቀመባት አገር ነበረች። ነገር ግን እግዚአብሔር እስራኤልን ለመቅጣት በተጠቀመባት አሦር ላይ እንደተነሣው ሁሉ (ኢሳ. 10)፤ አሁንም የባቢሎንን በትር ያጠፋል። ጊዜው ባቢሎን የእግዚአብሔርን የቅጣት በትር የምትቀምስበት ወቅት ነበር። የባቢሎን የመቆጣጠርና የማሸነፍ ኃይል ይወገድና አገሪቱ የእግዚአብሔር የጽድቅ ፍርድ ማነጣጠሪያ ትሆናለች። እግዚአብሔር ባቢሎን ብዙ አገሮችን ለመርታት የተጠቀመችበትን የአለቅነት «ዘንግ» ይሰብራል። የባቢሎን የማይረካ የማሸነፍ ጥማት በአገሮች ላይ የጥላቻ ስሜት እንዲኖራትና የእግዚአብሔር ፍርድ እንዲወርድባት አድርጓል። ይህች አገር በምትደመስስበት ጊዜ እነዚያ በእርሷ የተጨነቁት አገሮች ስላምን ያገኛሉ። በባቢሎን ውድመት ተደስተው የድል ዜማ ያቀነቅናሉ። የባቢሎንን የጭካኔ አገዛዝ የቀመሱ በመሆኑ፤ ነጻነታቸው ጣዕም ይሰጣቸዋል።

በባቢሎን መደምሰስ የሚደሰቱት የዓለም ሕዝቦች ብቻ ሳይሆኑ ጥድና የሊባኖስ ዝግባ ጭምር ናቸው። ኢሳይያስ ባቢሎን ግዙፍና ውብ ቤተ መንግሥቶችንና ቤተ መቅደሶችን ለመገንባት እነዚህን ዛፎች የምትቆርጥበት ዘመን እንዳበቃና ዛፎቹ ዕረፍት እንደሚያገኙ አድርጎ ሥሏል። (የታሪክ ጸሐፍት እንደሚነግሩን፤ የባቢሎንና የአሦር አገሮች ብዙ ሕንጻዎቻቸውንና ከተሞቻቸውን ለመገንባት የሊባኖስን ዛፎች ይጠቀሙ ነበር። ከዚህም የተነሣ፤ የሊባኖስ ታላላቅ ደኖች ሊጠፉ ተቃርበው ነበር።)

ለ. የባቢሎን ንጉሥ የአሕዛብ መሪዎችን በመቃብር ቤት (ሲኦል) ሊያገኛቸው ሊመጣ የሰጡት ምላሽ (ኢሳ. 14:9-11)

ስለ ባቢሎን ጥፋት በሰጠው ትንቢት፤ ኢሳይያስ ይህንኑ ሁኔታ ከአንድ ንጉሥ ሞትና ቀብር ጋር በተምሳሌት አነጻጽሮታል። በዕብራውያን ዘንድ «ሲኦል» የሞቱት ሰዎች የሚከማቹበትና ኃጢአተኞች ፍርድን የሚጠባበቁበት ስፍራ ነበር። ኢሳይያስ የአገሪቱ ወኪል የሆነው የባቢሎን ንጉሥ እንደ ሞተ አድርጎ በማሳየት የመንግሥቱን መፈራረስ በሥዕላዊ የአገላለጽ ጥበብ ያቀርባል። ስለ ሞቱ በመስማት፤ የሙታን መናፍስት ተደነቁ። እንደ ግብፅ፤ አሦር፤

ሶርያ የመሳሰሉ የታላላቅ አገሮች መሪዎች ተሰልፈው ለቀጣዩ የጥፋት ስለባ ሰላምታ ሰጡ። ቀደም ሲል የራሳቸው ታላላቅ አገሮች እንደወደቁ ሁሉ፤ አሁን ተራው የባቢሎን ነበር። (ማስታወሻ፡ በዚህ ስፍራ የተጠቀሱት ዙፋኖች በአንድ ወቅት ታላላቆች የነበሩትንና አሁን ግን የወደቁትን አገሮች ለመጨቆን የሚጠቀሙባቸውን የሥልጣን ደረጃዎች የሚያመለክቱ ናቸው።) የባቢሎንን ንጉሥ በሚያገኙበት ጊዜ፤ እነዚህ የወደቁት አገሮች መሪዎች አሁን ታላቂቱ ባቢሎን እንደ እነርሱው ራቂቷን እንደ ቀረች ይላለቃሉ። ገዥነቷና አለቅነቷ ተወግዷል። ንጉሡም ቢሆን ከሞተው አገር ላይ ከመግዛት የተሻለ አማራጭ አልነበረውም። ያ ሁሉ የባቢሎን ክብርና ኃይል በለቅሶ አጀብ በመቃብር ውስጥ ይቀመጣል። ባቢሎንን የሚጠብቃት ነገር ቢኖር ማንም ሰው ሲሞት አስከሬኑን የሚቀበሉት «ብልና ትል» ብቻ ነበሩ። ይህም ፍጹም ውድመትን ብቻ ሳይሆን ፍጹም ውርደትን ጭምር የሚያመለክት ነበር። ባቢሎን ከላቀ የክብር ደረጃ ተነሥታ ወደ ዘቀጠ የውርደት ደረጃ ወረደች።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ሕዝቦች ወይም ግለሰቦች ሕይወታቸውን ዘላለማዊ በረከት በማያስገኝ መልኩ ሲኖሩ እየተደሰቱበት ስላለው ጊዜያዊ ክብር ከንቱነት ይህ ምን ያስተምረናል? ለ) ይህ ጊዜያዊ ክብር፤ ኃይልና ሀብት መፈለጉ ምንም እርባና እንደሌለው ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች ማስጠንቀቂያ ሊሆን የሚገባው እንዴት ነው? ሐ) ከሞት በኋላ የሚዘልቁና የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሊያተኩሩባቸው የሚገባቸው ነገሮች የትኞቹ ናቸው?

ሐ. የባቢሎን ንጉሥ ትምክሕት (ኢሳ. 14:12-14)

በዚህ ክፍል ውስጥ ኢሳይያስ የባቢሎንን ንጉሥ (መንግሥት) ልብና እግዚአብሔር ለምን በአገሪቱ ላይ እንዲህ ዓይነት ጥፋት እንዳስከተለ ይገልጻል። የባቢሎን ንጉሥ ልብ በኩራት የተሞላ ነበር። በትንቢተ ኢሳይያስ ውስጥ በተደጋጋሚ እንደተመለከትነው፤ እግዚአብሔር ኩራትን ስለሚጠላ ኩራተኞችን ዝቅ በማድረግ ፍርዱን ይበይናል (ኢሳ. 2:9፤ 11፤ 17፤ 5:15፤ 13:11)።

1. የባቢሎን ንጉሥና የመንግሥቱ ታላቅነት፡ ኢሳይያስ የባቢሎንን መንግሥት ታላቅነት በ«ሰማይ» እንዳለ አድርጎ ገልጾታል። ይህ ምስል የተሰጠው የባቢሎን መንግሥት የነበራትን ሥልጣንና ክብር ለማሳየት ነበር። ባቢሎን ከሌሎች መንግሥታት በላይ ከፍ ያለች በመሆኗ፤ በሰማይ እንዳለች ያህል ነበር። እንደ ባቢሎን በዓለም ላይ ፍጹም ቁጥጥርና ታላቅነት የነበራቸው አገሮች በጣም ጥቂት ነበሩ።

እግዚአብሔር ንጉሡን «የንጋት ልጅ፤ አጥቢያ ኮከብ» ሲል ጠርቶታል። የንጋት ኮከብ የሚለው አገላለጽ የተሰጠው ማታ ቀድሞ በሚወጣውና ጠዋት ፀሐይ በምትወጣበት ጊዜ መጨረሻው ላይ

የሚታይ በመሆኑ ለቪኑስ ፕላኔት የተሰጠ ነው። በተመሳሳይ ሁኔታ የባቢሎን ንጉሥ ከፕንቱ ዓለም ነገሥታት ሁሉ የመጀመሪያው ነበር፤ ይህ ሰው በፕንቱ የመካከለኛው ምሥራቅ ሥልጣኔ ላይ ፍጹም የበላይነት ነበረው። በአንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ውስጥ፡ «የንጋት ኮከብ» ለሚለው ቃል ያገለገለው ቃል «ሱሲፈር» የሚል ነው። ይህ ስም ደግሞ ብዙውን ጊዜ በእንግሊዝኛ ቋንቋ ሌላው የሰይጣን ስም ሆኖ ያገለግላል። ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ ከሁሉም በፊት፤ የነገሥታት ንጉሥና የጌቶች ጌታ መሆኑን ለማመልከት በራእይ 22:16 ራሱን «የሚያበራ የንጋት ኮከብ» ሲል ይጠራዋል።

2. እግዚአብሔር በባቢሎን ንጉሥና መንግሥት ላይ የሚያመጣው ውርደት፤ እግዚአብሔር በባቢሎን ላይ ፍርድን ባስተላለፈበት ወቅት፤ ይህች ታላቅና ኃይለኛ አገር ወደ ምድር ዝቅ ተደረገች፤ ይህም ውርደትን በተምሳሌትነት የሚያመለክት ነበር። የባቢሎን ንጉሥ ምንም ያህል ታላቅና ኃያል እንደሆነ ቢያስብም፤ ምድራዊ ሰው ብቻ ነበር። ምድራዊ ሰዎችና ምድራዊ መንግሥታት ሁሉ ለውርደት የሚዳረጉበት ቀን እንደሚመጣ እሙን ነው። ሜዶናውያንና ፋርሳውያን ባቢሎንን በወረሩ ጊዜ፤ ያ የውርደት ቀን ደረሰ። ባቢሎን ወደ ምድር ዝቅ መደረግ ብቻ ሳይሆን፤ የሞትና የጥፋት ስፍራ ወደሆነው ወደ መቃብር ቤት ወረደች። እግዚአብሔር አንዲት ትንሽ ነፍሳት አንሥቶ ከመሬት ላይ የጣለ ይመስል ታላቁ ኮከብ ወደ ምድር «ወደቀ»። እንደ ግዙፍ ዛፍ ሁሉ ባቢሎን ተቆረጠች።

3. የባቢሎን ንጉሥ የኩራት አሳቦች፤ የባቢሎን ንጉሥ በግልጽ የትምክሕት ቃል ላይናገር ቢችልም፤ በልቡ ውስጥ በድብቅ ስላንሸራሸራቸው አሳቦች ተገልጾልናል።

ሀ. «ወደ ሰማይ ዐርጋለሁ።» (በዘፍጥረት 11:1 ስናያር እንደተባለችውና የሰው ልጅ የገናናነቱ ሐውልት እንዲሆን ወደ እግዚአብሔር ግንብ ለመሥራት እንደጣረችው) የቀድሞዋ ባቢሎን፤ የባቢሎን መንግሥት መለኮታዊ እንደሆነ አሰበ። ከታላቅነቱ የተነሣ፤ ራሱን እንደ ሌሎች አገሮች ሊመለከት አልቻለም። ይልቁንም እንደ ዘላለማዊ የእግዚአብሔር መንግሥት ራሱን ከሰዎች በላይ ከፍ ከፍ አደረገ። ማንም ምንም እንደማያጠፋው አሰበ።

ለ. «ዙፋኔንም ከእግዚአብሔር ከዋክብት በላይ ከፍ ከፍ አደርጋለሁ።» ከሰው እይታ አንጻር፤ ከዋክብት ከእግዚአብሔር ፍጥረታት እጅግ ከፍ ያሉት ናቸው። ከሩቅ የሚታዩ፤ ከሁሉም በላይ ያሉና ምንም ነገር የማይነካቸው ናቸው። የባቢሎን መንግሥትም ከሌሎች አገሮች ሁሉ በላይ እንደሆነ አሰበ። ልዩና የማይጠፋ እንደሆነም ተሰማው። በመጽሐፍ ቅዱስ ከዋክብት የሚለው ቃል

አንዳንድ ጊዜ መላእክትን ያመለክታል። እናም ይህ የባቢሎን ንጉሥ ከእግዚአብሔር መላእክት በላይ እንደሆነ በትምክሕት የተናገረው ሊሆን ይችላል።

ሐ. «በሰሜንም ዳርቻ በመሰብሰቢያ ተራራ ላይ እቀመጣለሁ።» በመጽሐፈ ኢዮብ መላእክት ከእግዚአብሔር ዙፋን ተሰብስበው ትእዛዛት ሲጠባበቁ እንመለከታለን (ኢዮብ 1:6)። በዚህ ስፍራ የባቢሎን ንጉሥ በዚያ ታላቅ ዙፋን ላይ መላእክት ዙሪያውን ከበውት እንደተቀመጠ ሆኖ ተገልጿል። የመላእክትን ጉባኤ እንደሚቆጣጠር፣ ከተቀደሰው ተራራ በላይ እንደሆነ የተገለጸውን የእግዚአብሔርን ዙፋን እንደሚገዛ ሆኖ ተመልክቷል። (ማስታወሻ፤ በርካታ ጥንታዊ አገሮች የእግዚአብሔር ዙፋን ከአንድ ትልቅና የተቀደሰ ተራራ ላይ እንደሚገኝ ያምኑ ነበር። በዚያም አማልክት ተሰብስበው ዕቅዶቻቸውን እንደሚያወጡና የፍርድ ብያኔ እንደሚሰጡ ያስባሉ። የባቢሎን ንጉሥ በዚያ የላቀ ዙፋን ላይ የሚቀመጠው ራሱ እንደሆነ ተመለከተ።) እርሱ ከእግዚአብሔር እንደሚበልጥ አሰበ። የእግዚአብሔርን አገዛዝ እንደሚለና አሁን እርሱ የዓለም ገዥ እንደሆነ መሰለው።

መ. «ከዳመናዎችም ከፍታ በላይ ዐርጋለሁ።» ንጉሡ፡ «እኔ ከተራ የምድር ላይ ነገሮች በላይ ነኝ። እኔ እንደ ሌሎች አገሮች አይደለሁም። እኔ ልዩ ነኝ። ራሴን ከሌሎች ተራ ነገሮች ሁሉ በላይ ታላቅ አድርጌአለሁ» ሲል አሰበ።

ሠ. «በልዑልም እመሰላለሁ።» ንጉሡ በትምክሕት የሚናገረው ከዚህ መሠረት ላይ ቆሞ ነው። «እኔ የሕይወቴ አምላክ ነኝ። እኔ የመንግሥቴ አምላክ ነኝ። በሕይወቴና በምገዛው መንግሥት ውስጥ ያለው ሁሉ በእኔ ቁጥጥር ሥር ነው።»

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ ትምክሕት ከብዙ የቤተ ክርስቲያንና የመንግሥታት መሪዎች አመለካከት ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ለ) ይህ ትምክሕት የኃጢአት እምብርት የሚሆነው እንዴት ነው?

የባቢሎን ንጉሥ አመለካከት በብዙ መንገዶች እግዚአብሔርን የማያውቁትን መሪዎች ሁሉ አመለካከት ያንጸባርቃል። አገሮቻቸውን የመቆጣጠር፣ የሚፈልጉትን የማድረግ፣ ብቃት ያላቸውና ማንም በኃላፊነት የማይጠይቃቸው ይመስላቸዋል። የሚያሳዝነው የቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ከዘራቸው፣ ቤተ ክርስቲያን ከመመሥረታቸው፣ ወዘተ. . . የተነሣ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች መሆን እንደሚገባቸው በሚያስቡበት ጊዜ እንዲህ ባለው ደካማ አስተሳሰብ የሚዋጡ መሆናቸው ነው። ይህ አመለካከት ከሰው ልጅ ኃጢአት እምብርት ላይ የሚገኝ ነው። «በሕይወቴ ደስ ያስኘኝን ላደርግ እችላለሁ። ማን ይከለክለኛል?» የሚለው አመለካከት ሰዎች ኃጢአት ለመሥራት

በሚያስቡበት ጊዜ ከልባቸው ውስጥ ይጉላላል። ለሚያደርጉት ነገር ማንም በኃላፊነት እንደማይጠይቃቸው ያስባሉ።

ነገር ግን እግዚአብሔር ይህንን አመለካከት ስለሚጠላ ያስወግደዋል። እርሱ የመንግሥታትን መሪዎች ዝቅ ያደርጋቸዋል። እርሱ የሚኩራሩትን አገሮች ያዋርዳል። በመጨረሻም የሚኩራሩትንና ንስሐ የማይገቡትን የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ዝቅ ዝቅ ያደርጋል። እንዲሁም ደግሞ ማንም ሳይጠይቃቸው በኃጢአታቸው ሊቀጥሉ እንደሚችሉ የሚያስቡትን ሁሉ ዝቅ ያደርጋል።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የባቢሎን ንጉሥ የተመካባቸውን የተለያዩ ነገሮች ዘርዘር። ለ) ሕዝቅኤል 28:11-19ን አንብብ። ይህ ክፍል ከኢሳይያስ 14:12-15 ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ሐ) ከሕዝቅኤል 28:11-19 የዚህን ንጉሥ ከፍተኛ ስፍራ የሚያመለክቱትን ነገሮች ዘርዘር።

ኢሳይያስ 14:12-15ም ሆነ ሕዝቅኤል 28:11-19 በዝነኛ ነገሥታትና መንግሥታት ላይ የተሰነዘሩትን ነቀፋዎች ያካትታሉ። ኢሳይያስ በባቢሎን ላይ፣ ሕዝቅኤል ደግሞ በጢሮስ ላይ የፍርድ ትንቢት ተናግረዋል። ሁለቱም መንግሥታት በጥንት ዘመን ዝነኞች ነበሩ። ሁለቱም ትምክሕተኞች በመሆናቸው ማንም ሊያሸንፋቸው እንደማይችል ያስቡ ነበር። ይሁንና፣ በሁለቱም ላይ የእግዚአብሔር ኃይለኛ ፍርድ አነጣጠረ። በአንድ በኩል ሁለቱም ትንቢቶች በባቢሎንና በጢሮስ ነገሥታትና መንግሥታት ላይ የተሰነዘሩ መሆናቸው ግልጽ ነው። ነገር ግን በእነዚህ ክፍሎች የተላለፈ ሌላ ትምህርት ይኖር ይሆን? የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን በእነዚህ ክፍሎች የጠለቁ አተረጓጎሞች ላይ በአሳብ ይለያያሉ።

1. አንዳንዶች እነዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ታሪካዊዎቹን የባቢሎንና የጢሮስ ከተማ ብቻ እንደሚመለከቱ ያስባሉ። እግዚአብሔር የእነዚህን ሁለት ከተሞች መውደም እየተነበየ ሲሆን፣ ትንቢቱም በሁለቱ ከተሞች ፍጹም መውደም እንደተፈጸመ ያስረዳሉ። እነዚህ ምሑራን ለእነዚህ የምንባብ ክፍሎች ከእዚህ የጠለቀ ትርጉም አይሰጡም።

2. ሌሎች ደግሞ እነዚህ ምንባቦች (በተለይም ስለ ባቢሎን የሚናገረው ምንባብ) በመጨረሻው ዘመን የሚነሳውንና ቀደም ሲል ከነበሩት ሁሉ በላይ የከፋውን የመጨረሻው ዘመን የዓለም መንግሥት በተምሳሌትነት እንደሚያመለክት ይናገራሉ (ራእይ 17)። አይሁዶችን ወደ ምርኮኛነት የነዳቸው የመጀመሪያዋ ባቢሎን በመጨረሻው ዘመን በመግዛት፣ ሰዎች ሁሉ እርሱን እንዲያመልኩትና እንዲታዘዙት በሚሻው በሐሳዊ-መሢሕ የሚተዳደረው መንግሥት ተምሳሌት ነች። ይህ ሰው ከእግዚአብሔርም ጋር ሳይቀር ይዋጋል - ድል እንደሚያገኝ

በማሰብ። ይህ ገዥ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለመንገሥ በሚመጣበት ጊዜ በእርሱ ይሸነፋል።

3. ከሁለተኛው አመለካከት ጋር ሳይቃረኑ፤ እነዚህ ሁለት ምንጣቦች የሰይጣንን ውድቀት እንደሚያመለክቱ የሚናገሩ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን አሉ። እነዚህ ወገኖች፤ ሕዝቅኤል 28 ሰይጣን ከመውደቁ በፊት የነበረውን ታላቅ ሥልጣን ሲያመለክት፤ ኢሳያይስ 14 በአንድ ወቅት የእግዚአብሔር ታላቅ መልአክ የነበረው ሰይጣን የወደቀበትንና የእግዚአብሔር ጠላት የሆነበትን ምክንያት እንደሚገልጽ ያስረዳሉ። ምክንያቱም የኩራት ኃጢአት፤ አምላክ የመሆንና ሁሉንም የመቆጣጠር መሻት ነበር።

በኢሳያይስ 14:12፤ የባቢሎን ንጉሥ «የንጋት ኮከብ» ወይም ሉሲፈር ተብሎ ተጠርቷል። በሕዝቅኤል 28:11-16 የጢሮስ ንጉሥ «የሚጋርድ ኪሩብ» ተብሏል። [የሰው ልጅ በኃጢአት ከወደቀ በኋላ የዔድንን ገነት እንዲጠብቁ ለተላኩት መላእክት (ዘፍ. 3:24)፤ ከቃል ኪዳን ታቦት ላይ ለተቀረጹት ምስሎች (ዘጸ. 25:18)፤ ሕዝቅኤል በራእዩ ላያቸው ፍጥረታት (ሕዝ. 10:4) የተሰጠው ስም ይኸው ነበር።] ለእነዚህ ሁለት ነገሥታት የተሰጠው ገለጻ ለሰው ልጅ ከሚቀርበው የላቀ ይመስላል። ስለሆነም ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን እግዚአብሔር ሰይጣን የመጣበትን ስፍራ እየጠቆመን እንደሆነ ያስባሉ። እግዚአብሔር የፈጠረው እንደ ታላቅ መልአክ ነበር፤ ከእግዚአብሔር አጠገብ ቆሞ የሚያገለግል ኪሩብ ሆኖ ተፈጠረ። ከተፈጠሩት ነገሮች ሁሉ የላቀ ክብርና ውበት ተላብሶ ኪሩቤልን በመምራት ሲያገለግል የኖረ ይመስላል። ነገር ግን ኢሳያይስ ምዕራፍ 14 እንደሚለው፤ ኩራት ለውድቀት ዳረገው። ከሌሎች ነገሮች፤ ብሎም ከእግዚአብሔር በላይ የሚገዛ አምላክ እንጂ ከእግዚአብሔር በታች የሚተዳደር ፍጡር መሆኑ በቂ መስሎ አልተሰማውም። ይህም ወደ ኃጢአት አዘቅት መራው፤ እግዚአብሔርም ከዘላለማዊ ስፍራው አባረረው። ከዚያ በኋላ ሰይጣን የእግዚአብሔርን ዕቅዶች ለማውደምና የራሱን የጨለማ መንግሥት ለመመሥረት በሚያደርገው ትግል የእግዚአብሔር ዋነኛ ጠላት ሆነ። መጽሐፈ ኢየሱስ ምዕራፍ 1 አሁንም ቢሆን ጻድቃንን ለመክሰስ ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ ጊዜያዊ ዕድል እንዳለው ያሳያል። ከመጽሐፍ ቅዱስ ዘገባ እንደምንረዳው፤ ምንም እንኳን የዓለም ነገሥታት ሕዝቦቻቸውን እንደሚመሩ ቢያስቡም የጨለማው ገዥ የሆነው የሰይጣን ባሪያዎች ብቻ ናቸው። ከበስተኋላቸውና በእነርሱ አማካኝነት የሚገዛው እርሱ ነው። ሰይጣን ምድራዊ ገዥዎችን ለፈቃዱ በመጠቀም መንግሥቱን የማስፋት ፍላጎት አለው። በእነዚህ ነገሥታት ልብ ውስጥ ያለው ኩራት ሰይጣን በኃጢአት በወደቀ ጊዜ የነበረውን ኩራት ያንጸባርቃል። ከወደቀበት

ጊዜ አንሥቶ ሰይጣን በዓመፀኛነቱ የገፋ ሲሆን፤ በዘመን መጨረሻ እግዚአብሔር የፍጻሜ ፍርድ እስኪሟሰጥበት ጊዜ ድረስ ማመፁን ይቀጥላል። ሰይጣን እግዚአብሔርን በመቃወም መንግሥቱን ለመመሥረት ይፈልጋል። አሁንም እንደ አምላክ ለመግዛት ይሻል። ራእይ 20:7-10 እንደሚያመለክተው፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በመጨረሻው ሰይጣንን ድል ይነሣል።

መ. የባቢሎን መንግሥት የመጨረሻ ውርደት

(ኢሳ. 14:15-23)

ነገሥታት ታላቅ እንደሆኑ በማሰብ በትምክሕት ሊናገሩ ይችላሉ። ሰይጣንም እንኳ እንደ እግዚአብሔር ታላቅ እንደሆነ በማሰብ በትምክሕት ይኩራራል። ከእግዚአብሔር ኃይል ጋር ሲነጻጸር፤ እንዲህ ዓይነቱ ትምክሕት ባዶ የቃላት ጨዋታ ነው። እግዚአብሔር በቀረጠ ጊዜ፤ የመጠቀ ታላቅነት ያላቸውን መሪዎች ሳይቀር ዝቅ ያደርጋል። እናም አንድ ቀን ሰይጣንንም ዝቅ ያደርገዋል። የመካነ መቃብር ምሳሌዎችን በመጠቀም፤ ኢሳይያስ የባቢሎንን ንጉሥ የመጨረሻ ውርደት ይገልጻል።

1. ንጉሡ ተስፋ-ቢስ፤ ኃይል የራቀውና ሙት ሆኖ ወደ መቃብር ይጣላል።
2. አንድ ወቅት በታላቅነቱ ያከበሩት ሁሉ ይላለቁበታል። ባቢሎን ልትረታ እንደማትችል አገር ትታይ ነበር። ነገር ግን ያለ ምንም ጥረት በድንገት እግዚአብሔር ያጠፋውና ሰዎች ለምን የባቢሎንን ንጉሥ ሲፈሩ እንደኖሩ ይደነቃሉ። የባቢሎን ንጉሥ ዓለም እንዲፈራውና እንዲንቀጠቀጥ አድርጎ ነበር፤ ከተሞችን በማፈራረስ ነዋሪዎቻቸውን በምርኮኛነት ወስዷቸዋል። ነገር ግን ከዘላለማዊ አምላክ ጋር ሲነጻጸር ያ ኃይል አናሳ ነበር!
3. የሌሎች አገሮች ነገሥታት ግሩም መቃብሮችን ሲቀበሉ፤ የባቢሎን ንጉሥ በራሱ መቃብር ውስጥ እንዲያርፍ አይፈቀድለትም። አስከሬኑ ከመሬት ላይ ይዘረገፋል። በጦር ሜዳ እንደሞቱት ሰዎች ሳይቀበር ይቀራል። እንደ ኢትዮጵያ ሁሉ፤ በጥንት ጊዜ ተገቢ የቀብር ሥነ ሥርዓት ማግኘቱ በጣም አስፈላጊ ነበር። በአግባቡ አለመቀበር የስድብ ያህል ነበር። ይህ ትንቢት ለባቢሎን ንጉሥ የሚሆነውን የግድ በቀጥታ የሚያመለክት አይደለም። ይልቁንም ንጉሡንና ሕዝቡን የሚጠብቀውን ከፍተኛ ውርደት የሚያሳይ ነው።
4. የንጉሡ ልጆች ሁሉ ይገደላሉ። የዘር ሐረጉ ይቆረጥና ከልጆቹ የትኛውም አገሪቱን የመምራት ዕድል አይኖረውም። ይህ የባቢሎን ንጉሥ ከባቢሎን ውድቀት በኋላ በአገሪቱ ላይ የሚነግሥ ሰው

እንደማይኖር የሚያሳይ ነው። (በጥንት ዘመን ሰዎች ከአንድ ሰው ዙሪያ ተጠልለው በአዲሱ መንግሥት ላይ እንዳያምጹ ለማድረግ የተያዘውን አገር ንጉሥ ልጆች በሙሉ መግደል የተለመደ ተግባር ነበር።) ይህ ግን ጠቅላላውን የባቢሎን መንግሥት ጭምር የሚያመለክት ነበር። ባቢሎን ከእንግዲህ የሚዋለድ ትውልድ እንዳይኖራት፤ እግዚአብሔር በባቢሎን መንግሥት ውስጥ የሚገኙትን ሰዎች ሁሉ ይቆርጥ ነበር። ባቢሎን ዜጎች ስለማይኖሯት፤ አትኖርም። ዛሬ የባቢሎን ከተማም ሆነ ሕዝብ የለም።

5. የባቢሎን ከተማ ሙሉ ለሙሉ ተደምስሳ የዱር እንስሳት መኖሪያ ትሆናለች። ምንም የማትጠቅም የነገሮች ማኅሪያ ትሆናለች። ፍጻሜው እውን ይሆናል። ኢሳይያስ በባቢሎን ላይ የሚመጣውን ጥፋት እግዚአብሔር በመጥረጊያ አማካኝነት ቤትን እንደሚጠርግ አድርጎ ገልጾአል። ጥሩ መጥረጊያ ቆሻሻውን ሁሉ እንደሚያስወግድ ሁሉ፤ እግዚአብሔርም የነበረችበትን የታላቅነት ምልክት ሳያስቀር ባቢሎንን በሚገባ ያስወግዳታል። ይህ ኃይልን ሁሉ የተላበሰው፤ ኃያላን የሚመስሉ ሰዎችና አገሮች በፊቱ ምንም ያልሁኑበት «ሁሉን የሚችል አምላክ» የተሰፋ ቃል ነው። ኢሳይያስ እንደገለጸው፤ እነዚህ ሁሉ በገንቦ እንዳለች የውኃ ጠብታ ናቸው (ኢሳ. 40:15)።

16ኛ ጥያቄ፡- ይህ ስለ አሜሪካ፣ ሩሲያ፣ ብሪቲይን፣ ኢትዮጵያ፣ ወዘተ. . . ፕሬዚዳንቶች(ነገሥታት) ኃይል ምን ያስተምረናል?

4. ስለ አሦር የተሰጠው የተስፋ ቃል (ኢሳ. 14:24-27)
(ማስታወሻ፡ ስለ አሦር የሚነገሩ ሌሎች ትንቢቶች በሶፎንያስ 2:13-15 ይገኛሉ።)

ኢሳይያስ ስለ አገሮችና እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ እንደሚቀጣቸው የሚያሳየውን ትንቢት በተናገረበት ወቅት፤ አሦር በዓለም ኃያል አገር በመሆኑ በይሁዳ ላይ ከፍተኛ ችግሮችን በመፍጠር ላይ ነበረ። ምንም እንኳን ኢሳይያስ ስለ እነዚህ የተለያዩ አገሮች ትንቢቶችን የተቀበለበትን ጊዜ ባናውቅም፤ በአካዝ፣ ሕዝቅያስና ምናሴ የአገዛዝ ዘመናት በአብዛኛው አሦር ይሁዳን እንደ ገባር መንግሥት ሲገዛ ኖሮአል። ኢሳይያስ ስለ አሦር ብዙ ይናገራል ብሎ መጠበቁ ተፈጥሮአዊ ነው። ነገር ግን ኢሳይያስ የሰጠው አጭር ትንቢት ብቻ ነው። ለዚህም ሦስት ምክንያቶች አሉ።

መጀመሪያ፡ ሁለቱ የአሦርና የባቢሎን መንግሥታት ብዙውን ጊዜ የአንድ መንግሥት አካል በመሆናቸው፤ ኢሳይያስ የሰጠው ትንቢት አሦርን ያካትት ነበር።

ሁለተኛ፡ ቀደም ሲል ኢሳይያስ የአሦርን ውድቀት በመግለጽ ትንቢት ተናግሯል (ኢሳ. 10)።

ሦስተኛ፡ እግዚአብሔር ስለ አሦር ውድቀት ቀደም ሲል የተናገረ በመሆኑ፡ ኢሳይያስ አሦር እንደተፈረደበት አድርጎ ተመልክቷል። ፍርዱ የተረጋገጠ በመሆኑ፡ ስለሚመጣው ጥፋት እየደጋገሙ መናገሩ እርባና-ቢስ ነበር።

ኢሳይያስ በምዕራፍ 10 የእግዚአብሔር ፍርድ በአሦር ላይ እንደሚመጣ የተናገረውን ትንቢት በክለሳ መልክ ያቀርባል። ኢሳይያስ እግዚአብሔር አሦርን በቅርቡ እንደሚቀጣ መማሉን ተናገረ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር እንደማለ የሚናገሩ ክፍሎች በጣም ጥቂቶች ናቸው። ይህንን የሚያደርገው ደግሞ የተናገረውን ቃል አጽንኦት ሰጥቶ ለመግለጽ ነው። አብርሃምን እንደሚባርከው በመሀላ ተናግሮ ነበር (ዕብራውያን 6:13-18)። ከዘር ሐረጉ የሚወለደው መሢሕ በታላቅ መንግሥት ላይ እንደ ካህንና ንጉሥ እንደሚነግሥ ለዳዊት ምሎላታል [መዝ. (110):4፤ ዕብ. 7:20-22]። በተመሳሳይ መንገድ፡ እግዚአብሔር በአሦር ላይ እንደሚፈርድ ስለተናገረ የእግዚአብሔርን ዕቅዶች ለመለወጥ አሦርም ሆነ ሌሎች አገሮች የሚያደርጉት ነገር አልነበረም። እግዚአብሔር አስዷልና ይፈጽማል።

ኢሳይያስ በዚህ ስፍራ አሦርን በከፊል የጠቀሰው እግዚአብሔር ታሪክንና የዓለምን መንግሥታት በመቆጣጠሩ ረገድ የሚጫወተውን ሚና በዘመኑ ለነበሩት አይሁዶች ለማሳየት ይሆናል። በኢሳይያስ ዘመን የነበሩት አይሁዶች የአሦር ሠራዊት በእግዚአብሔር ኃይል ሲወድምና የአሦር መንግሥት ቀስ በቀስ ሲከሰም በዓይኖቻቸው እየተመለከቱ የኢሳይያስን ትንቢት ፍጻሜ ሊመለከሩ ይችሉ ነበር። ከዚህም በመነሣት፡ አይሁዶች እግዚአብሔር በሌሎች አገሮች ላይ የተናገራቸውን ቃሎች ሳይቀር እንደሚፈጽምና የዓለምን አገሮች ሁሉ በሉዓላዊነት እንደሚቆጣጠር ይረዱ ነበር።

ሀ. እግዚአብሔር አሦርን በተቀደሰው ተራራው ይረግጠዋል። ይህ አሦራውያን (ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔር ተራራ የምትባለውን) ኢየሩሳሌምን ለመደምሰስ አስበው በሚከቡዋት ጊዜ ሠራዊታቸው ስለሚደመሰስበት ሁኔታ የተሰጠ ትንቢት ነው (ኢሳ. 37:36)። እግዚአብሔር አሦር እንድትወድም ስለቆረጠ፡ ሕዝቡ ምንም ተስፋ አልነበረውም።

ለ. አሦር በይሁዳ ላይ የነበረው ቀንበር ይሰበራል። ምንም እንኳ በሕዝቅያስ ዘመን አሦር በይሁዳ ላይ የነበረው አገዛዝ በመጠኑ የቀነሰ ቢሆንም፡ ለቀጣዮቹ አንድ መቶ ዓመታት አሦር በአብዛኛው ይሁዳን

ከቁጥጥሩ ሥር አድርጎ ቆይቶአል። በዚያን ጊዜ ባቢሎን የትንቢቱን ቃል ሙሉ ለሙሉ በመፈጸም የአሦርን መንግሥት አሸነፈች።

ሐ. ለሕዝቦች ሁሉ የእግዚአብሔር ዕቅድ። ኢሳይያስ አሳቡን የቋጨው የእግዚአብሔርን ሉዓላዊ ዕቅድ በመግለጽ ነበር። እግዚአብሔር እጆቹ በዓለም ሕዝቦች ሁሉ ላይ እንደተዘረጋ ሆኖ ተሥሏል። ቀደም ሲል (ኢሳ. 9፡8-10፡4) ይህ የሚመጣውን የእግዚአብሔርን ፍርድ የሚያመለክት እንደሆነ ተመልክተናል። እግዚአብሔር በአገሮች ላይ በመፍረድና ምድርን ለራሱ ሕዝቦች በማዘጋጀት በራሱ ጊዜ ይሠራ ነበር። ሁሉን የሚችል አምላክ የሚከሰተውን ነገር ከቆረጠ ዕቅዶቹን የሚያደናቅፍ ማንም አይኖርም። ኢሳይያስ እንዳለው፦ «የእግዚአብሔር እጅ ተዘርግታለች፤ ማንስ ሊመልሳት ይችላል?» ባቢሎንና አሦር ብቻ ሳይሆኑ አገሮች ሁሉ በዘላለማዊ ዙፋኑ ላይ በሚቀመጠው ታላቅ አምላክ ቁጥጥር ሥር ነበሩ። እግዚአብሔር ለዓለም ታሪክ ዕቅድ አለው። የትኛው መንግሥት እንደሚነሣ፣ የትኛው እንደሚወድቅ፣ የትኞቹ እርስ በርሳቸው እንደሚዋጉና የትኛው አገር እንደሚጠፋ የሚወስነው እግዚአብሔር ነው። የዓለም አገሮች የራሳቸውን ዕድል ሊወስኑ አይችሉም። ዓለምን የሚገዙትና ታሪክን የሚወስኑት መሪዎች አይደሉም። ይህ ግን የእግዚአብሔር ሥራ ነው።

17ኛ ጥያቄ፦ ሀ) ይህ የዓለምን ታሪክ እንዴት መመልከት እንደሚገባን ምን ያስተምረናል? ለ) ይህ ብዙውን ጊዜ የዓለምን ታሪክ ከምንረዳበት መንገድ የሚለየው እንዴት ነው? ሐ) ይህ የኢትዮጵያን ታሪክ እንድንረዳ የሚረዳን እንዴት ነው? መ) ይህ ለክርስቲያኖች ማበረታቻ የሚሰጠው በምን መንገድ ነው?

5. በፍልስጥኤም ላይ የተሰጠ ትንቢት (14፡28-32)

ኢሳይያስ ስለ ፍልስጥኤም ምድር ሌላ ሸክም ወይም አዋጅ ተናግሯል። የኢሳይያስ ትንቢቶች አሁን ከታላላቅ የዓለም መንግሥታት በከነዓን ወደሚገኙ ትናንሽ አገሮች ያተኩራሉ። ይህ ትንቢት ለኢሳይያስ የተሰጠው ንጉሡ አካዝ በሞተበት ዓመት (ምናልባትም 715 ዓ.ዓ.) በመሆኑ፣ ዘመኑን ለማወቅ ይቻላል። በኢያሱ መሪነት አይሁዶች ወደ ከነዓን ምድር ከገቡበት ጊዜ አንሥቶ (1400 ዓ.ዓ.) እስከ ንጉሥ አካዝ ዘመን (715 ዓ.ዓ.) ድረስ በከነዓን ከነበሩት ትናንሽ አገሮች አንዱ የነበረችው ፍልስጥኤም በአይሁዶች ላይ ችግሮችን ስትፈጥር ነበር። ምንም እንኳን ዳዊት ካሸነፋት በኋላ ይሁዳ የፍልስጥኤምን አገር ለብዙ ጊዜ ተቆጣጥራ ብትቆይም፣ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምን በሚወጉ የአሦር ወታደሮች ላይ መቅሠፍት ካወረደ ብዙም ሳይቆይ ፍልስጥኤም በአሦር ላይ ለማመፅ የወሰነች

ይመስላል። በዚህ ጊዜ አሦር እንደተዳከመና በሌሎች የግዛቱ አካባቢዎች ብዙ ችግሮች እየደረሱበት መሆኑን በማጤን በቀላሉ ሊያምፁ እንደሚችሉ አስበው ይሆናል። በአይሁዶችም ላይ ችግሮችን ይፈጥሩ ጀመር።

እግዚአብሔር በኢሳይያስ አማካኝነት ለፍልስጥኤም መልእክት የላከው በዚህ ጊዜ ነበር። ከ734 ዓ.ዓ. ጀምሮ ሁኔታው ባመቻቸው ጊዜ ሁሉ የተለያዩ የፍልስጥኤም ከተሞች በአሦር ላይ ዓምፀዋል። በዚህ ጊዜ ከፍልስጥኤም ወደ ይሁዳ የመጣ አንድ የልዑካን ቡድን ሕዝቅያስ የአይሁዶችን ሕግ ለውጦ ከእነርሱ ጋር በመተባበር አሦርን እንዲዋጋ ሳያግባባው አይቀርም። ሕዝቅያስ ከእግዚአብሔር ይልቅ በሰዎች ድጋፍ በመተማመን ይህንኑ አሳብ ለመቀበል ተፈተነ።

ፍልስጥኤማውያን ለጊዜው ከአሦር ነፃ በመሆናቸው ደስ እንዳይሰኙና ተመልሶ እንደሚገዛቸው እግዚአብሔር ገለጸላቸው። የአሦር «በትር» የሚለው ቃል ምናልባትም ንጉሥ ሰርሳንን የሚያመለክት ይሆናል። ይኸው ንጉሥ በወቅቱ በሌሎች የአገሪቱ ከፍሎች የሚካሄዱትን ጦርነቶች በመምራቱ ተግባር ላይ ስለተወጠረ፣ በከነዓን በተለይም በፍልስጥኤም የሚካሄዱትን ሁኔታዎች ለመከታተል አልቻለም ነበር። ያ በትር የራቀና ኃይል የሌለው ሊመስል ይችላል። ነገር ግን «እባብ» ከተባለው ከሰርሳን ትውልድ ውስጥ ሌላ እፋኝት ይወጣል። እፋኝቱም እንደ መጀመሪያው እባብ ሁሉ መርዛምና አደገኛ ይሆናል። የዚሁ የእባቡ ዝርያዎች የፍልስጥኤምን አገር በመምታት ያጠፉዋታል። ይህም እንደ ሰናክሬም፣ ኢሳርሃደንና አሻርባንፓል የመሳሰሉ የአሦር ነገሥታት በኃያላን ሠራዊቶቻቸው አማካኝነት ፍልስጥኤምን በመደምሰሳቸው ተፈጻሚነትን አግኝቷል። (የዚህን ትንቢት ፍጻሜ ከኢሳይያስ 20:1 አንብብ)።

አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን «የተሰበረው በትር» የሚለው ከዳዊት የዘር ሐረግ የተነሡትን ነገሥታት እንደሚያመለክት ይናገራሉ። ዳዊት የፍልስጥኤምን አገር የገዛ በትር ነበር። እስከ አካዝ ዘመን ድረስ ከዳዊት ዘር የሆኑት የይሁዳ ነገሥታትም ፍልስጥኤምን ከቁጥጥራቸው ሥር አድርገው ለማቆየት ችለው ነበር። ነገር ግን አካዝ ከአሦር ጋር ቃል ኪዳን በተጋባ ጊዜ የዳዊት የዘር ሐረግ ኃይል ተሰበረ። ለጊዜው ከይሁዳ አገዛዝ ነፃ በመሆናቸው ፍልስጥኤማውያን ሊደሰቱ ይችላሉ። ነገር ግን አንድ ቀን እንደ እባብ አደገኛ የሆነ ሌላ ንጉሥ እርሱም መሢሔ ተነሥቶ እንደገና ይገዛቸዋል። ይህ ሊሆን የሚችል አሳብ ቢሆንም፣ የዚህ ከፍል መሠረታዊ ግንዛቤ አይመስልም።

በኢሳይያስ 14:31 ኢሳይያስ የፍልስጥኤም ሰዎች የሽንፈት ጩኸታቸውን እንዲያቀልጡ ነገሮአቸዋል። ኢሳይያስ ከሰሜን ጀምሮ የአሦር ሠራዊት በአምስቱ የፍልስጥኤም ከተሞች ላይ አንድ በአንድ እንደሚዘምትና እንደሚያወድማቸው ገልጾአል። በሺህ የሚቆጠሩ ወታደሮች ከተሞችን እያቃጠሉና ያገኙትን ነገር ሁሉ እያወደሙ በሚገመገሙበት ወቅት ከሚነሣው አቧራ የጢስ ደመና እንደሚፈጠር ተናግሯል። ይህ የማይደክም ሠራዊት በመሆኑ በቀላሉ የሚሸነፍ አልነበረም። የአሦር ሠራዊት (በኢሳይያስ 14:30 «ሥርህ» የተባለችውን) ፍልስጥኤምን ወግቶ ያጠፋት ነበር። ከእህል ቃጠሎ የተነሣ ረሃብ ስለሚከሰት፤ ከተሞቹ ሲያዙ ብዙ ሰዎች ይሞታሉ። ከረሃብ ያመለጡት ደግሞ በሰይፍ ይወድቃሉ።

በምድሪቱ ውስጥ ማን ይቀራል? የተናቁትና ለአሦር ሠራዊት ምንም ዓይነት ተቃውሞ ያላሳዩ የመጨረሻ ድሆች ብቻ ናቸው (ኢሳ. 14:30)። የፍልስጥኤም ስደተኞች ወዴት ይሸሻሉ? በታሪካቸው ሁሉ ወደ ጠጁትና ወደ ተቃወሟት የኢየሩሳሌም ከተማ ለመሄድ ይገደዳሉ። ከጠላቶቻቸው የሚጠለሉበትን ስፍራ የሚያገኙት በኢየሩሳሌም ብቻ ነው። ይህም የሚሆነው በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር ኢየሩሳሌምንና ስደተኞቹን ከአሦራውያን ለመጠበቅ ስለሚወስን ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ከኢሳይያስ 13-14 እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ስለሚያከናውናቸው ተግባራት ምን ልንማር እንችላለን?

ሦስተኛ ቀን

ኢሳይያስ 15-16

ይሁዳን ያስጨነቁ ሁለት የውጭ ጠላቶች ነበሩ። በመጀመሪያ፡ በመልከዓ ምድራዊ አቀማመጣቸው ከይሁዳ ራቅ ብለው የሚገኙ ታላላቅ የዓለም መንግሥታት ነበሩ። በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን ከይሁዳ ርቀው በኃያልነት ይታወቁ የነበሩ አገሮች ግብፅ፣ አሦር፣ ባቢሎን፣ ሜዶንና ፋርስ፣ ግሪክና ሮም ነበሩ። እነዚህ አገሮች እንደ ዛሬዎቹ ኃያላን አገሮች ማለትም እንደ ሩሲያ፣ ቻይናና አሜሪካ ነበሩ። ለአብዛኛው ጥንታዊ የዓለም ታሪክ (እንደ እስራኤል፣ ይሁዳ፣ ሞዳብ፣ አሞን፣ የመሳሰሉ አገሮች የሚካተቱባት) ከነዓን በእነዚህ ታላላቅ አገሮች ቁጥጥር ሥር ነበረች።

ሁለተኛዎቹ ዓይነት አገሮች ይሁዳና እስራኤልን የሚያዋስኑ ትናንሽ አገሮች ነበሩ። ምንም እንኳ እንደ ኃያላን አገሮች ባይሆኑም፤ እነዚህ ትናንሽ አገሮች በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ከፍተኛ ችግሮች አስከትለዋል። በመቶዎች ኪሎ ሜትሮች ርቆ ከሚኖረው ኃይለኛ ጠላት ይልቅ ከደጃፍ ላይ የሚገኘው ደካማ ጠላት አስቸጋሪ መሆኑ ግልጽ ነው። የእግዚአብሔር የትንቢታዊ ፍርድ ጠንካራ ቃላት እንደ አሦርና ባቢሎን ባሉት ኃያላን አገሮች ላይ የተሰነዘሩ ናቸው። ነገር

ግን እንደ ፍልስጥኤምና ሞዓብ በመሳሰሉት ትናንሽ አገሮች ላይም ኢሳይያስ ትንቢት ተናግሯል።

19ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ 15-16 አንብብ። (ሀ) «ሞዓብ» የሚለውን ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት። 1) ሞዓብ ዛሬ በየትኛው አገር ውስጥ እንደምትገኝ፤ 2) የሞዓብ ሕዝብ ከየት እንደ መጣና 3) ከይሁዳና ከእስራኤል ጋር ያለውን ግንኙነት በአንድ ገጽ ወረቀት አሳጥረህ ጻፍ። (ለ) ከመጽሐፉ በስተጀርባ ያለውን የሞዓብ አገር ካርታ ተመልከት። ኢሳይያስ ለጥፋት እንደሚዳረጉ የተናገራቸውን የተለያዩ የሞዓብ አገሮችን ዘርዘር። (ሐ) በሞዓብ ላይ የሚመጣው ጥፋት የሚያስከትላቸውን የተለያዩ ውጤቶች ዘርዘር። (መ) ሞዓብን የሚያጠፋው ምን ይሆናል? (ኢሳ. 16:4)። (ሠ) በኢሳይያስ 16:5 የተሰጠው የተስፋ ቃል ምንድን ነው? ይህ ከሞዓብ ጋር ምን ዓይነት ግንኙነት ያለው ይመስልሃል? (ረ) ለሞዓብ ኩራት እግዚአብሔር ምን ያደርጋል? (ሰ) ለሞዓብ ጥፋት የኢሳይያስ ምላሽ ምን ነበር? (ኢሳ. 16:9)። (ሸ) እስከ ሞዓብ ጥፋት የተወሰነው የጊዜ ገደብ ምን ያህል ነው?

ኢሳይያስ በዓለም በሚገኙት የተለያዩ አገሮች ላይ ስለሚደርሰው ክስተት ትንቢት መናገር ብቻ ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ከታሪክ ጋር ስላለው ግንኙነት ለሕዝቡ ጠቃሚ ትምህርቶችን ለማስተላለፍ እየፈለገ ነበር። ስለ ባቢሎን መውደም በተናገረው ትንቢት፤ ኢሳይያስ ብሔራዊ አደጋዎችና ጦርነቶች በሚኖሩበት ጊዜ እንኳ እግዚአብሔር ታሪክን በመቆጣጠር ለሕዝቡ የሚበጀውን እንደሚያደርግ ለማሳየት ፈልጓል። ስለ ፍልስጥኤም በተናገረው ትንቢት ደግሞ ስለ ዳዊት ንጉሣዊ የዘር ሐረግ ለሕዝቡ የገባውን የተስፋ ቃል እንደሚጠብቅ እያመለከተ ነበር። ስለ ሞዓብም እግዚአብሔር ስለ ዳዊት ንጉሣዊ የዘር ሐረግ የተነገረውን የተስፋ ቃል በሚያሟላበት ጊዜ፤ ከሕዝቡ ጋር የሚጠለሉትን ሰዎች ሁሉ እንደሚባርክ እያስተማረ ነበር። የእግዚአብሔር ሕዝብ አካል በመሆን፤ ለሕዝቡ ተስፋ የተሰጠውን በረከት ይቀበሉ ነበር። ነገር ግን ሕዝቡ ከተኩራሩ ፍርዱን እንደሚያመጣባቸውም ነግሯቸዋል።

ሞዓባውያን የእስራኤላውያን የሩቅ ዘመዶች ሲሆኑ፤ ታሪካቸውም ከአይሁዶቹ ጋር በቅርብ የተቆራኘ ነበር። ይሁንና፤ ብዙውን ጊዜ እነዚህ ሁለት አገሮች በጦርነት ላይ የተመሠረተ ግንኙነት ነበራቸው።

ሞዓባውያን የሎጥና የታላቅ ሴት ልጁ ትውልዶች ናቸው (ዘፍ. 19:30-38 ተመልከት)። ሎጥ የአብርሃም ወንድም ልጅ ሲሆን፤ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ ከፀረ ተነሥቶ ከአብርሃም ጋር ተጉዞአል። አብረው የቆዩ ቢሆንም አንድ ቀን ሳይግባቡ በመቅረታቸው ለመለያየት ተገደዱ። ሎጥ ከሙት ባሕር አጠገብ ያለውን ለምለም መሬት መረጠ። ብዙም ሳይቆይ በአካባቢው የሚገኙትን ክፉ ሰዎች ተጽዕኖ ተጋራ። ከዚያም ወደ ሰዶም ተሻገረ። ከታላቁ የሰዶምና የገሞራ

ጥፋት የተረፈው በእግዚአብሔር ምሕረት ብቻ ነበር። ከሞዓብ ልደት በኋላ፣ የሞዓብ ዘሮች ወደ ምሥራቅ በመሻገር ተደላድለው ተቀመጡ። ከ1300 ዓ.ዓ. በኋላ የሞዓብ ሕዝብ በከፍተኛ ደረጃ ተመሠረተ። ብዙ እንስሳት የነበሯቸው ሲሆን፣ የእርሻ ተግባራትንም ያከናውኑ ነበር። እንደ አምባ ያሉትን ሕንጻዎችም ገነቡ።

አይሁዶች ከግብፅ ወጥተው ወደ ከነዓን በተጓዙበት የዘጸአት ዘመን፣ «የነገሥታት መንገድ» በሚባል ታላቅ የንግድ መስመር ያልፉ ነበር። ወደ ሞዓብ ዳርቻ በደረሱ ጊዜ፣ እስራኤላውያን በዚህ መንገድ ለማለፍ የሞዓባውያንን ፈቃድ ጠየቁ። ሞዓባውያን ሊያሳልፉዋቸው አልፈቀዱም፤ እናም በሁለቱ አገሮች መካከል ለምእተ ዓመታት የሚቆይ ጠላትነት ተጀመረ (መሳ. 11:17)። ሞዓባውያን የአይሁዳውያን ዘመዶች በመሆናቸው፣ ሙሴ ሊዋጋቸው አልፈለገም (ዘዳግ. 23:3-6)። ባላቅ የተባለው የሞዓባውያን ንጉሥ የእስራኤልን ሕዝብ ለመርገም በመሞከሩ ጠላትነቱ እየከረረ መጣ (ዘኁ. 22፤ ዘዳግ. 23:4፤ ኢያሱ 24:9)። እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ መርገምን አላመጣም። ይሁንና፣ ሰይጣን የሞዓብ ሴቶች ከእስራኤላውያን ጋር ዝሙት እንዲፈጽሙና አምልኮተ ጣዖት እንዲያካሂዱ በማድረግ ለእግዚአብሔር ፍርድ ዳርጓቸዋል።

ይኸው ጠላትነት በመሳፍንት ዘመን የቀጠለ ሲሆን፣ ለአጭር ጊዜ ሞዓባውያን እስራኤላውያንን ገዝተዋል (መሳ. 3:12-30)። ነገር ግን ግንኙነታቸው በመሻሻሉ ራብ በሆነ ጊዜ የንጉሥ ዳዊት ቅድማያቶች የሆኑት አቤሜሌክና ኑጋሚን ወደዚያው ተሰድደዋል። ሞዓባዊቷ ሩት ከኑጋሚን ጋር ወደ ይሁዳ ተመልሳ በዔዝን በማግባት ዳዊት የሚወለድበትን የዘር መስመር አቅንታለች (ሩት 4:18-22)። ሳዖል ከሞዓባውያን ጋር የተዋጋ ሲሆን (1ኛ ሳሙ. 14:47)፣ ዳዊት ከነገሠ በኋላ ሞዓባውያንን አሸንፎ በእስራኤላውያን ቁጥጥር ሥር አድርጓቸዋል (2ኛ ሳሙ. 8:2፣ 12)። ከሰሎሞን ሞት በኋላ ሞዓብ ዓምያ ከይሁዳ ቁጥጥር ውጭ ሆነ። ነገር ግን የእስራኤል ንጉሥ የሆነው አምሪ በኋላ መልሶ ከቁጥጥሩ ሥር አደረጋቸው። በአክአብ ዘመነ መንግሥት እንደገና ዐመፁ። ከዚያም ብዙም ሳይቆይ በኢዮሳፍጥ ዘመነ መንግሥት የተባበረው የሞዓብ ሠራዊት ማለትም አሞንና ዔዶም ይሁዳን አጥቅተዋል። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔር ለይሁዳ ባይዋጋ ኖሮ ሊያሸንፉ ይችሉ ነበር (2ኛ ዜና 20:1-30)።

አሦራውያን የኃያልነቱን ስፍራ በያዙ ጊዜ ሞዓባውያንን ወግተው የገባርነት ቀረጥ እንዲከፍሉ አደረጓቸው። አሦራውያን በባቢሎናውያን ከተሸነፉ በኋላ ግን ሞዓብ ያምፅ ጀመር። በኢዮአቂም ዘመን ሞዓባውያን ይሁዳን እንደገና ወጓት (2ኛ ነገ. 24:2)። በኋላ ኢዮሩሳሌም በባቢሎን ስትደመስስ ብዙ አይሁዶች መጠለያ ሽተው ወደ ሞዓብ

ምድር ተጓዙ (ኤር. 40 ከቁጥር 11 ጀምሮ)። ሞዓብ በመጨረሻው በባቢሎን፣ በፋርሳውያንና በተለያዩ የዓረብ ነገዶች ተገዝቷል (ዕዝራ 9:1)።

በኢሳይያስ 15-16 የሚገኙ ትንቢቶች አሦር ከ715-711 ዓ.ዓ. ድረስ በሞዓብ ላይ የፈጸመቻቸውን የተለያዩ ወረራዎች ይገልጻሉ።

(ማስታወሻ፤ ስለ ሞዓብ የተነገሩ ሌሎች ትንቢቶች በኤርምያስ 9:25-26፤ 25:15-38፤ 27:3፤ ሕዝ. 25:8-11፤ አሞጽ 2:1-3፤ ሶፎ. 2:8-11 ይገኛሉ)።

1. የሞዓብ ከተሞች በአሦር ስለመደምሰሳቸው የሚናገሩ ትንቢቶች (ኢሳ. ምዕራፍ 15)።

ኢሳይያስ ይህንኑ ስለ ሞዓብ የሚናገር ትንቢት መቼ እንደተቀበለ አይነግረንም። ነገር ግን ይህ የሆነው አሦር የሞዓብን ከተሞች ደብድቦ ባወደመበት በ715 ዓ.ዓ. ነበር። ምንም እንኳን ከትንቢቱ መረጃዎች የተወሰነው ለሞዓብ ሊደርስ ቢችልም፣ የእግዚአብሔር ቀዳሚ ዓላማ ትንቢቱን ለይሁዳ ማስተላለፍ ነበር። እግዚአብሔር በሞዓብ እየተፈጸመ ስላለው ጉዳይ ለይሁዳ መናገር ለምን አስፈለገው? ሊሆኑ የሚችሉ አያሌ ምክንያቶች አሉ።

በመጀመሪያ፣ በሞዓብ ላይ የሚነገረው ትንቢት በቅርብ ጊዜ ውስጥ የሚከናወን በመሆኑ፣ ኢሳይያስ የእግዚአብሔር እውነተኛ ነቢይ መሆኑን ያረጋግጣል። አንድ ነቢይ ከራሱ ወይም ከሰይጣን ተጽዕኖ ሳይሆን ከእግዚአብሔር የሚመጣውን መልእክት እያስተላለፈ መሆኑን ለማረጋገጥ ከሚያገለግሉ ዐበይት መንገዶች አንደኛው ትንቢቶቹ ሙሉ ለሙሉ በትክክል መፈጸማቸው ነበር (ዘዳግ. 18:21-22)። ብዙዎቹ የኢሳይያስ ትንቢቶቹ ወደፊት ከረዥም ጊዜ በኋላ የሚፈጸሙትን ነገሮች የሚያመለክቱ በመሆናቸው፣ በዘመኑ የነበሩት ሰዎች እውነተኛ ነቢይነቱን ለማረጋገጥ አይችሉም ነበር። ነገር ግን በሞዓብ ላይ እንደተነገረው ትንቢቶች የኢሳይያስን እውነተኛ ነቢይነት ያረጋግጣሉ።

ሁለተኛ፣ ይህ ለይሁዳ ማስጠንቀቂያ ነበር። ኢሳይያስ አይሁዶች መጀመሪያ በአሦር ቀጥሎም በባቢሎን አማካኝነት ከእግዚአብሔር ዘንድ ኃይለኛ ቅጣት እንደሚቀበሉ ተንብዮአል። ሰዎች ግን እግዚአብሔር ከልቡ ቆርጦ ይህንን ቅጣት ስለመፈጸሙ ተጠራጥረው ነበር። እነርሱ የእግዚአብሔር ሕዝብ በመሆናቸው ክፉ ነገር እንደማይደርስባቸው ተማመኑ። ከዚህ በፊት ሌሎች ነቢያት ተመሳሳይ የትንቢት ቃሎች የተናገሩ ቢሆንም፣ የደረሰባቸው አደጋ አልነበረም። ነገር ግን እግዚአብሔር ሞዓብን እንዴት እንደሚቀጣው ተነግሮ ወዲያው ቅጣቱ ሲፈጸም ማየታቸው እነርሱም ንስሐ ባይገቡ ተመሳሳይ ችግር ውስጥ እንደሚገቡ ያሳያቸው ነበር።

ሦስተኛ፡ እግዚአብሔር በአይሁዶች ላይ ብቻ ሳይሆን በዓለም አገሮች ሁሉ ላይ ኃይልና ሥልጣን እንዳለው ለአይሁዶች አሳይቷል። በጥንት ጊዜ አማልክት የተወሰኑ ክልሎችን ብቻ እንደሚያስተዳድሩ ይታሰብ ነበር። ስለሆነም አንድ አምላክ በአሦር፣ ሌላው አምላክ በባቢሎን፣ በሞዓብና በፍልስጥኤምም እንዲሁ የተለያዩ አማልክት እንደሚገኙ አድርገው ያስቡ ነበር። በአገሮች መካከል የሚካሄዱ ጦርነቶች የአካባቢው አምላክ ኃይል መኖር ማረጋገጫ ተደርገው ይወሰዱ ነበር። አምልኮተ ጣዖትን ለማካሄድ ለሚፈተኑት አይሁዶች ስለ አምላካቸው እንዲህ ዓይነቱን ግንዛቤ መያዙ ቀላል ነበር። በጦርነት ከተረቱ የሌላው አገር አምላክ ከእነርሱ አምላክ እንደላቀ አድርገው ያስባሉ። ነገር ግን የሚመጣውን የሞዓብን ጥፋት በመተንበይ፣ እግዚአብሔር ሌሎቹንም አገሮች የሚቆጣጠረው እርሱ እንደሆነ አመልክቷል።

አራተኛ፡ ለአይሁዶች እግዚአብሔር የፍትሕ አምላክ እንደሆነ ለማሳየት ነበር። አይሁዶች አንዳንድ ጊዜ፡ «እግዚአብሔር ለኃጢአታቸው ይሁዳንና እስራኤልን ብቻ የሚቀጣው ለምንድን ነው? እርሱ የፍትሕ አምላክ ከሆነ፣ ከእኛ በላይ ኃጢአተኞች የሆኑትን ሌሎች አገሮች ለምን አይቀጣቸውም?» እያሉ ያስቡ ነበር። እግዚአብሔር በሞዓብና በሌሎች አገሮች ላይ ይህንን ትንቢት በማቅረብ፣ እያንዳንዱን አገር ለተግባራቱ ተጠያቂ እንደሚያደርግና እንደሚቀጣ እያሳየ ነበር። ኃጢአት በሚሠሩበት ጊዜ የአይሁድ ጠላቶችም የአይሁዳውያንን ዓይነት ዕድል ይጋፈጡ ነበር።

ኢሳይያስ ምዕራፍ 15 በሞዓብ ላይ የተነገረ ትንቢት ሸክም እንደነበር ይነግረናል። በትናንትናው ዕለት እንደተመለከትነው፣ ይህ «ሸክም» የተባለው ቃል የጥፋትና የውድመት መልእክት እየተተነበየ እንዳለ የሚጠቁም ነው። ኢሳይያስ የሞዓብ ሽንፈትና ጥፋት በአገሪቱ ውስጥ የሚገኙትን ከተሞች ሁሉ በመዳሰስ እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን ገልጾአል። በዚህ ክፍል የአሦር ሠራዊት ከሰሜናዊው የሞዓብ ምድር ተነሥቶ ወደ ደቡብ የሚገነባ ሙሴያን ተገልጾአል። ቀጣዩ ጉዳይ የሞዓብ ከተሞች ዝርዝርና የተወሰነው ፍርድ ነው።

(ማስታወሻ፡ እነዚህ ከተሞች በክርስ ምድር ተመራማሪዎች ተለይተው ያልታወቁ በመሆናቸው፣ የከተሞቹ አቀማመጥ አሁን ባሉት ምሑራን ውስን እውቀት ላይ የተመሠረተ ነው።)

ሀ. ዒር፡ ይህች ከተማ የት እንደምትገኝ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን አያውቁም። ነገር ግን ከሞዓብ በስተሰሜን ልትሆን እንደምትችል ይገመታል። በአንድ ሌሊት በአሦር ሠራዊት እንደምትወድም ተገልጾአል።

ለ. ቂር: ይህች ምናልባትም (ከአሞን ወንዝ በስተደቡብ ሃያ አምስት ኪሎ ሜትሮች ርቃ) በሞዓብ ማዕከላዊ ክፍል የምትገኝና በኢሳይያስ ዘመን የአገሪቱ ርእሰ-ከተማ እንደሆነች የምትታመን የቂር ሃረስት ከተማ ነች። ይህችም ከተማ በአንድ ሌሊት በአሦር ሠራዊት ትወድማለች።

ሐ. ዲቦን: ይህች ከተማ ከአሞን ወንዝ በስተሰሜን 6 ኪሎ ሜትሮች ርቃ ትገኛለች። ኢሳይያስ ሕዝቡ ስለ ከተማቸው መያዝ ለማልቀስና አምላካቸው ይረዳቸው ዘንድ ለመማጸን ከኮረብታው ላይ ወደሚገኘው ቤተ መቅደስ እንደሚሄዱ ገልጾአል። ይሁንና፤ ይኸው እርምጃቸው አላዳናቸውም።

መ. ናባውና ሜድባ: ናባው ከአሞን ወንዝ በስተሰሜን የምትገኝ ከተማ ነበረች። ሜድባ ከሞዓብ በስተሰሜን ትገኛለች። በውድቀታቸው ምክንያት ጠቅላላው የሞዓብ ሕዝብ ወደ ልቅሶ አመራ። ማቅ መልበሳቸው፤ ፀጉራቸውንና ፂማቸውን መላጩታቸውና የሰዎቹ ማልቀስ የጠለቀ ንዘን ምልክቶች ናቸው (ኤር. 48:37)።

ሠ. ሐሴቦን: ኤልያሊና ያህጽ: ሐሴቦንና ኤልያሊ ከሙት ባሕር በስተሰሜን ይገኙ ነበር። ያህጽ ከአሞን ወንዝ 25 ኪሎ ሜትሮች ርቃ ትገኛለች። እነዚህ ከተሞች ሲወድቁ፤ ኢሳይያስ ስለ ሞዓብ ሠራዊት ፍርሃትና መውደቅ ገልጾአል።

ረ. ዞዓር: ዔግላት: ሺሊሺያ: ሉሒትና ሖሮናይም: አብዛኛዎቹ ከተሞች ከሞዓብ በስተሰሜን ራቅ ብለው የሚገኙ ሲሆኑ፤ ኢሳይያስ በደቡባዊው የሞዓብ ክፍል ስለሚሆነው ከስተት ይገልጻል፤ ይህም የተወሰነው ክፍል ብቻ ሳይሆን ጠቅላላው አገር እንደሚሸነፍ ለማሳየት ነው። ዞዓር ምናልባትም ከሙት ባሕር በስተደቡብ በጣም ርቃ ከሞዓብ ግዛት ደቡባዊ ጫፍ ላይ የምትገኝ ይመስላል። ዔግላት: ሺሊሺያ: ሉሒትና ሖሮናይም የት የት እንደሚገኙ አይታወቅም። ኢሳይያስ ሰዎች ከአሦር ሠራዊት በሚሸሹበት ጊዜ የሚሄዱበትን መንገድ ገልጾአል። ጦርነቱ ከላይ የተጠቀሱ አገሮች ሁሉ በሚገኙበት በሰሜናዊ ክልል ሲጀመር፤ ሰዎች መሬታቸውንና ቤታቸውን ጥለው ወደ ደቡብ ይሸሻሉ።

(ማስታወሻ: ስለ እግዚአብሔር ንዘን የተጻፈው ነገር በጣም አስደናቂ ነው (ኢሳ. 15:5) ። ልቡ በኃዘኔታ ጮኸ። ሞዓባውያን የእርሱ የቃል ኪዳን ሕዝቦች አልነበሩም። እንዲያውም ሞዓባውያን የአይሁዶች ታሪካዊ ጠላቶች ነበሩ። ይሁንና፤ እግዚአብሔር የሞዓባውያንን ውድመት ሲመለከት ልቡ በርኅራኄ ተሞላ። የምድር ሁሉ ፈራጅ ፍርድ በሚገባቸው ላይ ብያኔ በሚሰጥበት ጊዜ እንኳ ያነባል። ኢሳይያስ የእግዚአብሔርን ልብ በሚገልጽበት ጊዜ የራሱንም

ጎዘን እየገለጸ መሆኑ አያጠራጥርም። ኢሳይያስ የፍቅር ልብ ስለነበረው ጦርነቱ በሰዎች ላይ የሚያስከትለውን ሥቃይ ለመረዳት ይችል ነበር። ስለሆነም ለሰዎቹ ሥቃይ አንብቷል። እኛም ጠላቶቻችን እንኳ ቢሆኑም በሰዎችና አገሮች ላይ የሚደርሰውን የጥፋት ዜና ስንሰማ ልባችን የፍቅር ስሜት ሊኖረው ይገባል። በሩዋንዳና በሌሎችም አገሮች ውድመት ላይ ልባችን ወደ እግዚአብሔር ሊቃትት ያሻል።)

ሰ. የኔምሬም ውጥች ይደርቃሉ፤ ልምላሜውም ሁሉ ይጠፋል። ኢሳይያስ እነዚህ ስደተኞች ከአሦር ሠራዊት በሚሸሹበት ጊዜ የሚጋፈጡትን አበሳ ገልጽኳል። ለከብቶቻቸው የሚሆን ለምለም ሣር፥ ለራሳቸው የሚረባ ምግብ አያገኙም። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ይህ ድርቅ የተከሰተው የአሦር ሠራዊት የውኃ ምንጮችን በቆሻሻ ከደፈኗቸውና እህል የተዘራባቸውን መስኮች ካቃጠሏቸው በኋላ መሆኑን ይናገራሉ። ይህም ሞዓባውያን የአሦርን ሠራዊት እንዳይቋቋሙ ማዕቀብ ጣለባቸው። እያንዳንዱ ስደተኛ ያከማቸውን ሀብት ይዞ ይሄድ ነበር። ምናልባትም ዳርቻው በሞዓብና በአጎራባቹ የአሞን አገር መካከል የሚገኝ ስፍራ ይሆናል።

ሸ. ኤግላይምና ብኤርኢሊም። ኤግላይም ከሞዓብ በስተሰሜን ጫፍ የምትገኝ ስትሆን፥ ብኤርኢሊም ደግሞ በደቡብ ጫፍ ትገኛለች። ይህም ማለት አገሪቱ በጠቅላላው ከሰሜን ጫፍ እስከ ደቡብ ጫፍና ከምሥራቅ እስከ ምዕራብ በጩሽት ትሞላለች ማለት ነው።

ቀ. ዲሞን። በዕብራይስጥ ቋንቋ «ዲሞን» የሚለው ቃል ከደም ጋር ይመሳሰላል። የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ኢሳይያስ በሺዎች የሚቆጠሩ ሞዓባውያን በአሦር ሠራዊት በሚጨፈጨፉበት ጊዜ የሚከሰተውን የደም መፍሰስ ለመግለጽ የተመሳሳይ ቃላትን ቅኔያዊ አጠቃቀም እንደተከተለ ያስባሉ። ዲሞን በኢሳይያስ 15:2 የተጠቀሰችው የዲቦን ከተማ ሌላው ስያሜ እንደሆነም ያስረዳሉ።

በ. ከጥፋቱ በሚያመልጡት ላይ አንበሶች ይመጣሉ። «አንበሶች» ስደተኞቹ በበረሃ ውስጥ በሚጓዙበት ጊዜ የሚያጠቁትን አራዊት ሊያመለክቱ ይችላሉ። ስደተኞችን እየተከተለ እንደ አንበሳ የሚነጥቅና የሚገድለውን የአሦርን ሠራዊት የሚያመለክቱም ሊሆኑ ይችላሉ።

2. የሞዓብ ውድመት ውጤት (ኢሳይያስ 16)

ሀ. ሞዓባውያን ከአሦር ሠራዊት ሸሽተው ወደ ይሁዳ ይሄዳሉ (ኢሳ. 16:1-4 ተመልከት)

በጥንት ዘመን፥ አገሮች ወግተው ላሸነፉዋቸው ኃያላን አገሮች መገዛታቸውንና ቀረጥ መክፈላቸውን ለማሳየት ይገብሩ ነበር (ሞዓባውያን ለእስራኤል በጎችን ይገብሩ እንደነበር ከ2ኛ ዜና 3:4

አንብብ)። የአሦር ሠራዊት ሞዓብን ለማጥቃት ሲመጣ፤ የሞዓብ መሪዎች ግብራቸውን «ለጽዮን ሴት ልጅ ተራራ» ይልኩ ነበር። ይህ ለኢየሩሳሌም የተሰጠ ሌላ ስም ነው። ሞዓባውያን ይሁዳ በጦርነቱ እንድትረዳቸው ወይም በስደተኝነት እዚያ ይኖሩ ዘንድ እንድትፈቅድላቸው እንደሚፈልጉ ጥርጥር የለውም። በሰሜን የአሦር ሠራዊት ስለሚገኝ፤ የዔዶማውያን ርእሰ-ከተማ በሆነችው በሴላ በኩል በደቡብ የሙት ባሕር አቅጣጫ አድርገው በኀችን ወደ ኢየሩሳሌም ይልኩ ነበር። ሞዓባውያን በተለይም ሴቶችና ልጆች በደቡብ አቅጣጫ ወደ ሙት ባሕር አካባቢ ወደ ይሁዳ ሸሽተው መጠለያ ይለምኑ ነበር። ብዙውን ጊዜ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር ሲዋጉ የነበሩት ሞዓባውያን መጠለያ ፍለጋ ወደ አይሁዶች ለመሄድ ይገደዳሉ። ወንዶቹ ግን አሦራውያንን በመዋጋቱ ተግባር ላይ ይጠመዳሉ። ኢሳይያስ በኃያሉ የአሦር ሠራዊት ፊት የሞዓባውያንን ምስኪንነት ለመግለጽ ከጎጆአቸው ውጭ የተጣሉትን ጫጩቶች ዘይቤ ይጠቀማል። ሊያጠቃቸው ለሚመጣው ሁሉ በቀላሉ የሚጋለጡ ይሆናሉ።

በኢሳይያስ 16:3 ተናጋሪው ማን እንደሆነ ግልጽ አይደለም። ሞዓባውያን በኢሳይያስ 16:6 እንደተመለከተው ከኩራታቸው የተነሣ ተቀባይነት የማያገኘውን የመጠለያ ጥያቄ እያቀረቡ ይሆን? ብዙ ምሑራን ያላቸው መረዳት ይህ ነው። ወይስ ኢሳይያስ አይሁዶች ለሞዓባውያን በይሁዳ መጠለያ እንዲሰጡ እየጠየቀ ይሆን? መረዳቱ አስቸጋሪ ነው። ሞዓባውያን መጠለያ ፍለጋ ይሁዳ ሲደርሱ የአይሁድ መሪዎች ምን ማድረግ እንዳለባቸው መወሰን ሊኖርባቸው ይችላል። አይሁዶች እነዚህን ሰዎች ከሸሸንታቸው በራሳቸው ላይ የአሦርን ቁጣ ሊጋብዙ ይችላሉ። ስለሆነም ስደተኞቹን ወደመጡበት የመመለስ ዝንባሌ ሊኖራቸው ይችላል። ምናልባትም ኢሳይያስ መሪዎቹ ስደተኞቹን ለአሦራውያን አሳልፈው ሳይሰጡ ከቤታቸው እንዲሸሸንታቸው እየነገራቸው ይሆናል። ሞዓብ ቀደም ሲል ላጠፋው በደል በቀል ከመፈለግ ይልቅ የእግዚአብሔር ሕዝብ ለእነዚህ መድረሻ ለሌላቸው ስደተኞች ብለው ሕይወታቸውን ከአደጋ ላይ ሊጥሉና ምሕረትን ሊያሳዩ ይገባቸው ነበር።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ ጊዜ በሥቃይ ውስጥ ያሉትን ሰዎች መርዳቱ አደገኛ የሚሆነው እንዴት ነው? ቀደም ሲል ይህ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት እንደተከሰተ አንዳንድ ማብራሪያዎችን ጠቃቅስ። ለ) በዚህ ዓይነት እኛና ቤተሰቦቻችን በአደጋ ውስጥ በምንሆንበት ጊዜ እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀው ምንድን ነው? እግዚአብሔር በኢሳይያስ በኩል አይሁዶች እንዲያደርጉ ካዘዛቸው አላብ ምን እንማራለን?

ለ. ጨቋኙ እንደሚጠፋ ተተነበየ (ኢሳ. 16:4)

በዚህ ክፍል «የሚያስጨንቁ፣ ይጨቁ፣ የነበሩ» የሚለው ማንን እንደሚያመለክት ግልጽ አይደለም። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ቀደም ሲል ባገኘው አጋጣሚ ሁሉ ይሁዳን ለማጥቃት የሞከረው ሞዓብ ስለሚወድቅ ከእንግዲህ ይሁዳን ለመጨቁን ወይም መሬቷን ለመውሰድ እንደማይዳዳ የሚያስረዳ መሆኑን ያምናሉ። ሌሎች ምሑራን ይህ ክፍል እግዚአብሔር አይሁዶች ሞዓባውያንን እንዲሸሽጉ እየተናገረ መሆኑን ያስረዳሉ። እግዚአብሔር የሚጨቁኛቸው ወገኖች ጠፍተው አንድ ቀን ዕረፍትን እንደሚያገኙ በመግለጽ ሞዓባውያንን ያበረታታቸዋል። ከክፍሉ እንደሚታየው፣ ጨቋኙ የአሦርን መንግሥት የሚያመለክት ይመስላል። እግዚአብሔር በቅርብ ዓመታት ውስጥ በአሦር ላይ ፍርዱን ስለሚያመጣ፣ የዓለምን ሰዎች መጨቁኑ ያከትማል። እስከዚያው ድረስ ሞዓባውያን ከይሁዳ መጠለያ በመሻት ላይ ነበሩ።

ሐ. እግዚአብሔር የፍቅርንና የምሕረትን ዙፋን ይዘረጋል (ኢሳ. 16:5)

ኢሳይያስ ስለ ሞዓብ ጥፋት እየገለጸ እያለ ለሞዓብና ለይሁዳ የተስፋን ጨረር ይፈነጥቃል። ያ ተስፋ የሚከሰተው «ከዳዊት ድንኳን» ነበር፤ ይህም የዳዊት ልጅ ስለሆነው መሢሕ የተሰጠ ማጣቀሻ ነው። (ኢሳይያስ የዳዊትን ድንኳን የጠቀሰው ከሳኦል በመሸሽ በሞዓብ የተጠለለበትን ሁኔታ ለማስታወስ ሊሆን ይችላል። 1ኛ ሳሙኤል 22:3-4)። በሞዓባዊቷ ሩት በኩል ዳዊት የሞዓብ ዝርያ እንዳለው ይታወሳል። ሞዓብን የእስራኤል አካል ያደረጋትም ዳዊት ነበር።

የዳዊት ዘር ከዙፋኑ ላይ በሚቀመጥበት ጊዜ፣ መሢሔ በፍቅር፣ በታማኝነት በፍትሕና በጽድቅ ይገዛል። ይህም ከየትኛውም ዓለማዊ አገዛዝ ሁሉ የተለየ ይሆናል። ሌሎች ገዢዎች ሁሉ በጉልበት ይጠቀማሉ፤ ይኸኛው ግን አያደርገውም። የመንግሥቱ ማሠሪያ ፍቅር ነው። እርሱ ለሕዝቡ ሕዝቡ ለእርሱ በታማኝነት ይሠራሉ። በዚህ ዓይነት መንገድ ስለሚሠራ በሁሉም የመንግሥትና የሕዝብ ደረጃዎች ፍትሕና ጽድቅ ይሰፍናል። አንድ ቀን ጦርነት ሁሉ ያከትማል። አሦር ሞዓብን እንደ ወጋች ታላላቅ የዓለም ኃይላት ታናናሾቹን የሚወጉበት ሁኔታ ያበቃል። የሞዓብና የይሁዳም ውጊያ ይቆምና በመሢሔ የአገዛዝ ዘመን ይሁዳ በሞዓብ ላይ ትገዛለች። ይህም ከሞዓብ ጥቅማጥቅሞችን ለማግበስበስ የሚደረግ የራስ-ወዳድነት ተግባር አይሆንም። ይልቁንም መሢሔ አይሁዶችንም ሆነ ሞዓባውያንን በእኩል ደረጃ ይዳኛቸዋል። ሞዓባውያን የዚህን መሪ አገዛዝ ከመቃወም ይልቅ በደስታ ይገዙለታል።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ፍቅር፣ ታማኝነት፣ ፍትሕና ጽድቅ የዚህ ዓለም መሪዎች እንዴት መግዛት እንደሚገባቸው የሚገልጹት እንዴት ነው? እንዲህ ዓይነት

አመራር በተለያዩ የጎሳ ቡድኖች መካከል ከመከፋፈል ይልቅ ሰላምንና አንድነትን ሊያስከትል የሚገባው እንዴት ነው? ለ) መሪዎች እነዚህን አራት ባሕርያት ቢላበሱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥና በአብያተ ክርስቲያናት መካከል ያለው መከፋፈል ሊወገድ የሚችለው እንዴት ነው?

መ. እግዚአብሔር የሞዓብን ኩራት ያዋርዳል (ኢሳ. 16:6-8)

አሁንም እግዚአብሔር የሕዝቦችንና የአገሮችን ኩራት እንደሚጠላ እንመለከታለን። እንደ አሦርና ባቢሎን ሁሉ፤ ሞዓብ ኩሩ ነበር። አንድ የማብራሪያ መጽሐፍ እንደገለጸው፤ ምንም እንኳን ለይሁዳ ግብር (በጎች) ለመክፈል ቢፈቅዱም ለንጉሥ ዳዊት ዘር ለመገዛት አልፈለጉም። ራሳቸውን ዝቅ ለማድረግ ስላልፈለጉ የአሦር ሠራዊት እንዲያጠፋቸው ተደረገ። እንደ ታላላቅ አገሮች ሁሉ ሞዓብ የእግዚአብሔርን ፍርድ ይቀበል ነበር። እግዚአብሔር በአሦር ሠራዊት አማካኝነት የሞዓብን ኩራትና ትምክሕት ወደ ከንቱነት ይለውጠው ነበር። ሞዓብ በአሦር ትያዛለች። የተመካችባቸው ነገሮች ሁሉ ይወሰዱባታል። በብርታታቸው፤ በጥበባቸውና በኃይላቸው የሚታወቁ «ወንዶቿ» በአሦር ሠራዊት ፊት ይወድቃሉ። የታወቀውን የወይን ተክል ጨምሮ ምርታቸው ይወድማል።

ሠ. ለሞዓብ ውድመት የእግዚአብሔር ምላሽ (ኢሳ. 16:9-12)

በሞዓባውያን ላይ የሚመጣውን ከፍተኛ ሞትና ጥፋት በመረዳት፤ ኢሳይያስ «አለቅሳለሁ» እያለ «በእንባው እንደሚያረካት» ይናገራል። በዚህ ስፍራም ኢሳይያስ እግዚአብሔር ብዙ ሰዎች ሲያልቁ እየተመለከተ ማዘኑን እየገለጸ እንደሆነ አያጠራጥርም። (መስንቆ በአይሁድ አምልኮ ውስጥ ከሚያገለግሉት ዐበይት የዜማ ዕቃዎች አንዱ ሲሆን፤ ብዙውን ጊዜ በቀብር ሥርዓት ላይ ይዜምበታል።) ለኢሳይያስ ይህንን ትንቢት በሞዓብ ላይ መናገሩ ቀላል አልነበረም። (ለእኛም ቢሆን ዓለማውያን በኢየሱስ ክርስቶስ ካላመኑ ወደ ዘላለማዊ ጥፋት እንደሚሄዱ መናገር ቀላል ሊሆን አይገባም። እናም የኢሳይያስን ዓይነት የእንባ ዘለላዎች ልናንጠባጥብ ይገባል።) ጦርነት ከንቱ ውድመትን ያስከትላል። ከአሦር ወረራ የተነሣ የሞዓብ የፍራፍሬ ተክሎችና ለአገሪቱ ሕዝብ ከፍተኛ ደስታ የሚያመጣው ወይን ይጠፋል። ኢሳይያስ ሞዓባውያን ከችግራቸው የተነሣ ሰምቶ ሊመልስ ወደማይችለው አምላካቸው ሲጸልዩ ለዝለት እንደሚጋለጡ ሲገነዘብ ልቡ በኃዘን ራደ። ሊረዳቸውና ሊያድናቸው የሚችለውን እውነተኛ አምላክ አላወቁም።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር መመለስ ሲችሉ ከማይሆን ነገር መፍትሔ በመፈለግ የሚደክሙት ለምንድን ነው? ለ) ይህ ለችግሮች ሁሉ እውነተኛውን መፍትሔ ለእነርሱ በማላየቱ በኩል ስለሚኖረን ሚና ምን ያስተምረናል?

ረ. ኢሳይያስ በሞዓብ ላይ የተናገረው ትንቢት ማጠቃለያ
(ኢሳ. 16:13-14)

ኢሳይያስ የተነበየው ነገር በሦስት ዓመታት ውስጥ እንደሚፈጸም ገልጾአል። ዓመታት የሚቆጠሩባቸው ሁለት መንገዶች አሉ። አይሁዶች አንዳንድ ጊዜ የትኛውም የዓመቱ ክፍል በሚካተትበት መልኩ ይቆጥራሉ። ስለሆነም ምንም እንኳን ትንሽ ከአንድ ዓመት ቢበልጥም፤ ከጳጉሜ አንድ 1989 እስከ መስከረም 1991 ያለው ጊዜ እንደ ሦስት ዓመታት ይቆጠራል ማለት ነው። ይህ በመሠረቱ ከአንድ ዓመት በጥቂቱ ብቻ የሚበልጥ ነው። ሌላው አቆጣጠር ደግሞ የተሟሉ ሦስት ዓመታት መለካት ይሆናል። በዚህ ስፍራ ኢሳይያስ «በሦስት ዓመት ውስጥ እንደ ምንደኛ ዓመት» ሲል ይህንን ማለቱ ነበር። አንድ ሰው የሥራ ውል በሚፈራረምበት ጊዜ የሚቆጠረው በከፊል ሳይሆን በሙሉ ዓመት ነው። ስለሆነም ኢሳይያስ ትንቢቱ በሦስት ሙሉ ዓመታት ውስጥ እንደሚፈጸም ተናግሯል። ኢሳይያስ ስለ ምንደኛ የተናገረው አሳብ አንድ ሰው የገባውን የሥራ ውል ለመቋጨት እንደሚገደድ ሁሉ ትንቢቱም በትክክል የሚፈጸም መሆኑን ለማሳየትም ሊሆን ይችላል። በ715 ዓ.ዓ. የሞዓብ ሕዝብ በመዋረዱና በመደምሰሱ ይህ ትንቢት ከፍጻሜ ደርሷል። ከጥፋቱ ኃያልነት የተነሣ በሕይወት የተረፉ በጣም ጥቂት ነበሩ። ይሁንና፤ ምንም ቅሬታ ካልተተወላት ባቢሎን ይሻላሉ።

23ኛ ጥያቄ፡- ስለ ሞዓብ ውድመት ከተነገረው ትንቢት ምን እንማራለን?

አራተኛ ቀን ኢሳይያስ 17-18

ኢሳይያስ ስለ አገሮች የሚናገረውን ትንቢት ቀጥሏል። መጀመሪያ ስለ ደማስቆ ወይም ሶርያ ተናግሯል። ይህች አገር ከእስራኤል በስተሰሜን የምትገኝ ስትሆን፤ ከአይሁድ ታሪካዊ ጠላቶች አንዱ ነች። በቅርቡ እስራኤልን በመውጋቱ ተግባር ላይ መሳተፍዋ ብቻ ሳይሆን፤ በእስራኤል ታሪክ ሁሉ ሶርያ (አራም በመባልም ትታወቃለች) ከጸብ-ሜሪነት ታቅባ አታውቅም (ለምሳሌ 1ኛ ነገ. 11:25፤ 15:18-21፤ 20፤ 22፤ 2ኛ ነገ. 6:8-25)። ከዚያም ኢሳይያስ ስለ ኩሽ ወይም የኢትዮጵያ ሕዝቦች ትንቢት ተናገረ።

1. ስለ ደማስቆና እስራኤል የተነገረ ትንቢት (ኢሳ. 17)

ኢሳይያስ ይህንን ትንቢት ያስተዋወቀው የሶርያ ርእሰ-ከተማ በሆነችው በደማስቆ ላይ የሚመጣ ጥፋት (ሸክም) መሆኑን በመግለጽ ነበር (ኢሳ. 17:1)። ይሁንና፤ ምዕራፉን በምናጠናበት ጊዜ ትንቢቱ በአብዛኛው በእስራኤል ላይ እንደሚያተኩር እንመለከታለን። ይህም በዚህን ጊዜ እስራኤልና ሶርያ ቃል ኪዳን ተጋብተው ይሁዳንና

አሦርን ደውጉ እንደነበር ያመለክታል። ይህ ትንቢት የመጣው ሶርያና እስራኤል ይሁዳን ለመውጋት ግንባር በፈጠሩበት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም። ትንቢቱ እግዚአብሔር አሕዛብን ብቻ ሳይሆን በኃጢአት በሚወድቁበት ጊዜ ሕዝቡንም እንደሚቀጣ የሚያመለክት ነው።

24ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ 17ን አንብብ። (ሀ) «ሶርያ» እና «አራም» የሚሉትን ቃላት ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ ተመልከት። 1) አራም በአሁኑ ወቅት የት አካባቢ እንደሚገኝ፤ 2) የአራም ግዛት እንዴት እንደተመሠረተና 3) ከእስራኤልና ከይሁዳ ጋር የነበረውን ግንኙነት አስመልክተህ አንድ ገጽ ጽሑፍ አዘጋጅ። (ለ) በደማስቆ ላይ የተነገሩትን ትንቢቶች ዘርዝር (ቁ. 1-3)። (ሐ) በኤፍሬም ላይ እንደሚደርስ የተነገረው ምንድን ነው? ኤፍሬም ማንን ያመለክታል? (መ) የያዕቆብ ክብር ምን ይሆናል? ይህ ማለት ምን ማለት ይመስልሃል? (ሠ) ስለ ቅሬታ የተሰጠው የተስፋ ቃል ምንድን ነው? (ቁ. 6) (ረ) ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ባላቸው ግንኙነት ውስጥ የሚለወጠው ነገር ምንድን ነው? (ቁ. 7-9) (ሰ) እግዚአብሔር ይሁዳን በሚበዘብዙት ላይ ምን እንደሚያደርግ ተናገረ? (ቁ. 12-14)

እስከ 300 ዓ.ዓ. አካባቢ አራም ይባሉ የነበሩት የሶርያ ሕዝብ የሚገኙት ከእስራኤል በስተ ሰሜን ነበር። (ከመጽሐፉ መጨረሻ ላይ የሚገኘውን ካርታ ተመልከት)። አራምና ርእሰ-ከተማዋ ደማስቆ እጅግ ጥንታዊ ከሆኑት አገሮች የሚመደቡ ናቸው። የአራም ሰዎች ከዐረብ የተለያዩ ዝርያዎች የተቀየሙ፤ የአሦርና የባቢሎን ዜጎች ነበሩ። በ2000 ዓመተ ዓለም አሁን ሶርያ በምትባለው አገር ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች አረማውያን ይባሉ ነበር። በመጀመሪያ የአራም ሕዝብ እምብርት የነበረው በኤፍራጥስ ወንዝ አካባቢ በስተሰሜን ሲሆን፤ ከጊዜ በኋላ ወደ ደቡብ በመንቀሳቀስ በደማስቆ ውስጥ ተደላድሎ ተቀመጠ። እንደ ሞዓባውያን ሁሉ የዚሁ የመካከለኛው ምሥራቅ አካባቢ ሰዎች የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶች ነበሩ። እስራኤልን እንዲረግም የተቀጠረው በለዓም የተባለ ነቢይ የዚህ አካባቢ ሰው ነበር (ዘኁ. 22:5)። በኋላም በመሳፍንት ዘመን እስራኤልን ከጨቆኑት አገሮች አንዱ የመጣው ከአራም ነበር (መሳ. 3:7-11)። ከዳዊት ሚስቶች አንዱ የነበረችውና አቤሴሎምን የወለደችው ሴት የመጣችው ከአራም ነበር (2ኛ ሳሙ. 3:3)። በኋላ ዳዊት አራምን ወግቶ የተወሰነ መሬት ወስዷል (2ኛ ሳሙ. 8:5-12)። ሰሎሞንም አራምን አጥቅቶ በኤፍራጥስ ወንዝ አካባቢ ያለውን መሬት ሁሉ ወስዷል። በዚህ አካባቢ አንዳንድ ግምጃ ቤቶችን ሠርቷል (2ኛ ዜና 8:3-4)። በሰሎሞን የአገዛዝ ዘመን መጨረሻ አካባቢ፤ ረዘን የተባለ ሰው ዓምያ የደማስቆን ከተማ ያዘ። ከሰሎሞን ሞት በኋላ ይህ ሕዝብ ሙሉ ለሙሉ ከእስራኤል አገዛዝ ነፃ ወጣ። የሶርያ ኃይል እያደገ በመምጣቱ ከ860 ዓ.ዓ. አንሥቶ በአሦር እስከተሸነፈበት 732 ዓ.ዓ. ድረስ

በአካባቢው ኃያል አገር ለመሆን በቅቶ ነበር። ብዙውን ጊዜም ከእስራኤል ጋር ይዋጋ ነበር። ቀደም ብለን በ735 ዓ.ዓ. ሶርያ ከእስራኤል ጋር በማበር ይሁዳን እንደወጋች ተመልከተናል። ምንም እንኳ አብዛኛውን የይሁዳ ክፍል ሊወጉ ቢችሉም፤ ንጉሥ አካዝ የአሦርን ንጉሥ ርዳታ በመጠየቁና ንጉሡ እስራኤልና ሶርያ ውጊያውን እንዲያቆሙ በማዘዙ የኋላ ኋላ ተግባራቸውን ከግቡ ሳያደርሱ ቀርተዋል።

በዚህ ምዕራፍ በአራም (ደማስቆ) እና እስራኤል ላይ የተሰጠው ትንቢት የተፈጸመው እስራኤልን ካጠቁ ከጥቂት ጊዜ በኋላና ደማስቆ በአሦር ሠራዊት በ732 ዓ.ዓ. ከተደመሰሰች በኋላ ሳይሆን አይቀርም።

ሀ. የደማስቆና ሌሎች የአራም ከተሞች መደምሰስ

(ኢሳ. 17:1-3)

ኢሳይያስ የአራም ርእሰ-ከተማ የሆነችው ደማስቆ እንደምትደመሰስና የሰዎች መኖሪያነቷ እንደሚያከትም ተንብዮአል። «የአሮር ከተሞች» ከሙት ባሕር 20 ኪሎ ሜትሮች ርቀው ከአራም ግዛት በስተደቡብ ይገኙ ነበር። እነዚህም ከተሞች እንደሚደመሰሱ ተገልጾአል። ይህም አሦር በምትወራቸው ጊዜ ምን ያህል የከፋ ጥፋት እንደሚከሰት አመልክቷል። ውድመቱ እጅግ ከፍተኛ ስለሚሆን በደማስቆ ፍርስራሶች ውስጥ በጎች የሚያስፈራቸው ሳይኖር ሣር ይበላሉ። (ይኼኛው የመካከለኛው ምሥራቅ አካባቢ በከብቶችና በበጎች ብዛት የታወቀ ነበር።) ኢሳይያስ ውድመቱ የተመሸጉ ከተሞቻቸው በሚፈራርሱበት በእስራኤል (ኤፍሬም) አገርም እንደሚከሰት ገልጾአል። የደማስቆ በራሷ ንጉሥ የመተዳደር መብት ይወሰድባታል። ይልቁንም በአሦር መንግሥት በመዋጥ ለጊዜው ብሔራዊ አገርነቷ ያከትማል። በአሦር ወረራ የእስራኤል ከብር እንዳበቃ ሁሉ፤ የአራምም እንዲሁ ይሆናል። በዚህ ስፍራ «ከብር» የሚለው ቃል የሚያመለክተው በተፈጥሮ የሚመኩበትን ማንኛውንም ነገር ነው፤ ይህም ግንቦችን፣ ታላላቅ ነገሥታትን፣ ሠራዊትን፣ የጦር መሣሪያዎችን፣ ወይም የተራቀቀ ሥልጣኔያቸውን የሚያጠቃልል ነው።

ለ. የሕዝብ-እስራኤል ውድመት (ኢሳ. 17:4-6)

ኢሳይያስ ለሚኖረውን የእስራኤል መንግሥት ለማመልከት ብዙውን ጊዜ በክልሉ በዋናነት የሚታወቀውን የኤፍሬምን ነገድ ይጠቅሳል። (ማስታወሻ፡ በዚህ ስፍራ «ያዕቆብ» የሚለው ለሚኖረውን የእስራኤል መንግሥት የሚያመለክት ነው።) እስራኤል የሶርያን አጋርነት መርጣ ቃል ኪዳን ተጋብታ ነበር። ስለሆነም የዚያን ውሳኔ ውጤት በመቀበል እንደ ሶርያ ሁሉ ለፍርድ ትዳረጋለች። በ732 ዓ.ዓ. ደማስቆ በወደመች ጊዜ የእስራኤልም በርካታ የተመሸጉ ከተሞች በአሦር ተደመሰሱ።

በዚህ ዓይነት እየደበዘዘ የሄደው የሕዝብ እስራኤል ከብርና ኃይል በ722 ዓ.ዓ. ፈጽሞ ሞተ። ይህም እስራኤላውያን በምርኮኛነት ወደ አሦር የሄዱበት ጊዜ ነው።

ኢሳይያስ የተለያዩ ምሳሌዎችን በመጠቀም እስራኤል ለጊዜው ከአሦር ጥቃት እንደምትተርፍና የሚኖራት ኃይል ግን የተመናመነ መሆኑን ገልጾአል። በመጀመሪያ፣ እስራኤልን ወፍራምና ጤነኛ ከነበረና በኋላ ግን ከምግብ እጦት ወይም ከከፋ በሽታ የተነሣ እንደ አፅም ከስቶ ከሚታይ ሰው ጋር ያነጻጽራል። እስራኤል እንደ ብሔር ለጊዜው የሚቆይ ቢሆንም፣ ጤንነቱንና ስባቱን እንዳጣ ሰው ኃይሉ እየተዳከመ ይሄድ ነበር። ሁለተኛ፣ እስራኤልን ከመከር ጋር አነጻጽሯል። በመከር ጊዜ የሚበዛው ክፍል ተሰብስቦ ይወሰድና ቃርሚያው ከማሳው ላይ ይቀራል። (ማሰታወቂያ፡ የራፋይም ሸለቆ ከኢየሩሳሌም አጠገብ የሚገኝ ምርታማ አካባቢ ሲሆን፣ ብዙውን ጊዜ ድሆች ወደዚያው ተጉዘው ስንዴ ይቃርሙ ነበር።) ከስንዴ መከሩ በኋላ ሁልጊዜም ከሚዳው ላይ ወድቆ የሚቀር ልቅምቃሚ ይኖር ነበር። ወይራም ከተለቀመ በኋላ እንዲሁ ለድሆች ይተርፍ ነበር። በተመሳሳይ መንገድ እስራኤላውያን በአሦር ለሰሚሰበሰቡ የሚቀረው ሕዝብና ኃይል ጥቂት ይሆን ነበር። ይሁንና፣ ከዚህ ምሳሌ ውስጥ የተስፋ ጭላንጭል ይታያል። እግዚአብሔር በእስራኤል አገር የሚገኙትን አይሁዶች ሙሉ ለሙሉ አያጠፋቸውም። ይልቁንም አንድ ቀን በእርሱ የሚታመኑትን ቅሬታዎች ያስቀራል።

ሐ. በእስራኤል ላይ የሚመጣው የእግዚአብሔር ቅጣት በአይሁዶች መንፈሳዊ ሕይወት ላይ የሚያስከትለው ለውጥ (ኢሳ. 17:7-9)

በኢሳይያስ ዘመን፣ እስራኤላውያን ከእግዚአብሔር ተመልሰው አምልኮተ-ጣዖት ያካሂዱ ነበር። ነገር ግን ከአሦር ጥቃት የተነሣ አንዳንዶቹ ይለወጣሉ። የሰማይና የምድር ፈጣሪ ወደሆነው አምላካቸው ይመለሳሉ። ለአይሁዶች የእግዚአብሔር የፈጣሪነት እውነታ የእርሱ ምርጥ ሕዝብ በመሆናቸውና በታሪክ ሁሉ ለእነርሱ ባደረገላቸው እንክብካቤ በግልጽ ተመልክቷል። አይሁዶች እንደገና በእምነትና በታዛዥነት ወደ እግዚአብሔር ይመለሳሉ።

ከመንፈሳዊ መነቃቃት ሳቢያ፣ ቀደም ሲል የወሸት አምልኮ የሚካሄድባቸው ስፍራዎች ይተዋሉ። እግዚአብሔርንና ጣዖቶቻቸውን ለማምለክ አይሞክሩም። ኢሳይያስ «የእጆቻቸው ሥራዎች» እንደሆኑ በመግለጽ የጣዖታትን ከንቱነት አመልክቷል። ጣዖታት ሰው-ሠራሽ፣ ሕይወት-አልባና ኃይል የሌላቸው በመሆናቸው ሁሉን ከሚችል አምላክ የተለዩ ነበሩ። የልምላሜ አምላክ የምትመለከባቸው የኮረብታ

መስገጃዎችና የፀሐይ ምስሎች ይወገዳሉ። ከዚያ በኋላ ለእነዚህ አማልክት ዕጣን አይታጠንላቸውም። ስለሆነም የእነዚህ አማልክት ኃይል-አልባነት ለሁሉም ይታወቃል። ከእስራኤል ምርኮ በኋላ፣ የይሁዳ ንጉሥ የሆነው ኢየሳፍጥ የተረፉት አይሁዶች በኢየሩሳሌም ከእርሱ ጋር እግዚአብሔርን እንዲያመልኩ ጠየቃቸው። በዚህ ጊዜ ብዙ ሰዎች እግዚአብሔርን ለማምለክ ከእስራኤል መጡ (2ኛ ዜና 30:11)። የሚያሳዝነው ይኸው የታደሰው የእስራኤላውያን እምነት ብዙም አልቆየም። በአዲስ ኪዳን ዘመን፣ በእስራኤል አምልኮተ-ጣዖት በአምልኮተ-እግዚአብሔር ተተካ። ሰማርያውያን በአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት ብቻ ያምኑ የነበረ ሲሆን፣ ለአምልኮ የሚገለገሉበት የራሳቸው ቤተ መቅደስ ነበራቸው። ይህ ትንቢት እግዚአብሔር በታሪክ ሁሉ ከአይሁዶች ጋር መሥራቱ እንደሚያከትምም የሚያመለክት መሆኑ አያጠራጥርም። «ከአሕዛብ ዘመን» በኋላ፣ መሢሔ ዳግም በሚመጣበት ጊዜ እግዚአብሔር በልባቸው ውስጥ አንድን ታላቅ ነገር ያደርጋል። አይሁዶች በኢየሱስ ክርስቶስ አማካኝነት እግዚአብሔርን ወደ ማምለኩ ይመለሳሉ።

እንዲሁም ደግሞ፣ በእስራኤል ልጆች ምክንያት የተወዋቸው ብርቱ ከተሞቻቸውም ባድማ እንደሚሆኑ ተገልጾአል። «ከተሞቻቸው» የሚለው ማንን እንደሚያመለክት ባይታወቅም፣ የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ «የአምራውያንና የኤዊያውያን» እንደሆኑ ይናገራል። ይሁንና፣ እነዚህ ከተሞች አሦራውያን ያወደሟቸውን የእስራኤላውያንን ከተሞች የሚያመለክቱ ሊሆኑ ይችላሉ። እስራኤላውያን በኢየሱስ መሪነት መጀመሪያ ወደ ተስፋዬቱ አገር ሲገቡ፣ ያልገነቡዋቸውን የከነዓንን ከተሞች ወሰዱዋቸው። አሁን ግን ለፍርስራሽነት የሚዳረጉትን እነዚህን ከተሞች መልሰው ለመስጠት ተገደዱ። ወይም ደግሞ ከእስራኤላውያን ቀደም ብለው ይኖሩ የነበሩትንና ለብዙ መቶ ዓመታት በእስራኤላውያን መካከል የሚገኙትን ከነዓናውያን የሚያመለክት ይሆናል። (በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ የተተረጎመው እንዲህ ነው።)

ምንም እንኳ እስራኤላውያን አብዛኛውን ምድር ቢቆጣጠሩም፣ ከነዓናውያን ያልለቀቋቸው ከተሞች ነበሩ። ነገር ግን በአሦር ጥቃት አማካኝነት እነዚህ የአምልኮተ-ጣዖት መናኸሪያ የሆኑት ከተሞች ከወደሙ በኋላ፣ ምድሪቱ ባድማ ትሆናለች። ምናልባትም እንደ ኢየሪኮ ያሉት አንዳንድ የከነዓን ከተሞች በአይሁዶች ከተደመሰሱ በኋላ ዳግም አልተገነቡም ይሆናል። ውድመታቸው በእስራኤል ሁሉ ዘንድ ይታያል። የእግዚአብሔር ሕዝብ በእርሱ ላይ እምነቱን በሚጥልበት ጊዜ የእግዚአብሔር ኃይል ምንኛ ታላቅ ተግባር ሊያከናውን እንደሚችል የሚያሳይ ሐውልት ሆኖ ቆሟል።

መ. እስራኤላውያን ከተሞቻቸውን ለመገንባት የሚያደርጓቸው ከንቱ ጥረቶች (ኢሳ. 17:10-11)

ኢሳይያስ እስራኤላውያን ቤቶቻቸውና ሕዝባቸው በአሦ ራውያን ሲወድሙ ከተመለከቱ በኋላ ያሳዩትን አመለካከት ለማንጸባረቅ የተለያዩ ምሳሌዎችን ተጠቅሟል። ከእግዚአብሔር ፍርድ ተምረው ራሳቸውን በንስሐ ዝቅ እንደማድረግ፣ በኩራታቸው ቀጠሉ። የመጀመሪያው ኩራታቸው የታየው ቤቶቻቸውን መልሰው ለመገንባት በማቀዳቸው ነው። አሦር በ732 ዓ.ዓ. ካሸነፈቻቸው በኋላ፣ እስራኤላውያን ቀደም ሲል በተራ ጡቦች ተሠርተው የነበሩትን ቤቶቻቸውን አሁን በተወቀረ ድንጋይ መልሰው እንደሚገነቡ ገለጹ (ኢሳ. 9:10)። የኩራታቸው ሁለተኛው ማብራሪያ የመጣው ወይኖችን እንደሚተክሉ ከመናገራቸው ነው። በወይን የተመሰሉት እስራኤላውያን የወደሙትን ወይኖች በተሻሉት ዝርያዎች መልሰው እንደሚተኩና ብሔራዊ በረከታቸው እንደሚመለስ ተናግረዋል።

እግዚአብሔር ግን ይኼ እንደማይሆን ገልጾልናል። መልካም የመከር ወቅት ቢጠበቅቁም የሚያገኙት ነገር አይኖርም። የሚሰበሰቡት ነገር ቢኖር የሸንፈትንና የጥፋትን ሥቃይ ብቻ ይሆናል። ለምን? ምክንያቱም አሁንም ገና ትምህርቱን አላገኙትም። እግዚአብሔርን ረስተውታል። ሌላው ሁሉ ቀርቶ ወደ እርሱ ቢመለሱ እግዚአብሔር አዳኛቸው ይሆናል። እግዚአብሔር ዓለታቸውና አምባቸው ለመሆን ቢፈልግም፣ እንደ ሰማርያ ያሉ ከተሞቻቸው እንደሚታደጉዋቸው በማሰብ ሊቀበሉት አልፈለጉም። አሁንም ቢሆን በራሳቸው ብቃትና ከንቱ አማልክቶቻቸው በሚሰጡት ጥበቃ ይተማመኑ ነበር። በመጨረሻ ያለ ተከላካይ ሜዳ ላይ ቀርተው በጠላቶቻቸው ይረታሉ። በ722 ዓ.ዓ. አገራቸው ተደምስሳ ወደ ምርኮ ተወሰዱ። እስከ ዛሬ ድረስ ሕዝቡ-እስራኤል ሙሉ ለሙሉ ወደ አገራቸው አልተመለሱም።

(ማስታወሻ፡ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ኢሳይያስ 17:10 ታሙዝ ስለተባለች ጣዖት የተጠቀሰ መሆኑን ያስረዳሉ። ታሙዝ የልምላሜ አምላክ እንደሆነች የሚታመን ሲሆን፣ ምትሐታዊ ኃይል ያላቸውን አትክልቶች የማብቀል ብቃት እንዳላት ይታመን ነበር። ይህም እስራኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ከፍተኛ ቅጣት በሚያስከትል አምልኮተ-ጣዖት እንደምትጠመድ የሚያመለክት ነበር።)

ሠ. የእግዚአብሔርን ሕዝብ በሚቃወሙ ሰዎች ሁሉ ላይ የሚመጣ የመጨረሻ ፍርድ (ኢሳ. 17:12-14)

ይህ ትንቢት በሚሰጥበት ወቅት አራምና እስራኤል ይሁዳን እየወጓት ሳይሆን አይቀርም። በኋላ አሦር ይሁዳን ይወጋታል።

በሁለቱም በኩል ሁኔታው ለይሁዳ ተስፋ የሚጣልበት አልነበረም። የተለያዩ አገሮች የተሟላ ወታደራዊ ብርታታቸውን አስተባብረው ማዕበል እንደሚያላጋው ውቅያኖስ እያጓሩ ከተመረጠው የእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ይዘምቱ ነበር። ሁልጊዜም ይኸው ክስተት ከእግዚአብሔር ሕዝብ ፊት ሁለት ምርጫዎችን ያስቀምጥ ነበር - በእግዚአብሔር መተማመን ወይም ሌሎች በትግላቸው ይረዱቸው ዘንድ መጠጋት። ድል የሚገኘው አዳኝ፣ ዓለትና አምባ በሆነው አምላክ ብቻ ነበር። አንድ ቀን እግዚአብሔር ብድግ ብሎ ጠላቶቹን ይገሥጻልና። ጠላቶች በምሽት ጊዜያዊ ሽብር ሊያስነሡ ቢችሉም፣ ጠዋት ያ ሽብር ይወገዳል። እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ የጠባቂነቱን ተግባር ያከናውናል። የጥቃታቸው ሌሊት አልፎ እግዚአብሔር የጦርነትን ባሕር ጸጥ በማሰኘትና በመከር ወቅት ነፋስ እብቁን ከጤፍ ነፍቶ እንደሚለይ ሁሉ የጠላቶቻቸውን ሠራዊት በማስወገድ ያጠፋዋል። በዚህ ስፍራ ኢሳይያስ በአንድ ሌሊት ታላቅ ሠራዊት በቀጣዩ ዕለት ግን ሙት የሆነውን የአሦር ሠራዊት እያመለከተ ሊሆን ይችላል።

ይኸው ተመሳሳይ እውነት ዛሬም ከሕይወታችን ጋር ይዛመዳል። የእግዚአብሔር ጠላቶች ብዙዎች ናቸው። እንደ ተቆጣ ማዕበል የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት ይገሠግሣሉ። ይህም በሩሲያ፣ ቻይናና በአገራችን በኢትዮጵያም የታየ እውነት ነው። ብዙውን ጊዜ ጠላቶች የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚያጠፉ ይመስላል። ይሁንና፣ የሽብር ሌሊት አልፎ እግዚአብሔር ሕዝቡን ታድጓል። በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ የሚደርሰው ጥቃት ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም እስኪመጣ ድረስ ይቀጥላል። መሢሔ በሚመጣበት ጊዜ በሚቃወሙት ሕዝቦች ላይ የፍጻሜ ማዕቀብ ይጥላል። ከዚያም የእግዚአብሔር ሕዝብ ሙሉና የመጨረሻ ነጻነትን አግኝቶ በሰላም ይኖራል።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር ከጠላት ቁጣ ሲያድን የተመለከተኸው እንዴት ነው? ለ) በምድር ላይ ሳለን ይህ ጊዜያዊ ጉዳይ ብቻ የሚሆነው እንዴት ነው? ሐ) በመንግሥተ ሰማይ ወይም በመሢሔ መንግሥት ሁኔታው የሚለወጠው እንዴት ነው? መ) አሁን ሰላምን ለማግኘት ስለመጠበቃችን ይህ ምን ሊያስተምረን ይገባል?

2. ስለ ኢትዮጵያውያን (ኩሻውያን) የተነገረ ትንቢት (ኢ.ሳ.18)

26ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ 18ን አንብብ። (ሀ) በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ውስጥ «ኩሻ» ወይም «ኢትዮጵያ» የሚለውን ቃል ተመልከት። 1) ዛሬ ኢትዮጵያ የት እንደምትገኝ? 2) የኢትዮጵያ ግዛት እንዴት እንደ ተመሠረተ? እና 3) ከእስራኤልና ከይሁዳ ጋር ስለነበረው ግንኙነት አንድ ገጽ ጽሑፍ አዘጋጅ። (ለ) በኢትዮጵያ ላይ የተነገሩት ትንቢቶች የትኞቹ ናቸው? ሐ) የኢትዮጵያ ሕዝብ የተገለጸው እንዴት ነው? (መ) ለሕዝብ መዋጋት የእግዚአብሔር ምላሽ ምንድን ነው? (ቁ. 4-5) (ሠ)

ኢትዮጵያውያን በጦርነት ውስጥ የሚያካሂዷቸው ሙከራዎች ውጤቶች ምን ይሆናሉ? (ረ) በመጨረሻው ዘመን ለኢትዮጵያውያን የተገባው የተስፋ ቃል ምንድን ነው? (ቁ. 6-7)

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሱት አገሮች ዛሬ ካሉት ጋር አንድ እንደሆኑ ማለቱ የተለመደ ነገር ነው። በተለይም ስማቸው አሁን ከምንጠቀምባቸው ጋር አንድ ዓይነት ሲሆን (ግብፅ፣ እስራኤል) ይህንኑ አሳብ መከተሉ ቀላል ነው። ይሁንና፣ በጊዜ ርዝመት የአገሮች ስያሜና ዳርቻ እየተቀየረ መምጣቱ እውነት ነው። ስለሆነም፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ አገሮች በተለይም ኢትዮጵያ የዛሬዋ ኢትዮጵያ እንደሆነች ከማለብ መጠንቀቅ ይገባል።

በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ «ኢትዮጵያ» ተብላ የተተረጎመችው አገር በዕብራይስጡ መጽሐፍ ቅዱስ «ኩሽ» ተብላ ተጠርታለች። «ኩሽ» የሚለው ቃል በግሪክ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ «ኢትዮጵያ» ተብሎ የተተረጎመ ሲሆን፣ «የተቃጠለ ፊት» የሚል ፍች አለው (ኤር. 13:23)። ስለሆነም የአሁኗ ኢትዮጵያ የተገኘችው ከግሪክ ቋንቋና መጽሐፍ ቅዱስ ነው። መጀመሪያ «ኩሽ» የሚለው ቃል ከግብፅ ቋንቋ የተገኘ ሲሆን፣ የታችኛውን የግብፅ አካባቢ ያመለክት ነበር። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ «ኩሽ» ተብላ የምትጠራው አገር ዛሬ በደቡብ ግብፅና በሰሜን ሱዳን መካከል እንደምትገኝ አብዛኞቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ያምናሉ። አንዳንድ ጊዜ የኩሽ መንግሥት ወደ ሰሜን ኢትዮጵያ ይጠጋ ነበር። በኋላ ከአሁኑ የአስዋን ግድብ አንሥቶ የዛሬዬቱ ካርቱም ከተማ አጠገብ ያለውን የጥቁርና ነጭ አባይ መገናኛ ለዚህ መንግሥት ኑቢያ የሚል ስያሜ ተሰጠ። ስለሆነም ኩሽ ወይም ኢትዮጵያ የሚለው ቃል በአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተቀመጠበት መልኩ የሚያገለግለው በደቡብ ግብፅና በሰሜን ሱዳን የሚገኘውን አካባቢ ለመጠቀም ነው። ይህ የጥንቱ ዘመን ሥልጣኔ እጅግ የራቀ ዳርቻና እንደ ፋርስና ሜዶን ያሉት ታላላቅ አገሮች የመልከዓ ምድራዊ ወሰን ነው።

(ማስታወሻ፤ በዚህ ጥናት ውስጥ የጥንቷን የኩሽ አገር ለማመልከት በአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደሚገኘው «ኢትዮጵያ» የሚለውን ቃል እንጠቀማለን።)

በ715 ዓ.ዓ. ኢሳይያስ በነበረበት ዘመን ግብፃውያን በትናንሽ ክፍሎች ተከፋፍለው የእርስ በርስ ጦርነት ያካሂዱ ጀመር። በዚህ ጊዜ የኩሻውያን (የኢትዮጵያውያን) ንጉሥ ግብፅን ወርሮ ለሚቀጥሉት 60 ዓመታት ከቁጥጥሩ ሥር አደረገ። ንጉሡ ኢትዮጵያዊ ነበር። ስለሆነም ይህ ትንቢት በተሰጠበት ጊዜ የግብፅና የኢትዮጵያ መንግሥታት አንድ ነበሩ። ለዚህም ነው በትንቢተ ኢሳይያስ ውስጥ በኢትዮጵያ በግብፅ መካከል ከፍተኛ ተያያዥነትን የምንመለከተው (ኢሳይያስ 20

ተመልከት)። ወደ ሥልጣን ከመጣ በኋላ የኢትዮጵያ ንጉሥ በግብፅ ላይ በሚደረገው ዓመፅ ላይ የሚካፈሉትን ሰዎች በመሻት የልዑካን ቡድኖቹን ወደ መካከለኛው ምሥራቅ አገሮች ሁሉ ያመላልስ ጀመር። ይህንንም ያደረገው አሦር ያጠቃቸው እንደሆነ ሊረዳቸው እንደሚችል ቃል በመግባት ነበር። ለይሁዳ ፈታኝ ነገር ከአሦር ለመዳን የተገኘው ኃይል ከእግዚአብሔር ሳይሆን ከግብፅ ወዳጅነት እንደመጣ ማለባቸው ነበር።

በ660 ዓ.ዓ. የኢትዮጵያና የግብፅ ሕዝቦች እንደገና ለሁለት መንግሥታት ተከፈሉ። በኋላ አሦር ሁለቱን መንግሥታት ወረረች። በዚህም ጊዜ ኢሳይያስ በምዕራፍ 20:2-6 የተነበየው ቃል ይፈጸም ዘንድ ታላቋ የቲቤስ ከተማ ወደመች። ከዚያም የኢትዮጵያ ወታደሮች ለግብፅ ወግነው አሦርን እንደወገት ተገልጾአል (ኤር. 46:2፣ 9)። ከዚያ በኋላ የኢትዮጵያ መንግሥት በፋርስ ተወርሮ የግዛቱ የደቡብ ጫፍ ለመሆን በቅቷል (አስቴ. 1:1)።

የኢትዮጵያ ወታደሮች በውጊያ ብቃታቸው ኃይለኞች ነበሩ። ሌሎች አገሮች ይዋጉላቸው ዘንድ ገንዘብ የሚከፍሏቸው ለዚህ ነበር (2ኛ ዜና 12:3፤ 14:9፤ 12-13 ተመልከት)። በዘጠነኛው መቶ ክፍለ ዘመን የኢትዮጵያ ወታደሮች እስከ ፍልስጥኤም ድረስ ከወጉ በኋላ በንጉሥ አሳ ሠራዊት ተሸንፈዋል። ኢትዮጵያውያን በተለያዩ ስፍራዎች በአስተዳደር ሥራዎችም ያገለግሉ ነበር።

መጽሐፍ ቅዱስ «ከኢትዮጵያ ወንዞች ማዶ» የሚባል አንድ ስፍራ ይጠቅሳል (ኢሳ. 18:1፤ ሶፎ. 3:10)። ይህ አንዳንድ አይሁዳዊ ፈር ቀዳጆች ከዓረብ አገር ከመጡት የሴም ነገዶች ጋር የነበሩበትን የዛሬውን ሰሜናዊ የኢትዮጵያ ክፍል የሚያመለክት ይመስላል። ኢሳይያስ ኢትዮጵያን እግዚአብሔር ከሚቆጣጠራቸው እጅግ የራቁ አገሮች እንደ አንዱ አድርጎ የጠቀሳት ይመስላል።

(ስለ ኢትዮጵያ የተነገሩትን ሌሎች ትንቢቶች ከሕዝቅኤል 30:4-5፤ 38:5፤ ኤርምያስ 46:9፤ ዳንኤል 11:9 ተመልከት)።

ሀ. በኢትዮጵያ ላይ የተተነበየ ዋይታ (ኢሳ. 18:1-2)

ኢሳይያስ በኢትዮጵያ ላይ የጠለቁ ችግሮች የሚከሰቱበት የዋይታ ዘመን እንደሚመጣ ተንብዮአል። ኢሳይያስ ኢትዮጵያን በተለያዩ መንገዶች ገልጾአታል።

1. ባለ ከንፍ መርከቦች ያሉባት አገር፡ ይህ ኢትዮጵያ በወቅቱ የታወቀችባቸውን ኃያላን የጦር ሠራዊት የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም። ወይም ደግሞ በአባይ ወንዝ አካባቢ እንደሚገኙ የሚነገርላቸውን በርካታ ዝንቦች የሚያመለክት ይሆናል።

2. በወንዞች ማዶ፡ ይህ ሁለቱ የአባይ ወንዞችና ሌሎችም የሚገናኙበትን ጥንታዊ የኢትዮጵያ መንግሥት የሚያመለክት ይሆናል።
3. በደንገል መርከቦች አማካኝነት መልእክተኞችን ወደ ተለያዩ አገሮች የምትልክ፡ ባሕሩ ቀይ ባሕርን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ከዚህ በላይ ግን «ባሕር» የሚለው ቃል የአባይን ወንዝና አገሪቱ ከአባይ ወንዝ አካባቢ ወደሚገኙት አገሮች መልእክተኞችን እንደምትልክ የሚያሳይ ይመስላል። የዚህ ዓረፍተ ነገር መልእክት ኢትዮጵያ ከአሦር ጋር በምታደርገው ጦርነት ከሌሎች አገሮች እርዳታ በመሻት ወደተለያዩ የዓለም አገሮች የልዑካን ቡድኖችን እንደምትልክ ነው።
4. ረጅምና ለስላሳ ሕዝብ፡ ከእስራኤላውያን ጋር ሲነጻጸሩ ኢትዮጵያውያን ረዣዥሞች ናቸው። አይሁዶች ጺማቸውን የማሳደግ ልማድ ሲኖራቸው ኢትዮጵያውያን (እና ግብፃውያን) ከፊታቸው አካባቢ ብዙም ጸጉር አይኖራቸውም ነበር።
5. አስደንጋጭ ሕዝብ፡ ኢትዮጵያውያን የጦረኛነት ዝና ስለነበራቸው፡ ሰዎች ይፈሯቸው ነበር። አንዳንድ ጊዜ ለነገሥታት እንደ ተከላካይ ወታደር የሚቀጠሩት ለዚህ ነበር። በተጨማሪም እንደ አይሁዳውያን ዓይነት ሰዎች ስለማያውቋቸው ይፈሯቸው ነበር።
6. ወርረው የሚሰፍሩ ሰዎች፡ በዚህ ጊዜ የግብፅን አገር ወርረው የያዙ ሲሆን፡ ሌሎችንም አገሮች ለመያዝ ይሞክሩ ነበር
7. እንግዳ ንግግር፡ ኢትዮጵያ ከፍልስጥኤም በጣም ስለምትርቅ፡ አይሁዶች ብዙም አያውቋቸውም ነበር። ከዚህ የተነሣ ቋንቋቸውን ስላልለመዱት እንግዳ ይሆንባቸዋል። ወይም ደግሞ ምናልባትም ቋንቋቸው በመካከለኛው ምሥራቅ እንደሚገኙ ብዙዎቹ ሴማዊ ቋንቋዎች ዓይነት ባለመሆኑና ከዕብራይስጥ ቋንቋ ጋር ባለመዛመዱ፡ ድምፁ ከዕብራይስጥ የተለየ ይሆንባቸዋል።
8. ወንዞች ምድራቸውን የሚከፍሉት ሕዝብ፡ ጥንታዊው የኢትዮጵያ መንግሥት ነጭና ጥቁር አባይን ጨምሮ ብዙ ወንዞች ነበሩት።

አሳይያስ በኢትዮጵያ ላይ የዋይታ ዘመን እንደሚደርስ እንጂ በትክክል ምን እንደሚከሰት አልገለጸም። ፈጣን መልእክተኞች እንደሚላኩባት እንጂ መልእክታቸው ምን እንደሚሆን፡ መልእክተኞቹ ከየት እንደሚመጡ ወይም ወዴት እንደሚሄዱ አልገለጸም። መልእክተኞቹ ከአሦር ጋር በሚደረገው ውጊያ ላይ ያግዙ ዘንድ እንደ ይሁዳ ወዳሉት ሌሎች አገሮች የተላኩ ኢትዮጵያውያን ይሆኑ? ወይስ ደግሞ መልእክተኞቹ የአሦርን ሠራዊት መምጣትና የኢትዮጵያን ሽንፈት ለማወጅ የተላኩ ሰዎች ይሆኑ? ወይስ እነዚህ ሰዎች

የፍልስጥኤምን ዓመፅ በመግለጽ በጦርነቱ ላይ እንዲካፈሉ ጥሪ ለማስተላለፍ የመጡ ሰዎች ይሆኑ? አብዛኞቹ ምሑራን ይህ በ712 ዓ.ዓ. አካባቢ ፍልስጥኤምና ሌሎችም አገሮች በአሦር ላይ ለማመፅ በሞከሩ ጊዜ የተከሰተውን ጉዳይ እንደሚያመለክት ይናገራሉ። ወይም ደግሞ ሳርጎን ከሞተ በኋላ በ705 ዓ.ዓ. የአሦርን አገዛዝ በመቃወም የተለያዩ አገሮች የተነሡበትን ጊዜ የሚገልጽ ይሆናል። ምናልባትም መልእክተኞቹ የመጡት ኢትዮጵያውያን አሦርን በመቃወም በሚካሄደው ዓመፅ ላይ እንዲሳተፉ ለማበረታታት ይሆናል።

ለ. አገሮች እግዚአብሔርን ለመውጋት እንዲነሣሡ የቀረበ ጥሪ (ኢሳ. 18:3)

ይሁዳ ከእነዚህ አገሮች ጋር ቃል ኪዳን ተጋብታ አሦርን ለመውጋት ተፈትና ነበር። ኢሳይያስ ግን ኃያሉ የኢትዮጵያ ጦር እንኳ አሦርን እንደማይነቀንቃት በመግለጽ አስጠነቀቃቸው። አሦርን በራሱ ጊዜ የሚያጠፋት እግዚአብሔር እንጂ ሰው አልነበረም። የእግዚአብሔር ጊዜ ሳይደርስ በፊት ከአሦር ጋር መዋጋቱ ከእግዚአብሔር ጋር እንደ መዋጋት ይሆን ነበር።

በኢሳይያስ ግንዛቤ፣ ኢትዮጵያውያን እግዚአብሔርን የሚቃወሙ ሕዝብ ሁሉ ተምሳሌት ሆነው በመገኘታቸው፣ ትንቢቱ ሕዝብን ሁሉ ወደ ማመልከቱ ይሸጋገራል። የጦርነት ጊዜው ሲደርስ፣ ማዕቀቡ ይነሣና በመለከት ድምፅ አገሮች ሁሉ ለጦርነት ይከማቻሉ። አገሮች ያሻቸውን ቢያደርጉ እግዚአብሔርን የሚያሳስብ አይሆንም። እርሱ ሁሉንም በመቆጣጠር ላይ ነው። ይህ ትንቢት ወደፊት አሻግሮ የፍጻሜውን ዘመን እንደሚመለከትና አገሮች ሁሉ በኢየሱስ ክርስቶስ እስኪደመሰሱ ድረስ በእግዚአብሔር ላይ እንደሚነሡ የሚያሳይ መሆኑ አያጠራጥርም።

ሐ. የአገሮች በእግዚአብሔር መደምሰስ (ኢሳ. 18:4-6)

እግዚአብሔር ኢሳይያስ አገሮች ለጦርነት በመሰባሰባቸው እንዳይሰጋ ገልጾለታል። እግዚአብሔር በሰማይ የአጽናፈ-ዓለሙ ዙፋን ላይ ተቀምጦ የዓለም ሕዝቦች የሚያደርጉትን ነገር እንደሚመለከት ተናግሯል። የዓለም መሪዎች ቃል ኪዳን ለመጋባትና ዕቅዶቻቸውን ለመተግበር ሲሯሯጡ፣ እግዚአብሔር ግን በትዕግሥት ይጠባበቃል። የእርሱ የተግባር ጊዜ ገና አልደረሰምና። ነገር ግን አንድ ጊዜ የሥራ ጊዜው ይደርስና ዕቅዶቹ ይተገበራሉ። ለእያንዳንዱ አገር የወጠውን ዕቅድ ይፈጽምና በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የሚዋጉትን ሁሉ ይደመስሳቸዋል።

(ማለታወሻ፡ ይህ ድርብ ትርጓሜ ያለው ትንቢት ሊሆን ይችላል። የመጀመሪያው ትንቢት በአሦርና በባቢሎን ዘመን የተፈጸመውን ውድመት፣ ሁለተኛው ደግሞ ስለ መጨረሻው ዘመን የሚናገር ሊሆን ይችላል።)

እግዚአብሔር ተግባሩን ከወይን ዘለላ ጋር አነጻጽሯል። በፀደይ ጊዜ የወይን ዘለላዎች አድገው ያብባሉ። ከዚያም ቀስ በቀስ እያደጉ ይሄዱና በመከር ጊዜ ይሰበሰባሉ። በዚህም ጊዜ ለበጋውና ለቀጣዩ ፀደይ ዝግጅት ይደረግ ዘንድ ወይኖቹ ይቆረጣሉ። የወይኖቹ ቅርንጫፎች ይቃጠላሉ። አገሮች ከይሁዳ የሚሰበሰቧቸው የወይን ዘለላዎች እንዲበሰሉ በመጠባበቅ ላይ ነበሩ። ነገር ግን ዘለላዎቹ ሙሉ ለሙሉ ከመብሰላቸው በፊት እግዚአብሔር ዘለላዎቹን በመቁረጥ ለወፎችና ለእንስሳት ይዳርጋል።

እግዚአብሔር የፍርድ ዘለላዎች እስኪበሰሉ ድረስ እየተጠባበቀ ነበር። ዝግጅቱን ካጠናቀቀ በኋላ ተግባራዊ እርምጃውን ይወስዳል። የወይኑ ባለቤት ወይኑን ከመከር በፊት እንደሚቆርጠው ሁሉ የዓለም አገሮችም ይቆረጣሉ። ምናልባትም ይህ በሰናክሬም ሠራዊት ላይ የተፈጸመውን ታሪክ የሚመለከት ይሆናል። የወይን ቅርንጫፎች መወገድ እግዚአብሔር የተጠበቀውን የአገሮች ወረራ ብቻ ሳይሆን አገሮቹን ራሳቸውን ጭምር እንደሚያጠፋ የሚያመለክት መሆኑ አይጠረጠርም። ሠራዊታቸው ይደመሰሳል። ውርደታቸው በከፍተኛ ደረጃ ስለሚያሻቅብ፣ አይቀበሩም፤ ይልቁንም የአሞራ እራት ይሆናሉ። ወፎች ከረምቱን ሁሉ ተቀልበው አይጨርሷቸውም፤ ለምን ቢባል የሚችቹ ቁጥር እጅግ ብዙ ይሆናልና። የዱር አራዊት ይረዱቸዋል። ይህም ሆኖ፣ ከረምቱ አልፎ በጋውን ሁሉ የቀለብ ችግር አይኖርባቸውም። ይህ ትንቢት የተሰጠው የአገሮችን ሠራዊት የጥፋትና ሞት ጥልቀት ለማመልከት ነው። (ምናልባትም ኢሳይያስ እግዚአብሔር በመልአኩ አማካኝነት በአንድ ሌሊት የፈጃቸውን የመቶ ሰማንያ አምስት ሺህ አሦራውያን ሠራዊት ሁኔታ እየገለጸ ይሆናል።)

ይህ በእግዚአብሔር አሠራር ላይ የተሰጠ ምንኛ አስደናቂ ማብራሪያ ነው! የዓለም አገሮች ይነሣሉ፤ ይወድቃሉ። እግዚአብሔርን የሚያሸንፉት እየመሰላቸው ለተቃውሞ ይነሣሉ። «እግዚአብሔር የታል? ኃያል ከሆነ፣ ሕዝቡን ከማሳደድና ከማጥፋት ለምን አያስቆመንም?» ሲሉ ይጠይቃሉ። እግዚአብሔር ግን የመከሩ ጊዜ እስኪደርስ ድረስ በትዕግሥትና በጸጥታ ይጠባበቃል። የሥራ ጊዜው እንደደረሰ ሲወሰን፣ ጠላቶቹን ለመቅጣት ይነሣል። ምንም እንኳ እግዚአብሔር በታሪክ ሁሉ ይህንን ያደረገ ቢሆንም (ማለትም የአሦርን መንግሥት አውድሞ ባቢሎናውያንን ለማምጣት ብዙ ጊዜ የወሰደ ቢሆንም)፣ ጠቅላላው ፍጻሜ የሚከሰተው በመጨረሻው ዘመን

ነው። የዓለም ታሪክ ወደ ፍጻሜ ይገሠግሣል። በመጨረሻው ዘመን (በራእይ 13:1-9 በተጠቀሰው) ሐሳዊ-መሢሕ አገዛዝ አማካኝነት የዓለም ሠራዊት ሁሉ ይሰበሰባል። ይህንንም የሚያደርጉት ለዓለም አገዛዝ እርስ በርሳቸው በመዋጋት ይሆናል። ኢየሱስ ክርስቶስን በሚመለከቱበት ጊዜ ግን ሁላቸውም ግንባር ፈጥረው ከእርሱ ጋር ይዋጋሉ። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ሁሉንም ያጠፋቸዋል።

27ኛ ጥያቄ፡- ራእይ 19:11-21 አንብብ። የዮሐንስ ራእይ እነዚህን በኢሳይያስ ምዕራፍ 18 የተጠቀሱትን ትንቢቶች መፈጸማቸውን የሚገልጸው እንዴት ነው?

መ. ኢትዮጵያውያን እውነተኛውን አምላክ ሲያመልኩት (ኢሳ. 18:7ን)

ከባቢሎንና አሦር በተቃራኒ፤ ስለ ኢትዮጵያ የተሰጠው ትንቢት በመልካም ገጽታው ይፈጸማል። ኢትዮጵያውያን አይደመስሱም። ነገር ግን የፍርዱ ጊዜ ከተገባደደ በኋላ፤ ኢትዮጵያውያን ወደ እግዚአብሔር ተመልሰው ያመልኩታል። እነዚህ በአንድ ወቅት የተፈሩት ሰዎች በኢየሩሳሌም ለእግዚአብሔር ሰጦታቸውን ያመጡለታል። (ኢየሩሳሌም «የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ስም የሚገኝበት ስፍራ» ተብላ ተጠርታለች፤ ይህም እግዚአብሔር ከእስራኤልና ከኢየሩሳሌም ጋር ልዩ ግንኙነት እንዳለው ለማመልከት ነው። የእግዚአብሔር ስምና ባሕርይ በትክክል የሚታወቀውና የሚመለከው በዚያ ነውና።) በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ያላቸው ጥላቻና አምልኮተ-ጣዖታቸው ይወገዳል። እውነተኛውን አምላክ ማምለክ ይጀምራሉ። ጽዮንም የዓለም የአምልኮ ማዕከል ትሆናለች።

ኢሳይያስ የሚያመለክተው በታሪክ ውስጥ የትኛውን ዘመን ነው? በዋናነት የመጨረሻውን ዘመን እያመለከተ መሆኑ ግልጽ ነው። ይህም የዓለም ሕዝቦች ሁሉ ፍርዳቸውን ከተቀበሉና ተስፋ የተገባለት መሢሕ መግዛት ከጀመረ በኋላ የሚመጣ ዘመን ነው። ይህ ትንቢት እንደ ኢትዮጵያ ወዳሉ ሩቅ አገሮች ሳይቀር ወንጌሉ እንደያሰራጭ በዘይቤያዊ አገላለጽ የሚያመለክት መሆኑን የሚናገሩ ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን አሉ። የእግዚአብሔር መንግሥት ማለትም፤ የመሢሐ መንፈሳዊ መንግሥት በዓለም ሁሉ ይሰራጫል። ዛሬ ወንጌሉ ለዓለም ሕዝቦች ሁሉ በመሰበኩ ይህ ተግባራዊ እየሆነ ነው። ትንቢቱ የሚቋጨው የዘላለሙ መንግሥት ሲጀምር ነው።

የወንጌሉን በዓለም ሁሉ መስራጫት እየተገነዘቡ ይህ ክፍል የበለጠ ቀጥተኛ ፍች እንዳለው የሚናገሩ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎችም አሉ። እነዚህ የቅድመ-ሺህ ዓመት አመለካከት ያላቸው ናቸው። በእነዚህ ወገኖች ግንዛቤ መሠረት፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላይ

ለመግዛት ሲመጣ ኢትዮጵያን ጨምሮ የዓለም አገሮች ሁሉ በኢየሩሳሌም ለመሢሐ አምልኮታቸውን ያቀርባሉ።

28ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ከኢሳይያስ ምዕራፍ 18 እንድንማር የሚፈልጋቸው ዐበይት ትምህርቶች ምን ምንድን ናቸው?

አምስተኛ ቀን፤ የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰና ለሳምንታዊ ውይይት ተዘጋጅ።

ሳምንታዊ ስብሰባ

የውይይት ጥያቄዎች፡

1. በምዕራፍ 12 ኢሳይያስ እግዚአብሔርን የደጎንነት አምላክ አድርጎ ገልጾታል። ሀ) እግዚአብሔር ለአይሁዶች የደጎንነት አምላክ የነበረባቸውን የተለያዩ መንገዶች ዘርዘር። ለ) ዛሬ እግዚአብሔር ለእኛ የደጎንነት አምላክ የሆነባቸው መንገዶች የትኞቹ ናቸው? ሐ) ብዙውን ጊዜ ስለ ደጎንነት ስናስብ፤ ከዚህ በፊት ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስላደረገልን ነገር እናስባለን። እግዚአብሔር ለእኛ የደጎንነት አምላክ በመሆኑ ወደፊት ከምናገኛቸው ነገሮች አንዳንዶቹ የትኞቹ ናቸው? መ) ራእይ 21-22 አንብብ። ይህ ጊዜ አንድ ቀን ለእግዚአብሔር ሕዝብ የደጎንነት ምንጭ እንደሚፈልቅ የሚናገረው ትንቢት ፍጻሜ የሚሆነው እንዴት ነው? ሠ) በመጨረሻው ዘመን ደጎንነትን ሙሉ ለሙሉ እንደምትቀዳጅ መረዳትህ በምድር ላይ በትዕግሥት እየተጠባበቅህ ባለህበት ወቅት ማበረታቻ የሚሆንህ እንዴት ነው? ረ) እያንዳንዱ ተማሪ እግዚአብሔር እንዴት እንዳዳነው ወይም እንደሚያድነው አንድ ነገር እንዲናገር ይሁን።

2. ሀ) በኢሳይያስ ምዕራፍ 12 ውስጥ ከሚገኙት ሁለት መዝሙሮች ስለ አምልኮት እግዚአብሔር ምን እንማራለን? ለ) ያለፈውን እሑድ የቤተ ክርስቲያን አምልኮ አስታውስ። እነዚህ የአምልኮ ጉዳዮች በቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ወቅት ከግልጋሎት ላይ የዋሉት እንዴት ነበር? ሐ) የእግዚአብሔር መገኘትና የእግዚአብሔር ታላቅነት ይለማን ዘንድ ሊሻሻሉ የሚገባቸው አንዳንድ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ክፍሎች የትኞቹ ናቸው?

3. ኢሳይያስ 13-14 በተለያዩ አገሮች ላይ የተሰነዘረውን የፍርድ መልእክት ይዟል። ሀ) እግዚአብሔር በአገሮቹ ላይ ይህንን ትንቢት የሰጠው ለምንድን ነው? አይሁዶችን ምን ለማስተማር እየሞከረ ነበር? ለ) እግዚአብሔር መንግሥታትን እንደሚቆጣጠር ማስታወሱ ለምን ያስፈልጋል? ሐ) በስደት ጊዜ እምነታችንን ለመተው የምንፈተነው ለምንድን ነው? መ) ይህንን በምናደርግበት ጊዜ ስለ ዋናዎቹ የዘላለም መንግሥት ክስተቶች ምን ዘንግተናል ማለት ነው? ሠ) ከስደት

ለማምለጥ ወደ ዓለም የመመለሱ ውጤት ምን እንደሆነ ለሰዎች ለማሳወቅ ያንተና የቤተ ክርስቲያንህ ድርሻ ምን ሊሆን ይገባል?

4. ሀ) ከኢሳይያስ ምዕራፍ 14፥ የባቢሎን ንጉሥ የተናገራቸውን የተለያዩ ትምክሕቶች ዘርዝር። የእነዚህ ዓረፍተ ነገሮች ትርጉም ምንድን ነው? ለ) ይህ ትምክሕት ከብዙ የቤተ ክርስቲያንና የመንግሥት መሪዎች አመለካከት ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ሐ) ይህ ትምክሕት የኃጢአት እምብርት የሆነው እንዴት ነው? መ) ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራን ኢሳይያስ 14:12-15 ስለ ሰይጣን አወዳደቅ እንደሚናገር ያስባሉ። ለምን? ሠ) ኢሳይያስ 14:12-15 እና ሕዝቅኤል 28:11-19 አንብብ። እነዚህ ክፍሎች ስለ ሰይጣን የሚናገሩ ከሆኑ፤ በኃጢአት ከመውደቁ በፊት ስለነበረው ሁኔታ ምን እንማራለን። በኃጢአት ስለወደቀባቸው ምክንያቶች ምን እንማራለን? የሰይጣን አወዳደቅ ከእኛ በኃጢአት መውደቅ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

5. ኢሳይያስ 13-18 በተለያዩ አገሮች ላይ የተነገሩትን የፍርድ መልእክቶች ያካትታል። ሀ) በዚህ ክፍል እግዚአብሔር በአገሮች ላይ ሉዓላዊ ቁጥጥር እንዳለው የተመለከተው እንዴት ነው? ለ) ይህ የዓለምን ታሪክ ስለምንመለከትበት መንገድ ምን ያስተምረናል? ሐ) ይህ ብዙውን ጊዜ የዓለምን ታሪክ ከምንረዳበት መንገድ የሚለየው እንዴት ነው? መ) ይህ የኢትዮጵያን ታሪክ ለመረዳት የሚያግዝን እንዴት ነው? ሠ) ይህ ለክርስቲያኖች ማበረታቻ የሚሆነው እንዴት ነው?

6. በ16:5 ኢሳይያስ ለሞዓብና ይሁዳ ስለሚመጣው ነፃ አውጪ ይናገራል። ሀ) ይህ ነፃ አውጪ ማን ነው? ለ) አገዛዙ የተገለጸው እንዴት ነው? ሐ) «ፍቅር፣ ፍትሕ፣ ታማኝነትና ጽድቅ» ዛሬ የዓለም መሪዎች ሕዝባቸውን መምራት ስለሚገባቸው መንገድ የሚገልጹት እንዴት ነው? እንዲህ ዓይነቱ አመራር በተለያዩ ጎሳዎች መካከል ከከፍፍል ይልቅ ሰላምንና አንድነትን የሚያመጣው እንዴት ነው? መ) የቤተ ክርስቲያን መሪዎች በእነዚህ አራት ባሕርያት አማካኝነት ቢሠሩ በአብያተ ክርስቲያናት መካከልና ውስጥ የሚስተዋለው ከፍፍል ሊቆም የሚችለው እንዴት ነው?

7. በኢሳይያስ 17:12-14 ጠላት የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚቃወምበት መንገድ ከኃይለኛ ባሕርና ሽብር ከሞላበት ሌሊት ጋር ተነጻጽሯል። ሀ) እግዚአብሔር ለይሁዳ የሰጣቸው የተስፋ ቃሎች በይሁዳ ታሪክ የተፈጸሙት እንዴት ነው? ለ) ዛሬ ይኸው ተመሳሳይ ጥላቻ በክርስቲያኖች ላይ ሲሰነዘር የምንመለከተው እንዴት ነው? ሐ) እግዚአብሔር ከጠላት ቁጣ ሲያድን ያየኸው እንዴት ነው? መ) ይህ

ማዳን በምድር ላይ ለምንቆይበት ጊዜ ብቻ የሚሠራ ጊዜያዊ ክስተት የሚሆነው እንዴት ነው? ሠ) በመንግሥተ ሰማይ ወይም በመሢሐ መንግሥት ሁኔታው የሚለወጠው እንዴት ነው? ረ) አሁን ሰላም ለማግኘት መጠባበቃችንን አስመልክቶ ይህ ምን ሊያስተምረን ያሻል?

8. ኢሳይያስ 18:4-6 አገሮች ለመጥፋት ብለው ከእግዚአብሔር ጋር ስለሚዋጉበት ወቅት ይናገራል። ሀ) ይህ በእስራኤልና በይሁዳ ታሪክ በከፊል የተፈጸመው እንዴት ነው? ለ) ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ ሊነግሥ ከመምጣቱ በፊት በመጨረሻው ዘመን በዓለም ታሪክ ስለሚሆነው ነገር ምን ያስረዳል? ሐ) ከእነዚህ ክፍሎች ስለ እግዚአብሔር ፍጹማዊ ቁጥጥር ምን እንማራለን?